

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon števil 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392.

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za inozemstvo 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Prebujena življenska sila našega naroda

Preteklo je pol meseca, odkar so padle bombe na Bitolj. Bilo je mnogo škode in žal tudi nekaj človeških žrtev. Preiskava je pokazala, da napad na Bitolj ni bil pripravljen in nameravano sovražno dejanje, temveč da je šlo za pomoč italijanskim vojni letalcev, ki so na italijansko grški fronti iskali sovražne cilje, a so se pogrešno znašli nad jugoslovenskim ozemljem. Med Jugoslavijo in Italijo je bil incident prijateljski likvidiran in je ostal brez nevarnih posledic.

Mogočno pa so odjeknili treski nad Bitoljem po vsej naši domovini in v vsem našem narodu. Zdelo se je, kakor da smo se naenkrat prebudili iz sna. Prva čustvena pomilovanja in sočustvovanja so veljala seveda prizadevanju mestu. Na pomoč Bitoljčanom! je odjeknilo najprvo v srbskem delu našega naroda. Zbirka prostovoljnih prispevkov, tako rekoč dinar na dinar, je dosegla že skoraj dva milijona. Toda istočasno so prisluhnili tudi Hrvati in Slovenci: Bitolj, obmejno mesto tam daleč nekje v Južni Srbiji — ali je to samo srbski Bitolj? V stotisočih src se je oglasil odgovor našega življenjskega instinkta: ne, ta Bitolj je nas vseh. Če bi bile bombe, ki so po usodni pomoti padale nanj, res sovražne bombe, bi ne padale samo na Bitolj, na Beograd, temveč tudi na Zagreb in Ljubljano. In že so se skromno javili poleg Srbov in Hrvatov tudi Slovenci. Na kratek poziv v »Jutru« se je v času, ko smo bili baš zaposleni z zbirkami za naše splošne narodno obrambne organizacije, oglasilo srce slovenskega človeka. Dinar po dinarju in »Jutro« bo moglo poslati bitoljskemu županu slovenski prispevek kot dokaz povezanosti jugoslovenskega severa z jugoslovenskim jugom.

Čez noč je postal Bitolj simbol. V času, ko so mnogi, zapelani po naših notranjih razprtijah in političnih nasprotjih, z zaskrbljenostjo in nekako malodušnostjo pričenjali postavljati dvomljiva vprašanja o odporni sili našega naroda, se je kakor po dobrodelni nevihti razčistilo oziroma. Bitolj je tudi onim, ki ne znajo presojati dogodkov sociološko in filozofsko, naenkrat pokazal, kako neposredno okrog naših oglov divja bojna vihra in kako naravnost se postavlja pred nas vprašanje, kaj bi Srbi, Hrvati in Slovenci storili, če bi Jugoslavija bila izpostavljena preizkušnji. Odgovor je sledil z jasnostjo in nedvoumnostjo, ki mora napolnjevati vsakega rodoljuba z radostjo in zadoščenjem.

Sredi med hrvatskim narodom, ki si tako ljubosumno izgrajuje avtonomijo svoje banovine, je vstal ban. Ob navdušenem pritrjevanju svojega naroda je dal izraza prepričanju, da hrvatski narod ni pripravljen braniti z vsemi svojimi močmi le svojo ožjo domovino Hrvatsko, temveč prav tako vse ostale pokrajine Jugoslavije, kakor tudi Jugoslavija daje svojo silo na razpolago za obrambo Hrvatske in njene svobode. Poslal je pozdrave bratom ob južno-srbijski meji in je krasno izrazil idejo usodne povezanosti z besedami: »Dokler mislimo na Bitolj, toliko časa bo Bitolj mislil, da je njegova meja pri nas in jo bo varoval prav tako tu, kakor jo hočemo varovati mi tam.«

Predstavniki slovenskih nacionalnih in prosvetnih društev so na svojem petkovem sestanku dali dogodkom pravičen komentar, ko so ugotovili, da je bitoljska nesreča prepričevalno pokazala popolno povezanost vseh Jugoslovenov v teh težkih dneh. Ugotovili so preprosto resnico, da je skupnost Slovencev, Hrvatov in Srbov najtrdnjejši temelj naše narodne svobode in neodvisnosti. Kar so rekli o odločnosti, čuvati našo svobodno Jugoslavijo, to ni samo njihova volja. Dali so s tem samo izraza čustvu, ki je zmagovalno premagalo vsa nasprotstva in vso neslogo med nami, čustvu, izvirajočemu iz spoznanja, da je življenje Slovencev, Hrvatov in Srbov odvisno od življenja Jugoslavije in da sta volja naroda do svobode ter pripravljenost na vse žrtve najmočnejše orožje v borbi za kralja in domovino.

Če je bil še kdaj, ki je morda menil, da bi bili Slovenci, Hrvati in Srbi v primeru nevarnosti pripravljeni se brigati v glavnem vsak le za svojo »bajtico«, je moral zdaj spoznati svojo zmožnost. Južna Srbija ni srbsko vprašanje! Ona je isto toliko hrvatsko in slovensko vprašanje. In Bitolja prav tako, kakor nobenega drugega kraja ob naših mejah ni mogoče odtrgati od Jugoslavije brez boja na življenje in smrt ne samo s Srbi, temveč tudi s Hrvati in Slovenci. To je danes pač vsakomur jasno, kakor je tudi jasno, da je sila vse Jugoslavije na braniku za vsak kosček hrvatske zemlje, za vsak pedeni slovenske grude. Le skupno moremo živeti. To instinktivno čuti ves naš narod, pa naj nosi potem slovensko, hrvatsko ali srbsko ime. In zato je ves narod pripravljen, če bi bilo treba, tudi skupno umirati. Ko to gledamo, se znova zavedamo,

Pomirjenje v Bolgariji

Bolgarska vlada zanika vse vesti o nameravani izročitvi neke note grški vladi, kakor tudi o zbiranju bolgarske vojske na grški in turški meji

Sofija, 23. nov. p. V Sofiji so se duhovi nekoliko pomirili. Verjetno je, da je k temu precej doprinesla tudi notranje-politična situacija v Bolgariji. Vlada je spet precej rezervirana in bolgarski tisk nič več ne nadaljuje kampanje z znanimi revizionističnimi zahtevami. Listi tudi niso objavili poročil o debati v sobranju. Beograjski listi, ki so objavili dva revizionistična govora v sobranju, so bili v Sofiji zaplenjeni.

Bolgarska vlada je danes uradno demantirala 1. da bi nameravala Grčiji staviti nek zahteve; 2. da bi se bolgarske čet koncentrirale na grški in turški meji.

Lahko se reče, da je na Bolgarijo znatno vplivalo energično zadržanje Turčije, ki je izdala celo vrsto vojaških ukrepov na evropskem delu turškega ozemlja. Močno je na Bolgarijo vplivalo tudi dejstvo, da je Turčija v vsakem primeru pripravljena izpolniti svoje mednarodne obveznosti.

Nasprotno pa vesti, ki so se razširile že sredi, da so bile v Sofiji velike demonstracije za mir, niso točne.

Vežbe v zaščiti pred napadi iz zraka

Sofija, 23. nov. AA. (DNE) Jutri se v vseh večjih mestih Bolgarije prično enotedenske vežbe za zaščito proti napadom iz zraka in v zvezi s tem tudi zatamnitev mest. Že včeraj je bila Sofija delno zatamnjena, da se meščanstvo navadi na stanje popolne zatamnitve. Tramvaji so bili včeraj zatamnjeni. V raznih uradih in na raznih krajih so bili postavljeni aparati za alarm. Protiletalska obramba je mobilizirana za časa teh vežb.

Sofija, 23. nov. j. (Ass. Press) Včerajšnje italijansko vojno poročilo, v katerem je italijansko vrhovno vojno poveljstvo objavilo izpraznitev Korice, je napravilo na bolgarsko javnost zelo neugoden vtisk. Slabo razpoloženje v bolgarski javnosti zaradi italijanskega neuspeha se je še poslabšalo z informacijami o stanju na bojišču, ki so jih podala grška in angleška poročila.

Pred preosnovno vlado

Sofija, 23. nov. j. (Ass. Press). V Sofiji se ponovno širijo govorice o bližnjih izprehajih v bolgarski vladi. Dočim je bilo pred dnevi govora o odstopitvi celokupnega kabineta, kar je baje želela Nemčija, pa se zdaj govori le o izprehajih v posameznih resortih. V prvi vrsti naj bi odstopila sedanji zunanji minister Popov ter vojni minister Daskinov. Kot vzrok za odstop zunanjega ministra Popova se navaja njegovo nezadovoljivo zdravstveno stanje.

Papen pri kralju Borisu

Sofija, 23. nov. j. (TOP) S privatnega vira, ki pa velja za popolnoma verodostojnega, potrjuje informacije, da je bil nemški poslanik v Ankari o priliki obiska v Sofiji sprejet tudi v avdienci pri kralju Borisu. Sicer pa naglašajo k Papenovu obisku, da je bil to zgolj vladnostni poset, ki ga nemški poslanik nikoli ni zamudil, kadar je potoval skozi Sofijo.

Obsedno stanje v evropski Turčiji

Ankara, 23. nov. s. (Ass. Press.) Turška vlada je imela sredi sejo, ki je trajala štiri ure. Po seji je bilo objavljeno uradno poročilo, da je v evropski Turčiji proglašeno obsedno stanje. Tudi Carigrad pade pod območje obsednega stanja. Ta ukrep je bil izdan v svrhu zavarovanja obmejnih predelov ob bolgarski in grški meji ter za zaščito Dardanel. Določila prepovedujejo med drugim vsem tujcem dostop v ta ozemlja.

Trajanje obsednega stanja je določeno za en mesec. Lokalne vojaške in policijske oblasti imajo pravico, da odrede preki sod, da rekvirirajo zasebno imetje in izdajo vse druge ukrepe, ki so potrebni za vzdrževanje javnega reda in varnosti.

Papen prinaša predloge Turčiji

Carigrad, 23. nov. j. (Un. Press.) V turških političnih krogih smatrajo, da pomeni obisk, ki ga je napravil poslanik Papen

na povratku v Ankaro v Sofiji, samo vmesno postajo nemškega poslanika pri turški vladi, ki ima najbrže nalogo še v poslednjem trenutku, upoštevajoč bolgarsko stališče, pripraviti na prijateljski način turško vlado do tega, da ne bi storila kakšnega prenapetega koraka nasproti Bolgariji. Najbrže bo poslanik Papen skušal v Ankari predložiti, da se z načrti držav osti strinja tudi Rusija, in da bi vsako trdovratno vztrajanje Turčije proti tem namertom slednjič pomenilo tudi turški afront proti veliki sovjetski sosedu. Gotovo bo nemški poslanik prijateljsko, toda z vsem poudarkom opozoril Turčijo, naj ne stori ničesar, kar bi moglo razširiti sedanji vojni požar na Balkanu, ki si ga Nemčija nikakor ne želi.

Ankara, 23. nov. p. V zvezi s povratkom nemškega poslanika Papena v Ankaro se širijo v nemški javnosti raznovrstni komentarji. Veliko pozornost inozemskih opazovalcev so izzvali najnovejši izjavi. Proglasitev obsednega stanja ob Dardanelah in v Traciji se smatra kot jasen znak Turčije, da hoče biti pripravljena na vse možnosti v trenutku, ki ga obelodružuje po njenem prepričanju prehod v novo fazo sedanjih vojne. Turški politični krogi izjavljajo v ostalem, da ne obstoja nobena tre-

nutna in direktna nevarnost za Turčijo, in da so izdani ukrepi samo znak, da je Turčija čvrsto odločena, da ne bo v nobenih okoliščinah dopustila kršitve svoje neodvisnosti. Izvršitev teh preventivnih ukrepov se smatra kot dolžnost napram turškemu narodu.

Nemški poslanik Papen je že stopil v stike s turškimi državnik ter mislijo, da je predložil gotove predloge velesil osi, vendar se v Ankari ne more zvedeti, ali so bili ti predlogi izdelani sporazumno z Rusijo. Zadržanje turške javnosti je tako, da se ne more kot posledica misije poslanika Papena pričakovati nobena izprehajanja stališča Turčije Turška zunanja politika se je vodila od početka sedanjih vojn v interesu državne celovitosti in neodvisnosti, in se to načelo ne bo opustilo, kakor naglašata turški tisk Na drugi strani prav tako pričakujejo, da poslanik Papen ne bo postavil nobenih zahtev, ki bi mogle izzvati najmanjše kolebanje turške politike.

Kritika bolgarske politike

Carigrad, 23. nov. j. (AFL.) V listu »Jen Sabah« objavljajo znani turški poslanec Husein Džahid Jalčin ostro kritiko na račun Bolgarije, ki skuša iz zapletenega po-

lozaja, ki je nastal na Balkanu, kovati za sebe cenen dobiček. Jalčin obžaluje, da kaže Bolgarija v tem trenutku tako malo smisla za vrednote državne neodvisnosti. Nato navaja kot vzgled poguma, ki je tako dragocen v sedanjem času, Grčijo, ki jo je Bolgarija imenovala neprištevito zaradi pogumnega odpora v napadu na njeno teritorialno neodvisnost.

Prihodnji teden izredno važen

Carigrad, 23. nov. o. Po informacijah agencije United Press so politični krogi v Turčiji mnenja, da bo prihodnji teden odločilnega pomena za južnovzhodno Evropo. Potovanja državnikov jugovzhodnih držav v Nemčijo so vzbudila v turških krogih največjo pozornost.

»Jldam« pravi, da je Turčija pripravljena na borbi se z vsemi svojimi sredstvi za svojo usodo. Pri tem pozorno spremlja sedanji razvoj mednarodnih dogodkov. Nadejamo se, beleži list, da kralj Boris ne bo napravil nikake napake, ki bi mogla Bolgarijo zaplesti v vojno.

RUMUNIJA SE JE PRIDRUŽILA BERLINSKI TROZVEZI

Protokol o pristopu so včeraj o priliki Antonescovega poseta v Berlinu podpisali zastopniki Nemčije, Italije, Japonske in Rumunije
Sedaj pride na vrsto Slovaška

Berlin, 23. novembra AA. (DNE). Zunanji minister Nemčije v. Ribbentrop, šef političnega oddelka v italijanskem zunanjem ministrstvu poslanik Butti in japonski poslanik v Berlinu Koguro na eni strani, ter upravitelj rumunske države general Antonescu na drugi strani, so podpisali v Berlinu 23. novembra protokol o pristopu Rumunije k trojnemu paktu, ki so ga 27. septembra 1940 podpisale Nemčija, Italija in Japonska. Protokol se glasi:

Vlada Nemčije, Italije in Japonske na eni in vlada Rumunije na drugi strani ugovarjajo po svojih pooblaščenih:

Čl. 1. Rumunija pristopa k trojnemu paktu, ki so ga 27. septembra 1940 podpisale v Berlinu Nemčija, Italija in Japonska.

Čl. 2. V kolikor bodo skupne tehnične komisije, določene v čl. 4. trojnega pakta, razpravljale o vprašanjih, ki zadevajo tudi interese Rumunije, bodo pri posvetovanjih komisij navzoči tudi predstavniki Rumunije.

Čl. 3. Besedilo trojnega pakta se priključuje temu protokolu kot dodatek. Ta protokol je izdelan v nemščini, italijanščini, japonsščini in rumunščini. Vsako besedilo velja kot original. Protokol stopi v veljavo takoj po podpisu.

Antonescova izjava

Po svečanem podpisu protokola o pristopu Rumunije k paktu treh sil je general Antonescu izjavil:

Zavedam se dejstva, da danes podpisujemo državni akt, ki je zgodovinskega pomena ne samo za življenje in razvoj rumunskega naroda, temveč tudi za Evropo, ki je izšla iz žrtev današnje vojne. Ne gre za diplomatsko formalnost, ki so se v zadnjih dveh desetletjih tolikokrat dogajale, temveč za temeljni akt nove orientacije rumunske države ter za iskren in dejanski prispevek rumunskega naroda k obnovi Evrope in sveta, kakor tudi k obrambi današnje civilizacije, ki ima za gotovilo v zmagi držav, ki jih združuje trojni pakt. Vsi napor v zadnjih dveh desetletjih, da se zagotovi trajni mir, so ostali brez uspeha, ker se je vse razbilo v prazni retoriki konferenc in v ideologijah, ki so bile podrejene zlim interesom rušilnih sil, ki niso upoštevale zemljepisnih dejstev, katerih ne sme nihče zanemariti ne da bi občutil težke po-

sledice. Organizacija sveta, ki bo prost suženjskega jarma teh sil, na ie dejanska potreba.

Nova organizacija lahko stoji samo na političnih, etničnih, gospodarskih in zemljepisnih temeljih, ki jamčijo za miran razvoj in skupno življenje narodov v življenjskih prostorih, ki odgovarjajo njihovim interesom in ki omogočajo ustvarjanje velikih prostorov za skupno življenje. Novi red v Evropi in v svetu mora uničiti vse funkcije in narediti konec vsem tajnim silam, ki so se že prei uirale preosnovam in katere so pripelale do sedanjih vojn. Naimočneje sredstvo za obnovo Evrope in sveta je bilo ustvarjeno s trojnim paktom. Nacistična Nemčija, fašistična Italija in cesarska Japonska so soliden in nerazrušljiv blok, ki obsega četr milijarde ljudi. Te države so si druga drugi ponudile roko in se strmile z namenom, da ustvarijo pravičnejši in boljši red v svetu, da se upostavi in utrdi mir v svetu, ki naj bo trajen, da se odstranijo sile stare anarhije in se zagotovi svoboda in harmonično sodelovanje narodov. Rumunija je trdno prepričana, da njen pristop k velikemu obnovitvenemu delu ni nič drugega kakor posledica lastne volje Rumunije in njene želje po obnovi, ki veže legionarsko gibanje z nacionalnim socializmom in fašizmom. Nacionalni legionarski režim je dejanski simbol pristopa rumunskega naroda k novemu redu v Evropi, ki je ustvarjen s trojnim paktom. To je legionarski režim izvedel s svojo zmazovito borbo in žrtvami za notranjo obnovo države. Tako je pristop Rumunije k trojnemu paktu tudi na formalen način logična in prirodna posledica te priključitve, ki je na znotraj že davno gotovo dejstvo. Kraljevina Rumunija pristopa na ta način svečano in v odločni obliki ter iskreno k paktu treh sil, ki je bil podpisan v Berlinu 27. septembra 1940 in bo vložila vse svoje sile, da se dejanski izvedejo cilji, ki jih vsebuje ta rakt.

Ribbentropov govor

Po izjavi vodje rumunske države Antonesea je povzel besedo zunanji minister v. Ribbentrop, ki je izjavil: V imenu vlad Nemčije, Italije in Japonske, katerih predstavniki so me pooblastili, pozdravljam kraljevino Rumunijo kot novo članico trojnega pakta in najpriskeruje čestitam njenemu šefu države generalu Antonescu. Vsemu svetu so znani smisel in cilji trojnega pakta, katere sem očrtal pred nekaj dnevi o priliki pristopa Madžarske. Druge besede o tem vprašanju so odveč. Zato se bom omejil le na to, da izrazim veselje in zadovoljstvo zaveznikov vlad, da sta se kot prvi dve državi jugovzhodne Evrope odločili postaviti se proti vsakemu nadaljnjemu širjenju vojne in se zavzemati za hitro vpostavitve mira. To je znak, ki potrjuje, da so ravno države jugovzhoda, ki so bile v zadnjih letih bolj kakor kateri drugi del Evrope predmet politike tujih interesov, razumele, da je pristop k paktu treh sil v skladu z njihovimi interesi in da so te sile sposobne zajamčiti stabilizacijo odnosov v tem delu Evrope, kakor tudi zagotoviti njihovim narodom mir in varnost. Prepričani smo, da je bil z današnjim dnem storjen nadaljnji korak na poti do končne zmage naše dobre in pravične stvari.

Kosilo pri Hitlerju

Berlin, 23. nov. AA. (DNE.) Vodja Nemčije in državni kancelar Adolf Hitler je priredil danes ob 14. uri v svojem za-

sebnem stanovanju v čast generalu Antonescu kosilo, katerega so se udeležili tudi člani spremstva generala Antonesea in manjše število visokih nemških osebnosti. Po kosilu je vodja Nemčije obdržal svoje goste na čaju.

Antonescu v avdienci pri namestniku Hitlerja

Berlin, 23. nov. AA. (DNE). Namestnik vodje rajha, Rudolf Hess, je sredi dneva vodil avdienco rumunske države, generala Antonesea. Pri sprejemu so bili navzoči diplomatski predstavniki obeh držav, kakor tudi vodja nacionalno socialističnih organizacij v tujini.

Slovaki na potu v Berlin

Bratislava, 23. novembra AA. (DNE). Uradno slovaško poročilo pravi, da spremlja predsednika slovaške vlade in zunanjega ministra dr. Tuko na njegovi poti v Berlin: vodja propagande Kari Murgas, osebni pribočnik predsednika vlade Farkaš, svetnik poslanstva ing. Mraknar in načelnik protokola dr. Radlinski.

Uradno poročilo pravi da pomeni potovanje dr. Tuke v Berlin potrdilo politike, ki jo je sprejelo narodnosocialistično vodstvo slovaške države, t. j. politike iskrene prijateljstva do Nemčije in do njenega vodje, zaščitnika slovaške države. Vsa Slovaška ve samo za eno, t. j. da bi živila svobodna in samostojna v pravični Evropi, kakor je to izjavil Adolf Hitler zato spremlja predsednika vlade in zunanjega ministra na tem potu z navdušenjem in z radostnim pričakovanjem.

Minister Grandi odpotuje v ponedeljek v Berlin

Berlin, 23. novembra. AA. (DNE) Predsednik italijanskega parlamenta in italijanski pravosodni minister Dino Grandi bo v ponedeljek odpotoval v Berlin na povabilo nemškega pravosodnega ministra Franka. Dino Grandi, ki se je doslej mudil v Münchnu in se udeležil letne seje akademije za nemško pravo, bo v Berlinu imel priložnost stopiti v stik z vodilnimi nemškimi prvaki in se spoznati s tistimi osebnostmi, ki vodijo in pripravljajo nove pravne ustanove v Nemčiji.

Novo Društvo narodov

Lizbona, 23. novembra. AA. (Stefani) Portugalski politični krogi menijo, da se bo diplomaciji držav osti resnično posrečilo ustvariti novo Društvo narodov, ki bo disciplinirano in polno življenjskega smisla ter bo delovalo na političnem in gospodarskem polju. Nova evropska Zveza narodov bo politično solidarna in gospodarsko neodvisna. Njen sedež bo na Dunaju. Tam se bo malo govorilo in mnogo delalo.

Dekanozov - sovjetski poslanik v Berlinu

Moskva, 23. nov. nov. s. Uradna sovjetska agencija Tass javlja:

Predsedstvo SSSR je imenovalo dosednjega namestnika komisarja za zunanje zadeve Dekanozova za novega sovjetskega veleposlanika v Berlinu. Dosedanji veleposlanik pri nemški vladi škvarcev je razrešen svoje dolžnosti.

RAZVOJ VOJNIH OPERACIJ NA ALBANSKEM OZEMLJU

**Grki poročajo o uspešnem prodiranju na vsej črti, Italijani o načrt-
nem umiku svojih čet v nove postojanke — Grške čete ob Ohridskem
jezeru**

Atene, 23. nov. j. (Ass. Press.) Po informacijah z albanskega bojišča se boji takoj okrog Korice, kakor tudi na epirskem bojišču, še zmerom nadaljujejo. Po zadnjih grških uspehih se lahko trdi, da grške vojaške sile zdaj popolnoma obvladajo celotni jugovzhodni pas Albanije. S položajem, ki jih drže zdaj grške čete, bodo lahko uspešno zavrnile vsak bodoči polz-
kus italijanske ofenzive proti Solunu.

Atene, 23. nov. s. (At. tel. ag.) Grški generalni štab je objavil ponoči naslednje 27. vojno poročilo:

Tekom večeršnjega dne so grške čete popolnoma zasedle planino Moravo in Ivan planino. Tudi višine med obema planina-
ma so bile zavzete. Mesto Korica je bilo zasedeno.

V Pindu so grške čete prodrle preko me-
je in zasedle mesto Laskovik (Leskovice) v Albaniji. Prav tako so napredovale na-
še čete preko mest Ersek in Borovo.

V Epiru je bilo zopet zasedeno mesto
Philates. Sovražnik je bil tamkaj pregan-
jen preko grške meje.

Grška letala so kljub živahnemu odporu
italijanskih letal bombardirala in s
strojinami obstreljevala sovražne kolone
na umiku.

Borba za Korico je trajala devet dni.
Grške čete so naskakovale italijansko vo-
jsko v možno utrjenih položajih, zavarova-
nih z železobetonom in bodečo žico. Ita-
lijani so Korico branili s 5 divizijami vo-
jaštva ter z oddelki bersaljerov in fašis-
tske milice. Razpolagali so poleg tega z
močnimi strojniškimi oddelki, številnim
topništvom in mnogimi tanki.

Med ujetniki, ki so na albanski fronti
padli v grške roke, je razen približno 1000
vojakov tudi veliko število častnikov. Med
vojnim plenom, ki so ga zasegli Grki, je
tudi 80 lahkih in težkih topov, 55 protie-
latskih topov, 300 streliv, 20 tankov,
250 vsakovrstnih transportnih vozil, 1500
avtomobilov in motornih koles ter velike
zaloge municije, motornega goriva, voja-
ških uniform in drugega materiala.

Vrhovni poveljnik grške vojske, vojni
minister general Papagos, je izdal sili-
ni na grško vojsko dnevno povelje, v katerem
pravi med drugim: Po vaši zaslugi je bil
sovražnik preganjen z grških tal, geslo za
grško vojsko se glasi sedaj: Naprej, ved-
no naprej!

Atene, 23. nov. j. (Un. Press.) Po infor-
macijah z albansko-jugoslovenske meje se
je pri kraju Stenje cel italijanski polk
umaknil na jugoslovansko ozemlje. Vojaki
so bili razoroženi in internirani.

Rim, 23. novembra. AA. (DNB) Na ita-
lijanski meroštinski strani odločno zanika-
jo poročila londonskega radija, da bi ita-
lijanske čete v velikem številu prestopile na ju-
goslovansko ozemlje in bile tam interni-
rane.

Poslanica grškega kralja grški vojski

Atene, 23. nov. br. (At. Ag.) Kralj Ju-
ri je izdal nocoj naslednjo poslanico na
grško vojsko, ki je bila ob 20. objavljena
po radiu:

Vojne sile na kopnem, v zraku in na
morju, morjari in vojak! Ko ste bili po-
zvani od domovine, ste zgrabili za orožje,
da se spomnite svoje domovinske dolžnosti.
Bil sem prepričan, da jo boste izpolnili v
polni meri. Sedaj sem srečen, da so se moje
nade izpolnile, da so se Grki današnjih ča-
sov izkazali vredne svojih dedov pred tri-
desetletji. Oficirji, podoficirji, vojakji in
morjari! Ves narod se vam zahvaljuje, da
ste rešili njegovo čast in njegovo svobodo.
Zahvaljujem se vam tudi kot ponosni vla-
dar takega naroda!

Italijani se umikajo tudi iz Podgradca

Ankara, 23. nov. s. Turški radio javlja
k položaju na grško albanskem bojišču,
da sedaj grške čete prodirajo predvsem
proti Prespanskemu jezeru. Italijanski umik
iz Korice je šel v glavnem po cesti proti
Podgradcu, ki jo je krilo italijansko top-
ništvo. Če bi se Grkom posrečilo spraviti
pod svojo oblast še tudi to cesto, bi prišli
Italijani v nevarnost, da bi bil umik nji-
hove glavne vojske iz Korice proti Elba-
sanu zelo otežčen ali onemogočen. V
tem primeru bi namreč Italijani težko bra-
nili gorato ozemlje med Korico in Elba-
sanom, odkoder bi Grki lahko ogrozili ko-
munikacije.

O položaju na epirskem bojišču pravi
turški radio, da hočejo Grki prerezati zve-
ze italijanske vojske z Argirokastro. V
Argirokastro se nahajajo velike zaloge
italijanskega vojnega materiala.

Atene, 23. nov. s. (Reuter.) Po najno-
vejših poročilih izpriznjo italijanska vo-
jska sedaj tudi mesto Podgradec ob Ohrid-
skem jezeru. Veliki transporti italijanske
vojske odhajajo po cesti iz Podgradca
proti Elbasanu.

V zapadnem delu grško-italijanskega bo-
jišča so grške čete davi obnovile svoje na-
predovanje v smeri proti Argirokastrom. V
Argirokastrom se nahajajo velike zaloge
italijanskega vojnega materiala.

Atene, 23. nov. s. (Tass.) United
Press javlja, da so na cesti iz Podgradca
v Elbasan Italijani večer sestrili eno
izmed angleških letal, ki so bombardirala
italijanske vojaške transporte. Drugo an-
gleško letalo je bilo poškodovano.

Dalje javlja United Press, da so Grki
v bojih pri Korici ujeli tudi enega ita-
lijanskega generala.

London, 23. nov. s. (Reuter.) Danes je
bilo uradno objavljeno, da so poleg an-
gleške vojske prispele v Grčijo tudi že pr-
vi avstralski in novozeelandski vojaški od-
delki.

Srditi boji za Korico

Ohrid, 23. nov. s. Ogorčena bitka, ki je
divjala v teku predvečernjega dne in po-
noči, je večer dosegla svoj višek, tako
da je bil boj na tej fronti najbolj srdit od

začetka sovražnosti. Grškim četam se je
posrečilo, da so popolnoma zasedle po-
lozaje na gorah Moravi in Zvezdi. Grške
sprednje straže so nato vkorakale v Kor-
ico večer ob 4. zjutraj. Na ozemlju, ki je
zelo ugodno za gverilske operacije, moder-
no opremljena italijanska vojska ni mogla
razviti svojih sposobnosti do popolne me-
re. Grki so dosegli svoj uspeh z zelo veli-
kimi žrtvami. Boj je bil od časa do časa
mož proti možu. Mrtvih in ranjenih je na
obeh straneh mnogo. Italijansko vojaško
poveljništvo je odredilo umaknitev svojih
čet z Morave in Zvezde, da tako dobi ugo-
dnije položaje za svoje nadaljnje operaci-
je. Ta umik je bil izvršen pod zaščito mo-
toriziranih enot.

Po zavzetju Korice so se Grki spustili v
korčansko dolino. Italijanske čete so se
umaknile na nove položaje. Grška vojska
se bo sedaj morala boriti z večjimi teža-
vami kakor dosedaj, ker bo imela nasproti
motorizirane italijanske enote, ki so že
pripravljene.

Boji ob Ohridskem jezeru

Sv. Naum, 23. nov. o. Boji med ita-
lijanskimi in grškimi četami se po padcu Ko-
rice nadaljujejo z vso srditostjo v odseku
ob Ohridskem jezeru. Posebno hudi so
bili večer, kakor še ne doslej. Ko so gr-
ške čete začele, da prehajajo italijanske
čete v protinapad z namenom, da bi za-
veze izgubljene postojanke, so izvršile na
svojem desnem in levem krilu nanje hud
pritisk. Obenem je italijansko topništvo
postajalo čimdalje bolj aktivno. Ko so
Grki prodrli v južne kraje ob Ohridskem
jezeru, so se boji prenesli v to pokrajino.
Desno krilo grške vojske napada v smeri
proti Podgradcu, pri čemer se italijanske
čete odločno upirajo. Tudi levo krilo gr-
ških čet močno pritiska na Italijane, ki
skušajo za vsako ceno obdržati pot, ki
vodi v Argirokastrom. Italijanske čete se
skušajo držati na Panaretiji in Kamiji ter

Drugi silovit napad na mesto Birmingham

**Trajal je brez prestanka 11 ur — Občutna škoda na
industrijskih, trgovskih in stanovanjskih poslopih**

London, 23. nov. j. (Ass. Press.) Nem-
sko letalstvo si je v noči od petka na so-
boto izbralo za glavni cilj svojih napadov
spet industrijsko mesto Birmingham v za-
padnem delu osrednje Anglije. Prišlo je
z napadi na industrijske naprave v tem
mestu že v zgodnjih večernih urah, nakar
so se napadi s kratkimi presledki nadalje-
vali vso noč do ranega jutra. V skupinah
po več deset letal so doletavali nemški
avioni z vseh smeri nad Birminghamom ter
ga obsipali s rušilnimi bombami vseh ka-
librov in s stotinami zažigalnih bomb. Opa-
zovalci so ugotovili, da so nemška letala
nenahoma izpremenila napadalno taktiko,
tako da angleško protiletalsko topništvo ni
moglo v polni meri izvršiti svoje naloge,
dasi ja napadalce silovito obstreljevalo.
Pred vsakim novim bombardiranjem so
posebne skupine nemških letal vrgle nad
mesto številne svetlobne rakete na pada-
lih, tako da so bili cilji za bombardiranje
jasno osvetljeni. Bombardiranje je povzro-
čilo zelo občutno škodo tako na industrijs-
kih zgradbah, kakor tudi na stanovanjs-
kih in trgovskih poslopih v samem me-
stnem središču. Bati se je, da bo tudi šte-
vilno človeških žrtev, ko bodo na razpolago
vsi podatki, zelo občutno.

London in Liverpool sta bila v nočnih ak-
cijah nemškega letalstva ta pot cilja dru-
gega reda in je bilo v obeh mestih vrženo
le od posamičnih letal manjše število ru-
šilnih in zažigalnih bomb. Povzročena ško-
da nikjer ni bila večja od obsega. Redki
požari so bili še pred jutrom omejeni. Šte-
vilno človeških žrtev niti v Londonu niti v
Liverpoolu ni občutno. Razen omenjenih
ciljev so bombardirala nemška letala tudi
se neko mesto na južni angleški obali, kjer
pa se jim ni posrečilo pogoditi izbranih ciljev.

London, 23. nov. j. (Reuter.) Informaci-
jska služba letalskega ministrstva objavlja,
da je bil nočni napad nemškega letalstva
na Birmingham zelo hud in dolgotrajen.
Trajal je neprestano 11 ur in se je končal
še ob 5. zjutraj. Val za valom so prihaja-
la nemška letala nad to mesto z vseh
strani ter je bilo med enim in drugim na-
padom presledka le po nekaj 10 minut.
Letala so metala na mesto najprej svetlob-
ne rakete, ki so jim sledile številne zažig-
alne in rušilne bombe vseh velikosti.
Bombe so padale širom mesta. Zaporni
ognej angleškega protiletalskega topništva
je bil strešen in ga tu volče še nikoli niso
doživeli v tolikšni silovitosti. Zaradi mo-
snosti je bil strešni del mesta zelo po-
škodovan. V središču mesta je bilo povzro-
čeno škoda manjšega obsega. Danes zjutraj
so bile ulice in trgovski del mesta spet
tako živahni, kakor običajno.

Danes dopoldne je močna skupina nem-
ških letal, broječa kakih 60 bombnikov in
lovcev, preletela jugovzhodno angleško ob-
alo, ter je v dveh zaporednih valovih poiz-
kusila izvršiti dnevni napad na London.
Učinkovitost angleškega protiletalskega ob-
ramba pa je letala zavrnila in se je le po-
srečilo posredno doseči predmestja Lon-
dona.

Popoldne je 12 težkih italijanskih dvo-
krilnih letal pri Doveru preletelo Rokavski

na drugih planinah in zadržati prodirajoče
grške čete.

Od večer se čujejo neprestane eksplo-
zije letalskih bomb. Angleški in grški
bombniki zasipajo neprestano z bombami
cesto, ki vodi iz Korice v Podgradec, ka-
kor tudi Elbasan in Tirano. Ob 11. dopol-
ne se je čula severozapadno od Pod-
gradca strašna eksplozija. Sinoči sta bila v
bližini naše meje sestreljena na alban-
skem ozemlju en italijanski in en grški
bombnik. Boji med grškimi in italijanski-
mi četami se nadaljujejo z vso srditostjo.

Italijansko poročilo

Nekje v Italiji, 23. nov. AA. (Stefani)
Službeno sporočilo št. 159 glavnega stana
italijanskih oboroženih sil se glasi:

Grški bojišče: Naše čete razvijajo pra-
vilno svoje načrtne premike, da bi prispe-
le do novih postojank. Naše letalstvo je
bombardiralo objekte na sovražnikovih po-
stojankah, zlasti pa v odseku pri Korici ter
je zadelo cestna križišča, zbrališča čet in
sovražnikove čete med korakanjem. Vsa
naša letala so se vrnila domov.

Severna Afrika: Pojavila se je sovražni-
kova letala in povzročila več škode. V
Bardiji in Verni ni bilo nobene škode. Eno
naših letal, za katero je poročilo 167 trdi-
lo, da se ni vrnilo, smo našli s pilotom
vred med našimi črtami.

Vzhodna Afrika: Naša letala so bombar-
dirala letališča Roserei in pri tej priliki
unicila na tleh eno letalo, drugo letalo pa
poškodovano. Naši letalski oddelki so bom-
bardirali sovražnikove postojanke pri Ga-
labatu in povzročili hude požare v prista-
nišču Sudan. Pri napadu treh sovražni-
kov letal tipa Clouster so naši le-
talski dve letali, vsa naša letala pa so
se vrnila domov. Sovražnikova letala so
bombardirala Kasalo in zanetila požar v
vojaški bolnišnici.

Sovražnikovi letalski oddelki so metali
bombe tudi na Bari in zadeli zlasti zasebne
hiše. Ubila je bila ena ženska, pet oseb pa
je bilo ranjenih, med njimi ena ženska in
dva otroka. Dva majhna požara sta bila
takož zadušena.

preliv ter polzkusilo prodreti nad Anglijo.
Ogenj protiletalskega topništva pa je le-
tala, ki so preletela v temi formaciji, za-
vrnil. Italijanska letala so se mahoma zna-
šla v krogu razpokajočih se granat, pred
katerimi so se morala umakniti nazaj pre-
ko Kanala. Kmalu nato pa se je skupina
italijanskih letal, ki se je med tem povzpe-
la še višje, ponovno vrnila proti angleški
obali, bila pa je tudi v drugič zavrnjena.

Sedem italijanskih bombnikov sestreljenih

London, 23. nov. s. (Reuter.) Ob 16. je
javilo letalsko ministrstvo v posebnem ko-
municiju, da je neka angleška lovka
eskadrila letal Spitfire danes nad Doversko
očino v letalski bitki sestrelila 7 ita-
lijanskih lovskih letal in eno nemško lovsko
letalo, ne da bi sama utrpela izgube.

Italijanska lovka letala so v dveh sku-
pinah poskusila prodreti preko angleške
obale, pa so bila od angleških lovcev in
protiletalskega topništva obrakrat zavrnje-
na. Italijanska letala so spremljale večje
skupine nemških lovskih letal tipa Messer-
schmidt. Ta so letela v veliki višini nad
italijanskimi letali.

Napadi na London

London, 23. nov. s. (Reuter.) Letalstvo n
noirance ministrstvo javlja v svojem
nocojšnjem komunikiju: Sovražni bomb-
niki in lovski bombniki so danes izvedli
tri napade na jugovzhodno Anglijo. Ena
manjša formacija sovražnih letal je v ve-
liki višini prodrla tudi do Londona. Ko-
likor je do večera znano, je bilo vrženih
zelo majhno število bomb. Povzročene je
bilo nekaj škode na stanovanjskih hišah v
nekem predmestju v južnem Londonu ter
v nekem mestu ob ustju Temze.

Do 17.30 je bilo ugotovljeno, da je bilo
danes nad Anglijo sestreljenih skupno 10
sovražnih lovskih letal. Med njimi je bilo
7 italijanskih in 3 nemška. Na angleški
strani ni bilo izgub.

Notranje ministrstvo je izdalo danes na
prebivalstvo posebno opozorilo, da naj se
nihače ne približa sestreljenim nemškim
letalom, ker obstoji vedno nevarnost eks-
plozije. Ministrstvo pravi, da se je v takih
primerih zadnje čase zgodilo več težjih
nesreč.

Nemško poročilo

Berlin, 23. nov. AA. (DNB) Nemško vr-
hovno poveljstvo sporoča:

V noči med 21. in 22. novembrom je
nemško letalstvo nadajevalo z masčeval-
nimi akcijami proti Londonu ter izvedlo
nove napade na Birmingham, Coventry,
Bristol in Southampton. Večera so se nado-
ljevali napadi na London, Brighton in na
druge važne vojaške objekte. V srednji An-
gliji so bojna letala bombardirala več le-
tališč in povzročila požare v hotelih in za-
vetiščih. Na jugovzhodni obali Anglije ka-
kor tudi pri Lincolnu so bile hude bombar-
dirane prometne naprave. Pri napadih na
konvoje sta bili dve tovorni ladje težko za-
deti od bomb.

V noči med 22. in 23. novembrom so
britanska letala napadla kraje v zapadni
Franciji in v zapadni Nemčiji in bombar-
dirala prvenstveno stanovanjske četrti. Po-
žari, ki so izbruhnili v podstrešjih, so bili
hitro pogaseni. Ubilih je bilo 7 oseb, okrog
20 pa ranjenih. Protiletalsko topništvo je
zabilo 1 sovražno letalo. Eno nemško letalo
je izginilo.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima očito vse, ki trpe na astmi, katarju
pljučnih vrhov, zastarelem kašlju, zasluženosti, dolgotrajni hripavosti in
hripi, a dosej še niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe pri nas

POPOLNOMA BREZPLAČNO KNJIGO S SLIKAMI

izpod peresa gosp. dr. med. Gutmanna. — Treba je pisati samo karto
(frankirano z 2 din) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., Berlin 614, M. Gellstrasse Nr. 25-25a.

Odobreno od min. soc. pol. sanitetske oddelke: 3. Dr. 2416 od 12. XII. 1936

Tedenska bilanca napadov na nemška mesta

**Poročilo angleškega letalskega ministrstva o letalskih
akcijah nad Nemčijo v preteklem tednu**

London, 23. nov. j. (Reuter.) Pregled le-
talskega ministrstva o angleških letalskih
akcijah nad Nemčijo in zasedenim ozem-
ljem v preteklem tednu nudi naslednjo
sliko:

Razen mnogoštevilnih bombnih napadov
na nemška letališča so izvršila angleška
letala še nad 70 drugih napadov na razne
nemške vojaške važne objekte. Glavno po-
zornost so angleški bombniki posvečali
nemškim pristaniščem in brodom. Sko-
raj 40 odstotkov vseh angleških zračnih
napadov je veljalo vojaškim objektom. Na
drugem mestu so industrijska podjetja, na
katere je bilo izvršenih 25 odstotkov vseh
napadov, na tretjem mestu pa petrolejske
rafinerije in skladišča, na katere je bilo
izvršenih 19 odstotkov vseh bombniških
akcij. Ostalih 6 odstotkov napadov je bilo
usmerjenih na skladišča ter na železniške
naprave.

Najhuji napadi so bili izvršeni na Ham-
burg, ki so ga angleška letala obiskala v
dveh zaporednih nočeh ter ga obsipala
z bombami od mrača do drugega jutra.
Ob tej priliki so izbruhnili običajni ve-
liki požari. Pri enem izmed teh napadov je
nastalo v velikih ladjedelnicah »Blohm &
Voss« do 12 hudih eksplozij. Na noko ham-
burško okrožje je bilo vrženih 1000 zažig-
alnih bomb. Nad tisoč zažigalnih ter tež-
kih rušilnih bomb je bilo prav tako vrže-
nih na naprave za pridelovanje sinteti-
nega bencina ter na skladišča v Gelsen-
kirchnu. Obsežne naprave tega podjetja,
ki baje producira letno 300.000 ton umet-
nega bencina, so bili požari, ki so izbruh-
nili ob napadih, uničili na površini pol
kvadratne milje. Pri Gelsenkirchnu so bile
napadene še dve druge petrolejske rafine-
rije, dalje železniške naprave ter premo-
govniki. Hudo škodo so v minulem tednu
povzročili angleški bombniki nato v tovar-
nah sintetičnega bencina v Leuni. Napadi
na to podjetje so navzile zelo neugodne
vremenu trajali skupno več ur.

V Berlinu je bila bombardirana tovarna
za električne instrumente, s katerimi so
opremljene ladje nemške vojne mornari-
ce. Velik napad je bil nato izvršen na ve-
liko porensko pristanišče Duisburg-Ruhr-

ort, ki je največja rečna luka na svetu. Ob
tem napadu so angleška letala navzile moč-
nim žarometnim oddekom in silnemu ognju
nemškega protiletalskega topništva
metala bombe iz višine manj kot 700 m.
Podmorniško oporišče Loreet ter letališ-
če v Stavangerju na Norveškem sta geo-
grafsko najbolj med seboj oddaljeni točki,
med katerimi so se raztezali angleški zrač-
ni napadi vzdolž zapadne atlantske obale.
Dnevni napadi so veljali Bremenju, Kölnu
ter prekopi Dortmund - Ems, toda naj-
pomembnejši med njimi je bil napad na
Škodove tovarne v Plzinu na Češkoslova-
škem, v okviru katerega so morale an-
gleška letala preleteti nad 2500 km dolgo
pot. Pri vseh teh napadih je angleško le-
talstvo izgubilo samo 9 letal.

Nadaljnje podatke o uspešnosti angle-
škega orožja proti Nemčiji objavlja admi-
raliteta, katere poročila naglašajo, da nem-
ške državne železnice ne sprejemajo več
blaga, ki naj bi se tvorilo na ladje na
raznih balističnih pristaniščih. Vzrok je ve-
lika nevarnost, ki grozi nemški plovi in
strani angleških mlin. Ena izmed pomor-
skih poti v Baltskem morju je od angle-
ških mlin popolnoma mrtva.

London, 23. nov. s. (Reuter.) Letalsko
ministrstvo javlja: Večera so letala bom-
bnega poveljstva izvedla dnevne napade na
sovražna letališča v Schipou in Leehavenu
na Nizozemskem. Prav tako so bile po-
dnevi napadene tovarne v Solingenju v Po-
ruhrju in drugi objekti v Nemčiji.

Ponoči so angleška letala bombardirala
med drugim sovražna letališča Merignac
pri Bordeauxu, odkoder sovražna letala na-
padajo angleške ladje v Atlantiku. Na le-
tališču je bila povzročena resna škoda na
hangarjih, vojašnicah in letalih.

V Nemčiji so bombardirala angleška le-
tala ponoči med drugim bencinska skladiš-
ča v Dortmundu ter tovarne kolodvorce v
Dortmundu in Duisburg-Ruhrortu.

Napadena so bila tudi pristanišča v Lo-
rientu, Cherbourgu, Le Havreu, Ostendu in
Vlissingenu.
Eno angleško letalo z vseh teh poletov
pogrešajo.

Spremembe v uredbi o izrednih dokladah za aktivne in upokojene državne zaposlene

Beograd, 23. nov. p. Na osnovi 1. čl.
uredbe o izpremembi veljavnih določb in
izdajanju novih, je ministrski svet izdal
uredbo o spremembi in izpolnitvi
uredbe o izrednih dokladah državnih
uslužbencev in upokojenec z dne 26. ju-
lija 1940. Nove določbe pravijo:

Čl. 1. Aktivnim državnim uslužbencem,
za katere veljata uradniški zakon ter za-
kon o državnem prometnem osebuju, pri-
padajo poleg rednih dohodkov tudi na-
slednje izredne osebne doklade po dra-
ginjskih razredih:

1. uradnikom od 8. do vključno 5. polo-
žajne skupine 150, 120, 80 din;
2. uradnikom v 9. in 10. pol. skupini 200,
160, 100 din;
3. uradniškim pripravnikom ne glede na
školsko kvalifikacijo 150, 120, 80 din;
4. zvanikičnikom 120, 100, 70 din;
5. služiteljem 100, 80, 50 din;
6. kontraktualnim uradnikom in honorar-
nim uslužbencem z mesečnim bruto do-
hodki do vključno 1000 din 100, 80, 50 din,
od 1001 do 1400 — 120, 100, 70 din;
od 1401 do 2000 — 150, 120, 80 din;
od 2001 do 3000 — 150, 120, 80 din;
7. dnevnicičjem, cestarjem in stalnim
cestnim čuvajem z mesečnim bruto na-

gradami do vključno 1000 din 100, 80, 50
din;
od 1001 do 1400 din 120, 100, 70 din;
od 1401 do 2000 din 150, 120, 80 din;
Čl. 2. določa osebne doklade za vojne
uradnike. Določbe so v glavnem nespreme-
njene. V naslednjem odstavku slede do-
ločbe o izrednih osebnih dokladah usluž-
bencem direktije rečne plovlje, državnega
posestava na Belju in sladkorne tovarne na
Cukarici.

Čl. 3. pravi: Členu 2. gornje uredbe sledi
čl. 2a, ki se glasi: Vsem državnim upoko-
jenec pripadajo izredne osebne doklade,
in sicer onim, katerih pokojninski dohodki
znašajo ne računajoč rodbinske doklade
mesečno brutto

do 1000 din (po draginjskem razredu):

160, 120, 80 din;

1001 do 1600 din: 140, 100, 80 din;

1601 do 2000 din: 120, 80, 50 din;

2001 do 2600 din: 100, 70, 50 din.

Ta uredba velja od 1. decembra 1940

★

Izšla je tudi uredba o osebnih in rodbin-
skih dokladah za staroupojojene. Objav-
ljamo jo na 4. strani.

Vojna v Afriki

London, 23. nov. s. (Reuter.) Admirali-
teta je javila opoldne v posebnem komu-
niciju, da so angleške vojne ladje s podpo-
ro letalstva v sredo ponoči bombardirale
italijansko vojaško taborišče v Mektili, 15
milj vzhodno od Sidi Baranija v zapadni pu-
ščavi v

MODERNO PRESELJEVANJE NARODOV

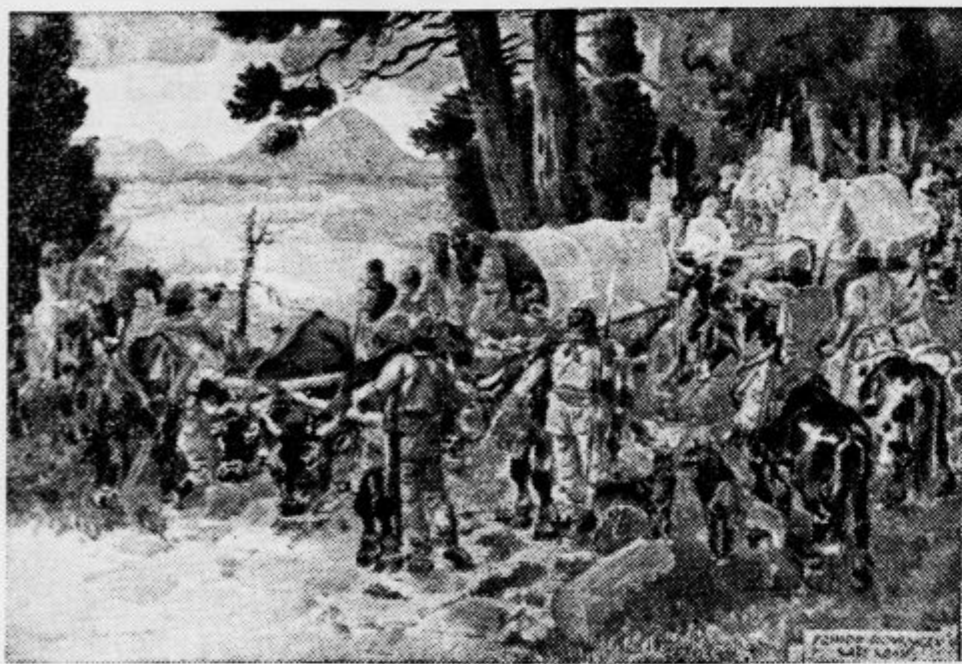
Vsem nam je znana že iz šolskih klopi ona zgodovinska doba, ki zaključuje stari vek in ki so jo nemški znanstveniki označili kot dobo preseljevanja narodov. Znan je potek tega silovitega gibanja ljudskih množic, ki je dokončno odločil usodo rimskega cesarstva: Iz osrčja Azije se je iztrgalo divje hunsko plemo ter sprožilo premikanje sarmatskih in germanskih ljudstev, da so v poplahu bežala pred strašnimi Mongoli Atile iz današnje Ukrajine in Sedmograške noter v Galijo, Španijo in celo v severno Afriko.

Nemčijo. To so pretežno Nemci iz dežel, ki so tekom dogodkov postale nesporno politično področje Moskve; Baltske države, vzhodni del Poljske, severna Bukovina in Besarabija. Omembe vredno je, da nemški narod več ne računa na one stotine Nemcev, ki so naseljeni v sovjetski Ukrajini ali v republikah poveljskih Nemcev. Dvajsetletna vzgoja doraščajočih pokolenj v sovjetskem pravcu je povzročila, da bi se ti preseljenci v Nemčiji čutili izkoreninjeni ter bi tako ostali ne- ljub politični življenju v novi domovini, ako bo naposled bila Moskva soglasna z njih

za nekatere druge nemške manjšine v tujih državah. Nobenega dvoma ne more biti, da bo zmagovita Nemčija tudi še preostalo svojo narodno diasporo poklicala v svoje meje. Kjer tedaj ta problem še ni načrt, ni s tem rečeno, da je odložen in opuščen.

Pri notranjem preseljevanju v Rusiji smo videli, da neprimerno večje preseljevanje ljudstva ni šlo nikomur v škodo, ker je poselilo samo doslej neobljubljene predele. V Nemčiji je stvar bistveno drugačna. Nemčija sama na sebi je že itak ena izmed najgostejše naseljenih držav Evrope in za nove priseljence je prav težko najti primernih prostorov. To ko- likovno vraščanje pa je preselitelvena komi- sija rešila prav radikalno. Ves prostor, kolikor ga je potrebno za stotine nem- ških preseljenecv ter za stotine onih Nemcev, ki jih vlada namerava preseliti na vzhod iz zapadne Nemčije, ves ta po- trebni prostor se enostavno odreže od poljskih narodnih tal. Dosedanji lastniki zemlje morajo brez odškodnine zapustiti pradedovska tla ter oditi dalje na vzhod, kjer so jim odkazana nova zemljišča, zo- pet brez odškodnine odtujena dotedanjim lastnikom. Dasi nemške oblasti naglašajo, da je s tem tudi poljsko ozemlje očiščeno tujih narodnih otkov, smo vendar čuli zadnje dni, da so prisilnim izseljencem iz Lorene dali izbiro, da odidejo v neza- sedeno Francijo ali pa na Poljsko, s čim- er bi se med Poljaki ustvarili novi je- zikovni otoki tujerodcev. Problem osre- dotočanja nemškega življa je tedaj silno težke in delikatne narave, ker po svojem bistvu ni samo problem nemškega naroda, marveč zadeva življenjske koristi drugih narodov tem lažje, ker gre enostavno pre- ko njih in proti njim. Vse te trdote in ostro- te, ki nosijo v sebi bistveni znak vojne- ga časa in vojnih prijemov, zahteva ustvaritev novega reda v Evropi po no- vem nauku očiščenih sil. Zdi se, da to preseljevanje narodnih množic ni naj- manjša težkoba, ki jo bo treba premagati, na vsak način pa zadeva v živo nemške stotine in v nemške milijone.

V. G.

Rajko Šubelj: Prihod Slovencev v naše kraje

Sodobno preseljevanje narodov se vrši v nekoliko drugačni obliki, toda v nepri- merljivo večjem obsegu. Dočim ima prese- ljevanje narodov ob koncu starega in ob začetku srednjega veka čisto elementaren značaj ter so se bežeča plemena napotila v svet pod vtisom strahovitega preloma v popolno negotovost brez določenega smotra, se danes vrše preselitve po skrb- no izdelanem načrtu, v največjem redu, njih gibalna sila pa ni več strah, marveč državna potreba in misel narodne koncen- tracije. Največji napor v tem pogledu je v zadnjih dveh desetletjih izvršil ruski narod. Ta je šel za preselitev milijonov v predele, ki v zgodovini človeštva še ni- kolik niso bili naseljeni, ampak so do da- nešnjih dni ležali prazni in neizrabljeni. Moskvska vlada je načrtno odstranila šibkost ogromne sovjetske države, ki je bila v tem, da je bilo nje zapadno krilo pregrasto naseljeno, vzhodni, nezmerno bogati, toda skoro neobljubljeni predeli pa so kritični po naseljenosti, ki naj bi dvig- nili bogastva zemlje v korist celokupno- sti. Rusko preseljevanje je čisto notra- njega značaja in v ničemer ne prizadeva interesov drugih narodov. Moskvska vlada je z enostavno odredbo odkazala sto in stotine novih bivališč v zapadni in vzhodni Sibiriji, kjer so začela iz za- kotnih sel rasti velika mesta z živahno industrijsko delavnostjo, mesta, ki so v položaju, da preživljajo sama sebe, poleg tega pa donajajo tudi državni skupnosti korist. Drugi, sicer znatno manjši val naseljenikov je šel na sever za polarni krog ter je tudi te od pradavnine prazne kraje vključil v gospodarsko področje ru- skega naroda. Mesti Kirovsk na skrajnem severu in Komsomolsk na skrajnem vzhodu omejujejo ta silni in zdravi napor ru- skega naroda. Proces še davno ni zaklju- čen, pokazal pa je že sedaj, da se je azij-

preselitvi. Tretji način je odpoved na del narodnega ozemlja z istočasno prese- ltvijo nemškega ljudstva v nove pridob- ljene pokrajine Velike Nemčije. Ta pri- mer — južna Tirolska — najbolj dokazuje trdno voljo rajha po osredotočenju vsega nemstva na enotnem strnjemem prostoru. Izselitev Nemcev iz južne Tirolske je bila odgojena, kar je v ostalem odrejeno tudi

Oportunizem v politiki

Podpredsednik vichyjske vlade, Pierre La- val je v svojem 26letnem javnem delovan- ju ponovno dokazal, da nima nikake vo- dične misli, da ne pozna zvestobe progra- ma in stranki ter da je vse svoje življenje delal politiko z vidika trenutne potrebe.

Kot delavski sin je začel svojo pot v okviru socialistične stranke in je bil l. 1914 izvoljen v parlament kot socialistični posla- nec. Kmalu nato je postal tudi župan pari- ške predmestne občine Aubervilliers. Poslej izgine za sedem let in trušči dogodkov, zdi se, da se ne more nikakor preriniti v ospred- je, ker mu zastirajo pot Clemenceau, Briand in druge veličine z zelo podobno socialistič- no preteklostjo. Naenkrat pa je presenetil francosko javnost l. 1921, ko je odlično so- deloval na razkolu francoskega marksizma ter se odločil izrekel za komunizem in njegove voditelje Cachina, Doriota in Fro- sarda. To je prvi Lavalov uklon od ravne linije.

Drugi mu je sledil neposredno po raz- kolu. Laval noče v komunistično stranko, marveč postane najprej neodvisen socia- list, nato pa samo »neodvisen poslanec« brez prave barve, ki pa ima sijajne zveze z desničarji, da je večkrat zaporedoma član njihovih vlad. Začel je kot nekoliokratni uskok z ministrstvom za javna dela, bil po- verjen nato z ministrstvom pravde ter mi- nistrstvom dela, deset let po zafajfivi socia- lističnega prepričanja pa postane prvič z- nani minister in celo predsednik vlade.

Volitve l. 1932 prekinajo njegovo karie- ro. Od vse mogočnosti mu je ostal le se- natorski mandat. Dve leti nato mu je Dou- mergue v svoji vladi poveril kolonialno mi- nistrstvo. Po umoru Barthouja je dobil zo- pet listinco zunanjih zadev. Po padcu Dou- merguea in Flandina postane Laval drugi predsednik vlade, toda kmalu drugič mo- ra zapustiti že l. 1936. Poslej je vse kazalo, da se mož ne bo dvignil nikoli več in da se bo moral zadovoljiti s svojimi milijoni, ki mu jih je neslo njegovo politično delo- vanje. Svoj politični kapital je bil popolno- ma iztrošil in moral je piti velikanski por- az Francije, da je politični mladič Laval še enkrat splaval na površje.

V svojem delovanju je meštil z desnič- o in z levico, z zmernimi in skrajnimi mar- sisti, z malomeščani in socialisti, s pro- tarcji in kapitalisti. Mož ni nikoli pokazal niti sence kakih principov, trdne linije ali ideologije, njegovo edino načelo je, izrab- ljati nastali položaj s pomočjo kogarkoli proti kogarkoli. Dosedan pa je samo v dveh stvareh: v svojem sovraštvu do An- glije in v osebni nenaklonjenosti do Geo- gesa Mandela. Takega moža je potrebovala vichyjska vlada, ki je tudi takoj dokazal svoje poznanje konjunktura. »S tistimi je treba govoriti,« je dejal, »ki imajo moč in silo odločevanja«. Zato je bil kot najpri-

pravnejša oseba takoj poslan v Pariz, da se dogovarja z Nemčijo, z vodjo nemškega naroda in s poslanikom Abetzom. Razgovo- ri niso prinesli znatnejših uspehov in po- ba je, da francoska javnost v zasedenem in nezasedenem delu Francije ni nedeljena na Lavalovi strani, tako da se njegova mi- sel evropske koalicije proti Angliji najbrž ne bo dala izvesti.

★

Zivljenjepis Lavalovega partnerja v pri- zadevanju, najti primerno obliko za zno- se odnose med Francijo in zmagovito Veliko Nemčijo, je samo umevno daleko krajši saj je Laval že polnih 26 let znana osebnost v dnevi politiki Francije in lepo vrsto let tudi v svetovni politiki, dočim je poslanik Oton Abetz dovršil komaj 37. leto svoje- ga življenja. Novinarji, ki so o priliki Abetzovega imenovanja podrobno razprav- ljali o njegovi nenavadno bliskoviti karie- ri, so bili glede senzacionalnih podatkov nekoliko v zadregi, pa so si pomagali z ugo- tovitvijo, da sodobna Nemčija postavlja na visoka mesta mlade sile, nepopolne li- ste, ki jim je s tem dana prilika, da z ve- likimi deli izpolnijo rubrike svojega življenj- skega lista.

Oton Abetz ni diplomat po službi in vzgoji, kakor to ni njegov šef von Ribben- trop, izšel je iz urada zunanje ministra in je eden izmed glavnih zaupnikov von Ribbentropa. Ob koncu vojne mu je bilo 15 let, bil pa je že tedaj navdušen nacio- nalec s to posebno noto, da se je pridružil krožku, ki je gojil medsebojno spoznavanje in sporazumevanje Francozov in Nemcev. Občeval je mnogo s francoskimi mladeni- či, bival z njimi v sportnih taborih ter se udeleževal vseh družabnih prireditvev te vr- ste. Pred prihodom narodnih socialistov na oblast je služil kot učitelj risanja na šo- lah v Freiburgu in v Karlsruhe, nato ga je pa von Ribbentrop poklical v svojo pisarno in mu poveril vse zadeve, tičeče se dobrih odnosov med Francozi in Nemci.

V tem svojstvu si je že izdatno razširil krog svojih francoskih znancev, osebno v Francosko-nemškem društvu, ki ga je bil ustanovil von Ribbentrop. V društvu so se zbirali odlični poselniki iz Francije in Abetz je imel dovolj prilike, da se temeljito po- globi v posebnosti francoske duševnosti in miselnosti. Ob izbruhu vojne je predse- dal Odboru za Francijo v Berlinu, ki je imel nalogo, da francosko javnost pouči o de- janskem stanju na obeh straneh Magino- tovega zidu. Po porazu Francije je zunanji minister postal Abetz v Pariz kot svojega zastopnika pri vojaškem poveljstvu zasede- ne Francije, ko pa so se odnošaji med Fran- cijo in Nemčijo nekoliko popravili, je fihrer imenoval Abetza za poslanika v Franciji.

Tudi mladina me ljubi!

Rdeča in spokana koža čisto zelo boli. Posebno nežna otroška koža je zelo občutljiva. Zato si otroci tako radi namažejo z NIVEO lice in roke, predno gredo na ulico.

BOGODKI PRETEKL GA TEDNA

Pretekli teden se je začel z zanimivim govorom italijanskega ministrskega pred- sednika Musolinija. Njegove izjave so bile namenjene predvsem italijanske- mu narodu, ki mu Mussolini ni hotel pri- kriti težav italijanskega vojskovanja na vseh področjih sedanjih italijanskih voj- nih operacij, obenem pa ga utrditi v za- upanju v končno zmago. Pozornost je vzbudila zlasti njegova izjava, da bo Ita- lija vojno v Grčiji gotovo zmagovito končala. »Če ne v dveh, pa v 12 mesecih.« Zanimiv pa je bil tudi tisti del njegovega govora, ki je bil posvečen Franciji. Mussolini je dal Francozom jasno razu- meti, da je mogoče govoriti o sklenitvi miru samo pod pogojem popolne zado- stitve italijanskim zahtevam, ki jih pa Mussolini podrobno ni navedel.

Na diplomatskem področju se je ves pretekli teden z izredno naglo nadaljevala skupna italijansko-nemška akcija za pritegnitev vseh evropskih držav na sistem velesil osi, in to z dvojnimi nameni: zaradi bodoče nove organiza- cije Evrope pod nadzorstvom Nemčije in Italije ter zaradi neposrednih vojnih po- treb obeh velesil v borbi proti Veliki Britaniji. Zlasti odkar se je ta borba pre- nesla na sredozemsko-afriško področje.

V smislu tega diplomatskega delovanja, katerega sredstvo je postal tako zvani trojni pakt, sklenjen med Nemčijo Ita- lijo in Japonsko v Berlinu 27. septembra tega leta, so se razvrstili v preteklem tednu nešteti diplomatski obiski, ki pa so vsi medsebojno več ali manj povezani.

Najprej je na začetku tedna prišel v Nemčijo italijanski zunanji minister grof Ciano, ki se je skupno z nemškim z- nanim ministrom Ribbentropom podal 18. t. m. v Berchtesgaden, kamor je prispel tudi španski zunanji minister Serrano Suner. Italijansko-nemški razgovori so bili očitno posve- čeni izmenjavi misli po Molotovljevem obisku v Berlinu v dneh od 12. do 14. t. m. Ciano in Ribbentropovi razgovori s Su- nerjem pa so se gotovo nanašali na do- končno določitev španskih nalog v izva- janju italijansko-nemških vojnih načrtov. Španija je bila gotovo tudi povablje- na, da se priključi sistemu trojnega pakta.

Iz Berchtesgadena sta se italijanski in nemški zunanji ministri odpeljala na Dunaj, kamor sta bila povabljena

madžarski ministrski predsednik grof Teleki in zunanji minister grof Csáky. Na Dunaj je za njima prispel tudi kancelar Hitler tako da je bilo priča- kovati važnih sklepov. Rezultat dunajskih razgovorov je bil pristop Madžarske k berlinskemu paktu. Zadevni protokol je bil podpisan 20. t. m. Ker so nekateri nemški listi tolmačili ta madžarski pri- stop k trojnemu paktu kot posledico ru- skega pristanka k novi razdelitvi Evrope, Afrike in Azije v smislu določ trinega pakta, je ruska službena agencija »Tas« 22. t. m. te domneve demantirala, češ da v nobenem pogledu ne odgovarjajo dej- stvom.

Med tem pa je bil povabljen v Nemčijo tudi rumunski državni voditelj general Antonescu, ki je na njegovem prv- em obisku v Berlinu spremljal tudi z- nani minister grof Sturdza. V zvezi s tem obiskom je že javljeno, da se tudi Rumunija pridruži trojnemu paktu, ki- se bo prihodni teden ko obišče Nemčijo tudi bolgarski ministrski predse- dnik in zunanji minister verjeto razšli še na Bolgarijo. Pav trko je že sedaj go- tovo da se bo paktu pridružil tudi Slo- vaška, katere ministrski predsednik je bil tudi povabljen na obisk v Berlin. Gle- de Španije odločitev še ni znana. Prav tako je še nejasno ali bo sedaj Nemčija pospešila tudi svoja že pred tedni začeta posojanja s Francijo za sklopitev končnege mira, ker se se ro solotni sdi- izveledi za to bote precej zmanjšali.

Rusija tudi po Molotovljevem obisku v Berlinu še vedno molči v kolikor tega molka ne pektirajo razni politični de- mantiji. Prevladuje pa na složno mne- nje, da bo Rusija slei ko prej čuvala svojo »strogo nevarnost« v sedanjem ko- liktu, kakor je o tem govoril predsednik SSSR Kalinin 6. t. m. ne da bi pri tem opustila svoje suhozne čuječnosti, kakor ji to narekuje varovanje njenih življenj- skih in interesov.

Na bojiščih ni bistvenih sprememb — razen na grškem. Letalski napadi so se nadaljevali v vseh smereh, večji pa so bili pretekli teden zlasti nemški napadi na Liverpool in Birmingham. Z ita- lijsko-grškega bojišča so poročila obeh voj- nih strank v petek ugotovila, da so za- sedbo Korice (Kortec) na albanskem ozemlju.

Senator

Celjski mestni svet

Nadaljevanje regulacije Ložnice — Obračun gospodarstva mestne občine — Idejni osnutek za regulacijo mesta Celja — Cestna zveza Breg-Lisce-levski most-Levece

Celje, 23. novembra

Celjski mestni svet je imel v petek zve- čer redno sejo. Župan je v začetku sporo- čil, da je bil sodnik upravnega sodišča dr. Jakob Minar na lastno prošnjo razrešen dolžnosti člana mestnega sveta in da je banska uprava namesto njega imenovala odvetnika dr. Zdravka Kalana za člana mestnega sveta. Nato je župan zapisregel na novo imenovanega člana mestnega sve- ta. Občina je intervenirala pri banski upravi zaradi prispevka banske uprave za nadaljevanje regulacije potoka Ložnice od doslej reguliranega odseka do Joštovega mlina v Medlogu. Ker pa je banska uprava sporočila, da nima na razpolago kredita za tak prispevek, bo občina samo začasno za- varovala strugo Ložnice do Joštovega mlina. Delo se bo pričelo v najkrajšem času.

Mestni svet je odobril obračun gospodar- stva mestne občine ter njenih podjetij in ustanov za l. 1939/40 in bilanco z dne 31. marca 1940. Obračun izkazuje 21.465.109,06 din dohodkov in 21.192.490,84 din izdatkov. Prebitke v znesku 272.618,22 din bo obči- na porabila za plačilo Permozerjevega po- sestva, ki ga je kupila za 278.999,50 din. Bilanca izkazuje 47.632.572,04 din aktiv in 17.277.804,34 din pasiv. Čisti prebitke z dne 31. marca 1940 znaša torej 30.354.767,70 din.

Občina je sklenila s rudarsko družbo »Bohemija«, ki je lastnica premoženja v Oseni pri Celju, sporazum o vzdrževanju ceste Celje-apnenik-Pristava. Po tem spo- razumu bo »Bohemija« vzdrževala dve tretjini, občina pa eno tretjino ceste Celje- apnenik v Pečovniku, cesto apnenik-Pris- tava pa bo razširila in vzdrževala »Bohe- mija« sama. Občina bo podaljšala zakupno pogodbo s tvrdiko Rakusch za njeno zem- ljišče ob Dečkovi cesti, kjer je vojaško vežnarišče, do 31. oktobra 1943; letna za- kupnina znaša 5500 din. Občina je prodala Jernejo Maku in Joštu Plahutniku dve stavni parceli pri Mestnem zavetišču v Medlogu po 36 din za kvadratni meter.

Regulacijski odsek mestnega tehničnega oddelka je izdelal idejni osnutek za regu- lacijo mesta Celja. Ta osnutek se nanaša na pravo mesto Celju v celoti ter na dele katastrálnih občin Ostrožnega, Lisce, Košni- ce in Zagrada v skupni izmeri 1816 ha ter je predviden za poraz prebivalstva do 50.000. Mestni svet je vzel ta idejni osnu- tek na znanje. Osnutek bodo predložili gradbenemu ministrstvu v odobritev, nato pa pride na vrsto izdelava generalnega in podrobnega regulacijskega načrta.

Mestni svet je odobril parcelacijo zemlji- šča dedičev ge. Confidentijeve v Zavodni

in zemljišča tvrdica Westen v Lastnem do- mu v Gaberju, kjer to tvrdica zgradiča tri dvonadstropne stanovanjske hiše. Progra- m za razširitev in dograditev ceste Breg—Lisce—levski most—Levece znaša okrog 400.000 din. K stroškom bo prispeval tudi sreski cestni odbor, ki bo poleg tega skrbel za vzdrževanje levškega mostu čez Savinjo. Cesto od Brega skozi Lisce do Jakopinovega posestva bodo razširili na 5 m in jo v isti širini zgradili dalje do lev- škega mostu in do Levca. Vsa cesta bo dolga 3280 m. Ker bo vezala dve državni cesti in upravni občini Celje in Petrovce, bi jo bilo treba uvrstiti med subvencionirane ceste I. reda.

Ob cesti, ki vodi od Belajevе gostilne na Polulah v hrib, bodo namestili javno elek- trično svetliko. Mestna elektrarna bo po- daljšala električni vod do treh novih sta- novanjških hišic tvrdice Westen na Dobro- vl, tvrdica Westen pa bo morala kriti polo- vico stroškov, to je 2819 din. V članstvo mestne občine so bili sprejeti kapetan v p. Franjo Toš, hišnik Karel Kroflič, Matija Intihar in Matilda Fričeva. Mestni svet je odobril ustanovitev občinskega fonda za obrambo pred letalskimi napadi in sprejel zadevni pravilnik.

Pri povišanju prejemkov upokojencev, ki so v mestni službi, se invalidnina ne upo- števa kot dohodek. Za člana odborov in komisij, ki jim je pripadal dr. Minar, je bil izvoljen na novo imenovani član mest- nega sveta dr. Zdravko Kalan.

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1939

Kako je z inflacijoj

V zvezi z naraslo dragotno se čuje v zadnjih mesecih vedno pogostejša beseda "inflacija". Po zahtevu onih, ki skušajo utemeljiti zahtevane višje cene, naj bi imele vse naše težkoče v oskrbi svoj izvor v povečanem denarnem obtoku. Stvar si ljudje predstavljajo čisto preprosto. Obtožba bankovcev se je v dveh letih povečala za 100%, in morajo biti zaradi tega tudi cene za toliko višje.

Tako mehanično-računsko pojmovanje ravnotežja, ki naj bi se samo po sebi ustvarilo med količino denarnega toka in cenami, pa je v resnici pogrešno, če zaradi tega, ker se dinamični problem tvorbe cen ne da presojati statično. Poleg količine denarnega obtoka vplivajo na cene v bistveno odločujoči meri tudi psihološki momenti, kajti na trgu ne kupuje denar, temveč človek. Če se blago iz spekulativnih namenov odtegne prometu in nastopi pomanjkanje, je to pojav zase, ki sam lahko povzroči znatno podražitev blaga tudi pri docela nespremenjeni količini denarnega obtoka. Ti psihološki momenti pogosto močneje vplivajo na tvorbo cen kakor same spremembe denarnega obtoka. Izkušnje so že ponovno pokazale, da takšni psihološki faktorji v razburjenih vojnih časih pri malenkostni inflaciji lahko v silno poostrenem obsegu vplivajo na cene. Obratno pa lahko v mirnih časih razmeroma znatno povečanje denarnega obtoka ostane brez vsakega vpliva na cene.

V zvezi s količino denarnega obtoka pa je treba še posebno upoštevati intenzivnost uporabe denarja, kar se pogosto označuje z ne ravno posrečenim izrazom »hitrost denarnega obtoka«. Ni vseno, če je ves denar v živem obtoku ali da je znoten del denarnega obtoka tesaviran in s tem odtegnjen prometu. Tudi je bistveno važno, ali zahtevajo gospodarske in druge razmere držanje večjih ali manjših blagajniških zneskov pri podjetjih in pri posameznikih.

Zavedati se moramo, da je v danem trenutku ves denar, ki je v obtoku, razdeljen na posamezne zneske v blagajnah in v denarnicah. Pri tem ni važno, če se ti zneski od dneva do dneva dvigajo in zmanjšujejo, važno pa je, če obstoja stalna potreba po večjih blagajniških in žepnih rezervah. V nenormalnih časih se taka potreba vedno pojavlja. V našem primeru pa v tej smeri še bistveno vpliva okolnost, da še vedno nismo preboleli denarne krize iz leta 1931-32 in da še vedno ni vzpostavljeno ono zaupanje v denarne zavode, kakršno je obstajalo pred denarno krizo. Podjetniki in trgovci drže danes v blagajnah mnogo več gotovine kakor prej, da imajo denar sigurno na razpolago, kadar ga potrebujejo. Tudi mnogi zasebniki drže sprico nenormalnih razmer doma tako zvano »železno rezervacijo«, da imajo pri roki gotovino za vsak slučaj. Tu gre pretežno za zneske, ki so si jih zlasti lani v jeseni in tudi letos dvignili vlagatelji denarnih zavodov, ki je izbruhnila vojna v Evropi. Za kakšne vsote gre pri tem, si lahko približno predstavljamo, če upoštevamo, da so se hranile vloge samo pri bankah in hranilnicah od srede lanskega leta zmanjšale za pol drugo milijardo.

Marsiko je sicer z dvignjenim denarjem kupil nepremičnino ali podjetje in je denar v mnogih primerih prišel zapet nazaj v denarni zavod, ki ga pa je moral znova izplačati onim vlagateljem, ki so glede na odpovedne roke pozneje dvignili vloge. Vsekakor je v tej obliki v naši državi precej tesaviranega denarja.

Temu tesaviranemu denarju pa se pridružujejo morda še večji zneski pri kmetu. Le spomnimo se razmer v letih najhujših agrarne krize, ko pogosto v celoti vasi ni bilo mogoče menjati stotaka. Danes je na deželi mnogo več denarja. Zlasti v Vojvodini, kjer so kmetje pri znatno naraslih cenah prodali svoje prideleke, zlasti žito,

konopljo in svinje, je danes pri kmetu toliko denarja, kolikor ga ljudje ne pomnijo od prvih let po svetovni vojni. In vendar ti kmetje še vedno nerodno plačujejo davke in anuitete za kmečke dolgeve. Kupujejo predvsem zemljo, odnosno drže pripravljen denar, če se nudi prilika za nakup zemlje. Ne more biti dvoma, da je med kmeti za nekaj milijard več denarja, kakor ga je bilo pred leti. Ta denar pa je v glavnem tesaviran.

Tudi denarni zavodi držijo danes v svojih blagajnah mnogo več gotovine, kakor so jo držali lansko leto. Statistika Narodne banke nam pove, da so znašala gotovinska sredstva 50 največjih bank v naši državi letos ob koncu septembra 1118 milijonov, medtem ko so se lani v prvem polletju gibala med 500 do 700 milijoni. Navzlic znatnemu povišanju denarnega obtoka pa je danes v denarnih zavodih težko dobiti kredit, ker gre stremiljenje denarnih zavodov za tem, čim bolj povečati gotovinske rezerve. Tudi denarni zavodi ne- kakor tesavirajo denar, vendar jih k temu sili nesigurnost glede vlagateljev. Le Državni hipotekarni banki so v izrednem obsegu narasla razpoložljiva denarna sredstva, to pa zaradi naglo naraslih vlog po tekočih računih, kjer se kupijo kratkoročno naložene rezerve denarnih zavodov in gospodarstva.

Če upoštevamo vse te milijarde, ki so odtegnjene prometu, tedaj vidimo, da od povečanja denarnega obtoka mnogo ne ostane. Da v prometu denarja ni toliko odveč, kakor bi človek sodil glede na znesek denarnega obtoka, nam potrjuje tudi okolnost, da je bila država primorana povečati kontingent za kovanje srebrnikov za pol milijarde, ker se je ponekod pojavilo že občutno pomanjkanje drobiža in so rezerve kovancev pri Narodni banki občutno nazadovale.

Stanje našega denarnega obtoka je v primeri z zadnjimi tremi leti naslednje (poleg bankovcev upoštevamo tudi zirove naložbe zasebnih ustanov in države pri Narodni banki, ki vršijo funkcijo kakor denar, in pa obtoč kovancev; v milijonih din):

	ban-	zir.	ko-	skupaj
	kovci	nal.	vandl	
konec okt. 1937	5857	1427	863	8147
konec okt. 1938	7012	1053	801	8866
konec okt. 1939	9244	1014	832	11090
konec okt. 1940	12924	1351	1200	15475

V primeri s stanjem v predlanskem oktobru se je naš denarni obtoč povečal za preko 6 in pol milijarde ali za 75%, v primeri z oktobrom leta 1937. pa za 7,3 milijarde ali za 90%.

Če upoštevamo, da so te dodatne milijarde obtoka v znatni meri tesavirane ali pa služijo trajnemu povečanju blagajniških zneskov podjetij in privatnikov in da je s tem znaten del povečanja obtoka odtegnjen živemu prometu, tedaj vidimo, da ni lahko presoditi, v kakšni meri obstoja resnično povečanje denarnega obtoka v prometu, ki edino more vplivati na cene, odnosno v kakšnem obsegu obstoja pri nas inflacija. Vsaka številčna kalkulacija bi bila v tem pogledu smela, ker nam niso niti približno znani zneski tesaviranega in odtegnjenega denarja v sedanjem trenutku in pred vojno in moremo stanje presojati le po raznih zunanjih znakih.

Kakor se zdi, sedanje stanje še ne more vzbujati bojazni. V tej zvezi pa je treba opozoriti na načrte, da se tesavirani denar z raznimi ukrepi, deloma prisilnega značaja, izvabi iz skrilališč. Ker je ravno okolnost, da je znatni del povečanja denarnega obtoka tesaviran, preprečila večji vpliv na cene z denarne strani, vsebujejo taki predlogi v sebi šele nevarnost inflacije, kajti če bi nam res uspelo tesavirati denar spraviti v promet, potem bi tudi pri nespremenjenem denarnem obtoku v promet spravljene milijarde vplivale inflacionistično.

Sporazum z Nemčijo o celulozni volni

Včeraj so se končala pogajanja med našo in nemško delegacijo o carinskem in davčnem tretiranju celulozne volne (Zellwolle) in izdelkov iz nje. Sporazum sta podpisala predsednik naše delegacije dr. Dimitrijević, načelnik oddelka za obrt in industrijo, ter predsednik nemške delegacije Zengen, direktor nemške Reichsbanke. Vprašanje uvoza celulozne volne in tkanin iz celulozne volne iz Nemčije je bilo na dnevnem redu že o priliki zadnjega zasedanja jugoslovansko-nemškega stalnega gospodarskega odbora. Uvoz imenovitih izdelkov bo po sporazumu omogočen v določenih količinah v skladu s potrebami jugoslovanske tekstilne industrije in s potrebami domačega tržišča, in sicer po cenah, ki bodo v skladu z interesi širokih potrošniških slojev. O priliki podpisa tega sporazuma je minister za trgovino in industrijo dr. Andres dal naslednji izjavo:

Z doseženim sporazumom o uvozu celulozne volne je rešeno važno vprašanje naše gospodarske politike. S tem, da smo z nekaterimi fiskalnimi olajšavami omogočili uvoz nove tekstilne surovine celulozne volne in njenih izdelkov, smo ustvarili nove pogoje za preskrbo naše industrije s surovinami in za preskrbo našega domačega tržišča s tkaninami in mešaj, ki ne bodo nevarne za obstoj naše domače tekstilne industrije. Pomen tega aranžmana leži posebno v današnjih razmerah, ko vlada pomanjkanje tekstilnih surovin in ko je omejena preskrba z volno in bombažem. Koristi od tega sporazuma pa niso enostranske. S sporazumom se odpirajo nemški industriji ugodni pogoji za plasiranje celulozne volne in iz nje izdelanega blaga na našem tržišču, kar gotovo ni brezpomembno za industrijsko državo, ki v tem izdelku izvozne presežke. Potrebno je bilo predvideti do gotove meje uvoz izdelkov iz celulozne volne, pri čemer pa je uvoz izdelkov vezan na uvoz celulozne volne in je upoštevano, da se mora naša industrija, ki še nima zadosti izkušenj s to novo surovino šele usposobiti za gospodarsko tekmo na tem področju. Da pa bi do te usposobitve čimprej prišlo, določa sporazum, da bomo omogočili našo industrijo pridobiti potrebnih izkušenj glede dela s celulozno volno. Zato bomo pošiljali naše tekstilne tehnike v nemške tvornice ali pa bodo Nemci pošiljali svoje tekstilne strokovnjake k nam. Čeprav pomeni predvidena količina celulozne volne del naših potreb v tekstilnih surovinah, vendar predstavlja sporazum pozitivno rešitev problema preskrbe s tekstilnimi surovinami.

Pred uvedbo pšenično-koruznega kruha

Poročali smo že, da je bila te dni v Beogradu konferenca, ki se je bavila z vprašanjem uvedbe pšenično-koruznega kruha, odnosno z vprašanjem spremembe predpisov o mletju pšenice. Letošnji pridelek pšenice ne bo zadostoval za kritje naših potreb, zato je treba čim prej uvesti prisilno uporabo koruze za izdelovanje kruha. Na srečo imamo letos izredno obilno letino koruze. Kakor pri pšenici pa je treba tudi pri koruzi poskrbeti, da bo žito prišlo na trg in da ga proizvajalci ne bodo zadrževali in skrilali. Zato je predvideno, da bodo istočasno s predpisi o pšenično-koruznem kruhu izdani tudi predpisi o maksimiranju cen koruzi in potrebni ukrepi proti skrivanju žita, odnosno ukrepi za prisilni odkup.

Sedaj velja predpis, da morajo mlinci iz 100 kg pšenice zmleti 80 kg moke, in sicer 70 kg krušne moke in 10 kg bele moke. Glede na nezadostno razpoložljivo količino pšenice pa je predvideno, da bodo v bodoče morali mlinci zmleti iz 100 kg pšenice 85 kg moke. Ker se bo ta moka mešala s koruzno moko, obstoja načrt, da se iz pšenice melje le enotna krušna moka. V tem primeru bi se določili nekateri večji mlinci, ki bi pod kontrolno mletilo 30 odstotkov bele in 50 odstotkov črne krušne moke.

Koruzno in pšenično moko naj bi mešali pekl, ker je treba koruzno moko prej popariti. Mešanje pa je predvideno v razmerju 80 odstotkov pšenične in 20 odstotkov koruzne moke. Na merodajnih mestih še proučujejo vprašanje, kako se izogniti kvarjenju koruzne moke in mislijo na to, da bi organizirali oskrbo pekov iz najbližjih mlinov, tako da bi sproti dobivali čim bolj svežo koruzno moko.

Obstoja tudi drug predlog, da se uvedejo posebni koruzni dnevi, ko bi se smel prodajati samo koruzni kruh. Po zagrebških informacijah bo tak način zaenkrat uveden v banovini Hrvatski. Drug predlog pa gre za tem, da se določita dva dneva, ko se bo smel prodajati le kruh, ki bo vseboval 25% pšenične in 75% koruzne moke. Poled enotne krušne moke bi v bodoče,

če se uvrde mletje bele moke v določenem številu mlinov, imeli še črno pšenično moko iz onih mlinov, ki bi mletli 30% bele in 50% črne moke. Iz te črne moke bi se po nižji ceni izdeloval poseben črn kruh za industrijsko delavstvo, ki je že prej kupovalo tak kruh.

Ljubljanski trg

Z vsem blagom, kar ga nam v tem letnem času lahko nudi, je bil trg v preteklem tednu tako dobro založen, da smo lahko zadovoljni. Na debelo je bilo sicer le kakih 15 voz krompirja, toda niti za tega ni bilo dovolj odjemalcev. Zelatih glav smo opazili le dva voza, zato pa ga je bilo temveč na drobno po 1 do 1,50 din glava. Vedno več prinašajo jesenske špinače po 1 din merica, tudi glavčastega ohrovtu se mnogo vidi. Prodajajo ga po 1,50 do 2 din merica, ni pa še dovolj upoštevan, ker je to sočivje najboljšo pozimi. Tudi drugega sočivja in zelenjave je bilo dovolj, in upamo, da se do zime cene ne bodo zvišale. Ob tržnih dneih prinesejo tudi kmetice kislo repo in zelje, ki je prav tako dobro in za cel dinar cenejše. Nekateri nudijo tudi narezano zelje za solato vendar ga gospodinjice narežejo raje same, in sicer mnogo bolj tanko in najbrž tudi bolj čisto. Jabolki ni bilo ravno mnogo na prodaj. Cene so stalno visoke in se bodo še povišale. Pred časom je imela mestna občina namen, da nakupi večje količine jabolk in jih postavi na trg. Skoda, da te namere ni izvedla. Ta akcija bi gotovo dovedla do znižanja cen sadja. Stalne prodajalke zelenjave nas še vedno zalagajo s karfioli po 8 din kg. Močno se je začela kvariti in prodajajo slabšo očiščeno po 6 din kg.

S hvalevredno odločnostjo se zadnje čase tržno nadzorstvo trudi, da napravi red na trgu. Pretekli teden so ločili stalne prodajalke perutnine in jaja od kmetic, kar smo že dolgo želeli. Na kmečkem trgu se je kar gnetlo prodajalk in kup-

valk. Cudili smo se, saj teko zadnji dnevi v mescu. Sicer pa sedaj res ni več razlike med cenami perutnine in drugih vrst mesa. Cene se v tem tednu niso spremenile, tudi za jaja ne, ki jih je bilo izredno mnogo.

Skoro vsaka druga kmetica je prinesla tudi fižol. Cena različnih vrstam je bila od 4 do 6,50 din za liter. Cene fižola so verjetno zaradi tega nekoliko popustile, ker ga je bilo toliko na prodaj. Surovo in kuhano mašjo se je lahko dobilo po 40 din kg. Manj obiskane so bile stalne prodajalke perutnine in jaja, ki so se zelo pritoževale nad slabo kupčijo. Svoje stalne odjemalce bodo nedvomno obdržale. Znano je, da prodajajo kvalitetno najboljšo perutnino in se tudi glede jaja lahko zanesemo na njih besedo. Strožje se bo odslej izvajala uredba o prekupevanju, ki je dovoljeno šele po 13. uri, kar bo ugodno vplivalo na cene.

Se več perutnine bi se prodalo, ko bi bil dovoljen na trgu zakol perutnine. Gotovo bi se našel kak skrit kotiček, kjer bi proti mali odškodnini gospodinjice lahko pustile zaklati perutnino. Zenske same ne nerade opravljajo to delo in tudi prenos doma, posebno za bolj oddaljene, bi bil mnogo lažji.

Pri cenah mlečnih izdelkov v preteklem tednu ni bilo mnogo sprememb. Nač pa je nekaj več tega blaga na trgu kakor pred tedni. Za približno dva dinarja pri kg se je zopet podražil sir raznih vrst.

Rib je malo in kaže, da jih bo še manj. Zadnje čase je večji izvoz v Italijo in se zato tudi obeta podražitev morskih rib. Rečne ribe, posebno ščuke, se zaenkrat dobijo še po ugodnih cenah, vse na kaže, da bomo tudi te izvažali.

Prišla se je sezona divjačine, ki pa je ni mnogo. Zaradi ostre zime in mokrote je divjačina zelo trpela in je poginilo posebno mnogo zaičev. Leni zaiči so na prodaj po 40 din komad, srno pa sekajo od 24 do 28 din kg.

Nova ureditev doklad za staroupokojujence

Beograd, 23. nov. AA. Na temelju čl. 1 uredb o izpremembah obstoječih zakonskih predpisov in o izdajanju novih od ministrskega sveta z dne 16. septembra 1939 je ministrski svet na predlog finančnega ministra predpisal uredbo o izpremembah zakonskih predpisov, ki se nanašajo na prejemke državnih upokojujencev.

V uredbi o osebnih in družinskih dokladah državnih upokojujencev št. 7550/I od 15. marca 1940 se izpremeni in dopolni takole:

Staroupokojujenci z nepolno pokojnino

1. Čl. 2 se zdaj glasi: Osebnim upokojujencem, katerim je bila pokojnina določena po zakonskih predpisih, ki so dobili obvezno moč pred 1. septembrom 1923, pripada mesečna osebna doklada:

Tistim, ki so bili upokojeni z 20 ali manj leti službe, priznanih za pokojnino, z letno pokojnino v dinarjih ali kronah do 1499 : 950, 850, 800 din (v I., II. in III. draginskiem razredu);

od 1500 do 2999 : 1100, 950, 850 din;
od 3000 do 4499 : 1300, 1150, 1000 din;
od 4500 do 5999 : 1500, 1300, 1100 din;
od 6000 dalje pa 1700, 1500 in 1300 din.

Tistim, ki so bili upokojeni z 20 do 30 leti službe, priznane za pokojnino pri letni pokojnini v kronah ali dinarjih do 1499 : 1300, 1150, 1000 din;

od 1500 do 2999 : 1600, 1400, 1200 din;
od 3000 do 4499 : 1900, 1700, 1500 din;
od 4500 do 5999 : 2300, 2000, 1800 din;
od 6000 naprej : 2500, 2200, 1950 din.

Tistim, ki so bili upokojeni z več ko 30 leti službe, priznane za pokojnino, pa ne dobivajo celotne pokojnine položaja, s katerega so bili upokojeni: pri letni pokojnini v kronah ali dinarjih do 1499 : 1500, 1300, 1100 din;

od 1500 do 2999 : 1700, 1500, 1300 din;
od 3000 do 4499 : 1950, 1750, 1550 din;
od 4500 do 5999 : 2350, 2050, 1850 din;
od 6000 do 8999 : 2550, 2250, 2040 din;
od 7000 do 8999 : 2650, 2350, 2140 din;
od 9000 naprej : 2750, 2450, 2240.

Tistim, ki so bili upokojeni s položaja zvanika ali s položaja temu enakega, do zaključno 30 let službe, vštete v pokojnini: 750, 700, 650 din;

z več ko 30 v pokojnino vračunanimi leti, če ne dobivajo kot pokojnino celotnih prejemkov s položaja, s katerega so bili upokojeni: 850, 800, 750 din; s položaja služitelja ali položaja njemu enakega, do zaključno 30 let službe, vštete v pokojnino: 700, 600, 550 din; z več ko 30 leti službe priznane v pokojnino, če ne dobivajo kot pokojnino popolnih prejemkov položaja, s katerega so bili upokojeni: 800, 700, 650 din.

Staroupokojujenci s polno pokojnino

2. Spreminja se čl. 4 in se glasi: Osebnim upokojujencem iz čl. 2, ki prejema kot pokojnino v celotnem znesku prejemke položaja, s katerega so bili upokojeni, pripada naslednja mesečna osebna doklada:

z letno pokojnino v dinarjih ali kronah do 1499 : 1700, 1500, 1300 din (po draginskih razredih);

od 1500 do 2999 : 1800, 1600, 1370 din;
od 3000 do 4499 : 2000, 1760, 1530 din;
od 4500 do 5999 : 2400, 2100, 1830 din;
od 6000 do 8999 : 2600, 2300, 1980 din;
od 7000 do 8999 : 2800, 2470, 2140 din;
od 9000 naprej : 3000, 2640, 2300 din;

s položaja zvanika ali položaja njemu enakega: 970, 850, 800 din; s položaja služitelja ali položaja njemu enakega: 850, 800, 750 din.

Rodbinski staroupokojujenci

3. Čl. 5 točka 1 se spremeni in glasi: Družinski upokojujencem, katerim je bila družinska pokojnina odmerjena po prejemkih iz zakonskih predpisov, ki so dobili obvezno moč pred 1. septembrom 1923, pripada mesečna osebna doklada, in sicer:

a) za družine uradnikov, ako je bila družinska pokojnina odmerjena v dinarjih ali kronah in znaša letno do 1199, pripade: 980, 850, 800 din;

od 1200 do 1999 : 1100, 950, 850 din;

od 2000 do 2499 : 1320, 1100, 950 din;

od 2500 do 3499 : 1500, 1300, 1100 din;

od 3500 do 3999 : 1700, 1500, 1300 din;
od 4000 do 4999 : 1900, 1700, 1500 din;
od 5000 naprej : 2000, 1780, 1530 din;

b) za družine zvanikov ali poklicev, ki so tem enaki: 750, 700, 650.

c) za družine služiteljev ali njim enakih poklicev: 700, 600, 550.

4. V čl. 6 točka 7 se spremeni a) in b) in se glasi: a) za uradnike, narednike prvega razreda, narednike vodnike, vodje v letalstvu, vodje v mornarici in višje muzike; b) za zvanikične narednike 2. razreda, podnarednike, nižje muzike, kaplarje, orožnike, redove-graničarje in služitelje.

5. V čl. 11 točka 9 se postavi namesto »6 ali 7« : »4 ali 5«.

Staroupokojujenci prometnih naprav

Čl. 2 V uredbi o izpremembah zakonskih predpisov, ki se nanašajo na prejemke državnih upokojujencev po ministrskemu svetu št. 319 od 8. marca 1940, se izvrše sledeče izpremembe in dopolnitve:

1) V čl. 2 se doda nov drugi odstavek, ki se glasi: Osebnina in družinska doklada upokojujencem iz prednjega odstavka se bo izplačevala pod pogoji uredb o osebnih in družinskih dokladah državnih upokojujencev, 7550/I 1940.

2) Čl. 3 se spremeni in se glasi: Poduradnikom državnih prometnih ustanov, katerim je bila osebna pokojnina odmerjena po zakonskih predpisih, ki so dobili obvezno veljavo pred 1. septembrom 1923, pripada namesto dosedanje osebne doklade, sledeča osebna doklada:

1) tistim, ki so bili upokojeni z 20 ali manj leti službe, vračunane v pokojnino: 900, 800, 700 din.

2) tistim, ki so bili upokojeni z več ko 20 leti do vključno 30 let službe, vštete v pokojnino: 1100, 1000, 900 din.

3) tistim, ki so bili upokojeni z več ko 30 leti službe, vštete v pokojnino, ki pa kot pokojnino ne prejemajo celotnih prejemkov položaja, s katerega so bili upokojeni: 1200, 1050, 950 din.

4) tistim, ki prejemajo kot pokojnino popolne prejemke položaja, s katerega so bili upokojeni: 1300, 1100, 1000 din.

Kateroga od upokojujencev je treba smatrati za poduradnika državnih prometnih ustanov, se ugotovi iz njegovega dekreta o upokojitvi. Ako v dekretu ni izrečno navedeno, da je upokojujenec poduradnik, potem se kot poduradniki državnih prometnih ustanov morajo smatrati: nadzorniki postaj, plina, strojev, vrto, vozovni mojstri, pregledniki vozov, upravitelji prevozov, nadzorniki prog, skladišč, semaforov, blokov, skladišč materiala in inventarjev, brzojava in telefona, telegrafisti, nadzorniki elektrike, mostovni mojstri, mojstri knjigovodje, mojstri za svetilke, kanclisti, strojevodje, nadzorniki, nadzorniki gasilcev, voditelji motorjev, sprevedniki, vlakovodje in poslovoje delavnic in železniških naprav. Če bi se pa po vsem tem še ne moglo ugotoviti, ako je bil upokojen s položaja poduradnika, bo ustanova, ki izplačuje pokojninske prejemke, po službeni dolžnosti najnujnejše zahtevala odločitev prometnega ministra.

Družinski upokojujencem, katerim je bila pokojnina določena po smrti poduradnika državnih prometnih ustanov, pripada v vsakem primeru osebna doklada iz prvega odstavka točke 1 tega člena. Osebnina in družinska doklada upokojujencev, o katerem je govora v tem členu se bo izplačevala pod pogoji uredb o osebnih in družinskih dokladah državnih upokojujencev 7750/I iz leta 1940.

5) V čl. 6 točka 6, se brišejo besede: »v vmesnem času od 1. aprila 1931 pa do dne, od katerega tečejo nove družinske pokojnine« in vstavijo mesto tega besede »po 31. marca 1931 in sicer do dneva smrti«.

6) V čl. 6 točka 7 se na koncu briše točka in dodajo besede: Po določitvi navodila za izvršitev »722 uradniškega zakona št. 2852/I — 1933«.

Čl. 3. Odredbe čl. 1. točke 4, kakor tudi odredbe čl. 2 točke 1, 2 in 4 te uredb veljajo od 1. aprila 1940, odredbe čl. 1 točke 1, 2, 3 in 5 kakor tudi čl. 2 točka 3 veljajo od 1. decembra 1940.

Čl. 4. Ta uredba dobi obvezno moč z dnem objave v »Službenih novinah«.

Zdravilno delovanje Rogaskaške mineralne vode:

Pri katarju mehurja

je treba piti požirek za požirkom vodo iz vrele TEMPEL ali STYRIA tri do štirikrat na dan po 100—200 g temperirane vode

BELEŽKE

Nikola Tesla o kralju Aleksandru in Jugoslaviji

Ameriški »Srbobran« je objavil za žalostno obletnico 9. oktobra na uvodnem mestu članek velikega našega izumitelja Nikole Tesle o pokojnem kralju Aleksandru. Tesla je napisal med drugim:

»V zgodovini je odigralo svojo vlogo že mnogo kraljev in narodov. Toda redki so primeri vladarjev tako velikega formata, kakor je bil pokojni kralj Aleksander. In prav tako redki so narodi, kakor je jugoslovanski. Pokojni Aleksander je bil jugoslovanski Lincoln in Washington, zakonodajalec in vojskovodja. Jugoslaveni so eden tistih redkih narodov na svetu, ki ni nikdar napadal slabšega in šibkejšega od sebe. Kadar se je boril z močim v roki, se je boril za velike cilje svobode, zedinjenja in neodvisnosti.«

Sprejem prvega nemškega sreskega načelnika

»Deutsches Volksblatt« glavno glasilo nemške narodne skupine v Jugoslaviji, objavlja obsežno poročilo o slovesnem sprejemu prvega sreskega načelnika Nemca porodu. Za načelnika srca Odžaki je bil imenovan Emerik Müller, ki je bil doslej sodnik okrožnega sodišča v Debru in je bil pred kratkim sprejet v politično upravno službo. Müllerja je sprejelo v Odžakih okoli 2400 Nemcev in Nemk, po večini vsi v uniformah. S

„JUTRO VA“ POSVETOVALNICA

Davčna

Kako je sestavljati zgradarinske prijave

Kakor smo v našem listu že poročali, je finančni minister razveljavil poziv za vložitve zgradarinskih prijav v času od 1. do 30. novembra t. l. ter izdal odlok, da se odmera zgradarinske iz leta 1940 podaljša za leto 1941. V teku decembra pa bodo morali vendarle vložiti prijave za novi davčni zavezanec in oziroma lastniki, pri katerih se je donos zgradbe bistveno povečal ali bistveno zmanjšal. Vsem tem so namenjena naslednja navodila. Predvsem opozarjamo vse te hišne lastnike, da morajo vložiti zgradarinske prijave za leto 1941 najkasneje do 31. decembra t. l. Kdor bi davčne napovedi ne vložil v določenem roku, plača kot kazni 3 odst., kadar pa ne ve vložiti, na pametni poziv v nadaljnjem roku 8 dni, 10 odst. od odmerjenega osnovnega davka. Napoved se mora vložiti za vsako zgradbo posebej, izvenjati primere, če ima več objektov samo eno hišno številko in so vpisani v en sam katastrski list. Tudi za ona poslopja, ki uživajo začasno davčno olajšavo, morajo lastniki, ako se je donos zgradbe v primeru z lanskim letom bistveno povečal ali zmanjšal, vložiti napoved. Napoved se mora izpolniti v vseh stolpcih obrazca po vrstnem redu. Vsak najemnik se mora vpisati pod posebno zaporedno številko. Letni kosmatni dohodek (najemnika) se mora vpisati v znesku, ki je pogojen v času vložitve prijave. Važno je vedeti, kaj vse je razumeti pod letnim kosmatnim dohodkom. Letni kosmatni dohodek (najemnika) tvori vsaka oddelčna najemnika hišnega lastnika za uporabljanje poslopja, kakor: 1. najemnika v gotovini; 2. vrednost dajatev, ugodnosti in obvez, ki jih najemnik daje, vrši ali dolguje lastniku poslopja kot odškodnino za uporabo; 3. dajatev v naravi (hrana, vzdrževanje in sl.); 4. vste, ki jih je najemnik potrošil ali plačal vnaprej za popravila poslopja (stanovanja), če zato plača sorazmerno nižjo najemnino; 5. namesto lastnika plačani davki, zavarovalne premije, amortizacija za dvigala in podobno. Lastniki, ki uporabljajo poslopje ali njegov del sami ali pa ga prepuščajo v uporabo drugim brezplačno, morajo kot kosmatno najemnino napovedati oni znesek, ki bi ga mogli dobiti za to poslopje, če bi ga dali v najem. Prav tako se mora napovedati kosmatna najemnina za ona poslopja oziroma njihove dele, ki v času prijave niso dane v najem, marveč so ostale neuporabljene.

Pri poslopih, ki so dana v najem skupaj z vrtno ali zemljiščem nad 500 kv. m, se mora posebej napovedati najemnika, ki se plača za poslopje in posebej najemnika, ki odpade na vrsto ali zemljišče. Hodniki, prehodi in vhodi v zgradbe se smatrajo kot prostorski prostori in se mora vsako posebno dajanje v najem teh prostorov prav tako napovedati. Pri sezonskih zgradbah se mora napovedati kot letna kosmatna najemnina vsota, ki je plačana za čas sezone. V opombi iz zgradarinske prijave je treba zabeležiti, če in kje ima davčni zavezanec še kako poslopje. Izpolnjeno napoved podpisujejo najemniki v odloženem stolpcu po vrsti, kakor so vpisani v najem oddani prostori, vendar pa najemnik ne sme podpisati napovedi, predno ni vanjo vpisana najemnina, ki jo plača za najete prostore. Davčnega zavezanca, ki bi v namenu izogniti se plačanju davka, vpisal v davčno napoved neresnične podatke, napovedal nižjo najemnino ali zatajil davčni objekt, zadenejo občutne kazenske posledice zaradi davčne utaje. Pa tudi najemnik, ki podpisuje in potrdi neresnične izjave, je kazniv z denarno globo od 50 do 500. Kdor vloži davčno napoved, sme od davčne uprave zahtevati pisмено potrdilo o prejemu napovedi.

O. F. — Imate obrtno pooblastilo za trgovino s parfumerijskim blagom, ki ga razpečavate z malimi avtomati po kavarnah. Poslovati ste pričeli 1. t. m. smno z enim avtomatom, v doglednem času pa boste začeli obratovati še z nadaljnjimi petimi takšnimi avtomati. Kakšne davke boste morali plačevati za Vaš obrat in kdaj ter za katero dobo se vam bodo prvič odmerili? — Plačevali boste pridobitno (osnovni in dopolnilni davki, z avtonomnimi dokladi na osnovni davek in prispevek za obratni fond). Davčna obveznost se bo pričela s prvim dnem prihodnjega meseca, ko se je ustanovil obrat, v Vašem primeru torej s 1. decembrom t. l. Dokončna odmera pridobitne pa se bo izvršila za čas od 1. januarja do 31. decembra 1941 na osnovi Vaše prijave. Davčnega zneska vam niti približno ne moremo navesti, ker bo služil davčni upravi za odmero čistega dohodka obseg prometa Vaših avtomatov. Zato vam priporočamo, da se pogodite z referentom davčne uprave ter mu hkrati s predložitvijo pridobitne prijave podrobneje obrazložite vse življenjske, ki se nanašajo na pravilno obdavčilo Vašega obrata.

O. Golica. — Imate 5.000 kv. m orne zemlje in 12 tisoč kv. m senoči ter malo hišico s tremi sobami. Za zemljišče plačate 59 din državnega davka, na dokladah k zemljarin pa 103 din. Zgradarinske plačevate 162 din. Lani vam je predpisala davčna uprava 15 din specialnega dopolnilnega davka, letos pa 64 din. Kako naj si tolažite to razliko? Samo 84 din plača na specialnem dopolnilnem davku samo 84 din, čeprav ima šestkrat toliko zemlje kakor vi. — Vaši podatki so tako splošni, čeprav jih navajate številčno, da vam zapolnjenega pojasnila pri najboljši volji ne moremo dati. Treba nam je predvsem vedeti, koliko znaša katastrski čist donos Vašega zemljišča in kolikšen čist katastrski donos ima zemljišče. Vašega sosedu. Vse to pa boste zvedeli samo pri katastrski upravi, ki obenem tudi odmerja zemljišno. Neobhodno je torej potrebno, da premetete točno pojasnilo pri davčni odmeri pri katastrski upravi.

K. I. — Sr. — Ali ste dolžni plačevati občinski kuluk, ker plačujete še občinski kuluk, ki se vam odteguje od pokojnine? — Kot upokojenec plačujete občinski kuluk samo tedaj, ako ste zavezani kot hišni lastnik ali posestnik plačevanju državnih neposrednih davkov. Ta kuluk se odmerja na podlagi osnovnega davka k zemljarini oziroma zgradarini.

J. T. — Lj. — Vaše pismo z dne 20. VII. t. l. za mesečno milostno podporo oziroma pokojnino je prosvetni minister odklonil in izročil zadevo pravnemu referentu za pokojnine. Ali se morete nadejati, da bi prejeli milostno podporo ali pokojnino? — Na žalost vam moramo negativno odgovoriti, ker zakon o uradnih milostnih podporah sploh ne pozna, za pokojnino pa ni zakonskih razlogov, ker ste bili samo pohorjeni in ne pozunkovani. Narodna skupščina je sicer od časa do časa priznavala domnevnne pokojnine zaslužnim narodnim borcem, morala pa je sprejeti za vsakega takega zaslužnega moža poseben zakon.

Pravna

Zaščita najemnikov

Po sedanjih uredbi, s katero se je omejila raboprodavčeva pravica odpovedati najem (Službeni list kos 86 od 26. X. 1940, ki velja že od 20. oktobra 1940 dalje) so zaščiteni tako najemniki stanovanj kot tudi najemniki poslovnih prostorov.

Če najemnik ne privoli, da bi se najemna pogodba razrušila, mu hišni lastnik ne more odpovedati najemne pogodbe, četudi sta dogovorjena odpovedni rok — razen, če niso podani sledeči, v uredbi predvideni razlogi in primeri:

1. Če so stanovanje ali poslovni prostori njemu samemu ali njegovim oženjenim sinovom ali omejenim hčeram potrebni za osebno stanovanje ali za opravljanje pridobitnega dela;
2. Če je treba poslopje porušiti, da se sežida novo;
3. Če rabokupnik ne plača dolžne najemnine najdlje v mesecu dni od dne, za katerega je bilo plačilo dogovorjeno, ako ni pogodbeno določeno kaj ugodnejšega za rabokupnika;

4. Če porablja ali izkorišča rabokupnik rabokupno stvar zoper njeno namembo ali zoper pogodbo ali jo namenoma kvari ali jo kvari iz velik nevarnosti pri uporabi, tako da se s tem rabokupna stvar poškoduje;

5. Če je življenje najemnika ali njegovih sodelavcev ali podnajemnika v stanovanju nemoralno ali pohujljivo ali če dopušča, da drugi tako živijo, ali če s svojim vedenjem v stanovanju ali na dvorišču raboprodavcu ali drugim rabokupnikom v znatni meri otežuje stanovanje in istem poslopiju;

6. Če se obnaša rabokupnik ali njegov rodbinski član s sodno razsodbo zaradi kaznjivega dejanja, storjenega na škodo raboprodavca ali njegovega rodbinskega člana, razen v primerih, ko je bil rabokupnik ali njegov rodbinski član pri kaznivih dejanjih zoper čast ali telo od njiju izravn.

Četudi bi najemnik — morda ob sklepu pogodbe — pristal pisмено ali ustno na kak drug odpovedni razlog, mu raboprodavec najema ne more odpovedati, ker se po uredbi smatrajo vse take določbe kot nične in izgube veljavo, če jih najemnik ugovarja. V primeru, da je podan kateri od odpovednih razlogov, se mora najem odpovedati v dogovorjenem odpovednem roku.

V primeru, da najemnik ne bi ugovarjal proti sodni odpovedi in uveljavljal svojih zaščitnih pravic, postane po preteku tri ali osem dnevnega roka njemu dostavljena sodna odpoved pravomočna. Na podlagi pravomočne (izvršljive) sodne odpovedi pa sme raboprodavec predlagati tekem 15 dni prisilno izpraznitve v najem danih prostorov, ki jo nato izvrši sodišče. Sedanja uredba ima veljavo od 20. oktobra 1941.

O. F. V sodni poravnavi ste se zavezali plačati upniku njegovo terjatev na pravnih stroških, na roke njegovemu advokatu. Ker se je po plačilu nekaj obrokov ostali leta 1937, brez premoženja, ne veste ali Vas mora upnik ponovno tožiti na ostanek doiga. — Vsaka pred sodiščem na zapisnik sklenjena poravnava tvori za upnika izvršilni naslov t. j. zoper dolžnika more upnik na podlagi take poravnave predlagati izvršbo zoper njegovo imovino, ne da bi moral na plačilu terjatev ali njenega ostanaka ponovno tožiti. Plačati morate ostanek upniku osebno v primeru, da je moral mesto Vas poravnati advokatu določene pravne stroške. Če bi terjatev plačali odvetniku, jo je dolžan izročiti upniku, ker bi bil radi dvakratnega plačila sicer obogaten.

„Dole. Ali sme najemnik odpovedati stanovanje petega dne v mesecu, če je bila dogovorjena odpoved mesečno in najemnika plačila prvega v mesecu. — Tudi ustno dogovorjeni odpovedni rok je za obe stranki veljaven. V Vašem primeru bo odpoved veljavna za prvega dne v prihodnjem mesecu, če jo bo najemnik izjavil pred prvim v mesecu. Najemnik boste mogli zahtevati zaradi nepravilne odpovedi le, če v določenem času niste oddali stanovanja drugemu najemniku.

J. U. — Jolanda. Kaj bi ukrenili, da bi mogli doseči mir in zadoščenje za kletev, ki jih razlira o Vaši ženi, o Vas in o Vaših starših nekaj opravičljive ženska. — Zoper klevetno morate vložiti zasebno tožbo vsi različni najpogostejši v 3 mesecih od dne, ko jih je otkrvala. Tako tožbo morete poveriti tudi odvetniku in bo morala klevetnica, če bo obsojena, plačati vse in tudi pri odvetniku nastale pravne stroške. Kazen je za kletev zaporna in denarna: zniža se pa, če je klevetnik klevete prekalil in obhaloval svoj dejanje.

„Kume P. P. Ali ima podčastniška šola vrednost srednje šole z malo maturo. — Samo strojno-podčastniška šola pri mornarici ustreza izobražbi nepopolne srednje šole, vse druge pa le dvema razredoma srednje šole. Uredba o činu strokovnih šol nasproti srednjim šolam in fakulteti je bila objavljena v Službenem listu z dne 24. junija 1933 št. 326/31. Za dosego obiti, z dovršeno podčastniško šolo, ne boste mogli doseči skrajšanja učne dobe.

Zdravniška

O. K. — Omenjeni pojav je živčnega izvora. Vendar mu ni treba pripisovati posebne važnosti. Verjetno je v zvezi z nesečnostjo. Na otroka ne bo imel vpliva, odnosno bo ostalo stanje brez posledic.

Ren. C. Zagreb. Po mojem gre v vašem primeru za vnetje maternice po splavu. Priporočam mi in tople obkladke. Imate tudi vnetje mehurja. Uživajte torej lahko hrano (mleko, sočivo, prikuhe, močnate jedi, sadje, kompoti). Izogibajte se slanih in papiriranih jedi. Pijte mnogo vode, odnosno čaja, s čemer se doseže neko izpiranje mehurja. Pri tem postanejo tudi bolečine manjše. Pojavi, ki jih opazate na dojkah, so normalni in so nastali zaradi tega, ker je bila prekinjena nesečnost.

Janex z Gora: Vse operacije, ki jih navajate v zvezi z vašo okvaro, so več ali manj problematične, odnosno teoretične značaja. Tema primera je tudi njihova vrednost, odnosno upanje na uspeh. Poleg tega je to zvezano z bolečinami. Pomislite je treba tudi na to, kakšen vti in kakšne posledice (v duševnem smislu) bi vse to imelo na zakonskega druga. Iz vseh teh razlogov osebno ne priporočam, da kaj podvzamete v tem smislu. Pomislite se pa z ušodo in eventualno adoptirajte kakšnega otroka sorodnikov, odnosno drugega. Nihče ne more trditi, da vam ne bi adoptirani otrok bil v veselje in oporo, kot lastni. Končno pa tudi nite edini, ki ga je zadel ta ušoda. Ta zavest vam bo sigurno olajšala do neke mere vaš položaj.

M. B. Strazišče: Možno je, da je vaš nedostatek živčnega, ali pa telesnega izvora. V potsej prihaja prekomerno pitje in kajenje in razni neujbi dogodki, ki so se vtišili v vašo podzavest. Vse to lahko zavira priroden potek dejanja. Na tem mestu ni mi mogoče obširneje pisati o tej temi. Svetujem torej, da se obrnete na zdravnika, do katerega imate zaupanje in ki bo prena ugotovitvijo ubral pravo pot zdravljenja.

Z. F. Z. Ni izključeno, da ste preobčutljivi za prah moka. Svetujem, da poskusite z zaščitnimi naočniki, ki jih nosite med delom. Ako vam še to ne bi pomagalo, se obrnite na kakšnega specialista za očesne bolezni.

Noranjka: O nalezljivosti raka so mnenja deljena. Svetujem, da daste oblike razkužiti.

K. G. Križevci: V vašem primeru bi bilo najbolje, da greste za nekaj časa v kakšno bolnico, da se deloma spoznate z vašim bodočim poklicem. Kasneje bi mogli obiskovati bolnišniško šolo, ali pa maserski tečaj. Še bolje pa bi bilo, ako greste v bolnišniško, podoficijsko šolo. Ako se zanimate za stvar, morete po opravljenih izpitih doseči celo oficirski čin.

Narodnica Z. Zdi se, da gre v vašem primeru za kronično vnetje maternice, ki ima lahko od svoje strani zopet za posledico napačno lego maternice itd. To lahko daljavo. V ostalem svetujem, da se obrnete na kakšnega specialista za ženske bolezni, ki vam bo točno pojasnil Vaše stanje.

Ljubitelji „Jutra“: Povsem možno je, da je sedanje vaše stanje posledica dvigavanja tobačnega prahu. S tem pa nikakor ne mislim, da imate kako arčno napako v očjem smislu. Zato tudi mislim, da je postopna zdravniška pravilno. Uživajte torej zdravila, ki vam jih je predpisal in izogibajte se tobaku!

Kmetijska

T. V. šv. Pravite, da se z ozirom na ugodno prodajo mleka ne izplača pustiti tele več kakor štiri do pet tednov pri polnem mleku. Tudi med svetovno vojno ste odstavljali teleta v štirih tednih, pa so se prav dobro razvila. Mnenja ste, da se more nadomestiti mleko z otrobi in otavo.

Vaša trditve je povsem napačna! Dohodki za odano mleko so v tem času res nekoliko večji, vendar ne morejo odtehtati izgube, ki nastane zaradi slabe vzroje teleta. Je že mogoče, da nekatero tele zraste

v primerno višino, tudi če ga odstavimo v četrtem tednu, posledic, ki nastanejo radi prezgodnje odstavitve, pa ne vidite. Kar se zamudi pri nji teleta v času sesanja, se pozneje nikoli več ne popravi. Prepozno se tele nikdar ne odstavi, samo zadeva računa nam velja, da mu odstavimo mleko poprej. Pravilno mora tele obdržati vslo kolončno mleka najmanj do šestih tednov. V prvem tednu pripuščamo 4 do 5 krat dnevno, v drugem do četrtem 3 krat, v petem do šestem tednu dvakrat in dalje še nekoliko dni po enkrat na dan. Če pri četrtem tednu pričemo dajati teletu fino sena, ovsenega zdroba — in mesto vode nekoliko posnetega mleka. Odvrzeto mleko moramo nagraditi s posnetim mlekom (samo sveže sladko mleko) ovsenim zdrobom, nekoliko lanenih tropin in plenčnih otrobov. Le na tak način krmiljeno tele se lahko razvije v dobro plemenito žival.

Obravnavanje dreva

K. S. Vprašate, ali lahko že zdaj opravite rez in škropljenje sadnega dreva in sicer na breskavah, pridelnih jablanah in hruškah. Ta dela bi opravili mesto spomladi.

Nikakor vam ne moremo priporočati obrezovanja sadnega dreva jeseni, zlasti še, ker ne vemo, kakšna bo zima. Prav tako pustite škropljenje za poznejši čas, prvo za pozno zimo, drugo pa je dalje, kakor pač zahteva obramba proti škodljivcem. Običaj je pri nas, in ta običaj je v tesni zvezi s poznavanjem klimatskih in drugih razmer, da se sadno drevo obreže konec zime ali v zgodnji spomladi. Za ev. navzete ob času vam je posvetovalnica rade volje na razpolago.

Kis iz tropin

B. Z. C. Da boste pripravili dober sadni kis, morate vedeti nekaj temeljnih stvari o njegovi izdelavi: 1. kis nastaja iz alkohola s pomočjo očetnih bakterij, 2. za delovanje bakterij je potreben zrak in 3. primerna temperatura, ki je najboljša od 25—30 stopinj C. Če so dani ti pogoji, boste dobili v kakem poldrugem mesecu dober kis. Da pri vas pojave kisana ni opaziti, je možno, da ti pogoji niso izpolnjeni: ali sladkor ni prevrel, ali ni dovolj zraka, ali pa je v kleti prehladno. Ker je posoda pokrita samo z vrečo, je zraka dovolj, zato vam svetujemo, da prenesete škaf na toplej prostor. Pospešili boste kisane, ako prilijete v škaf nekoliko naravnega sadnega ali vinskega kisa, s čimer dastate očetno kislih bakterij. Preveč vode pa nikar prilivati!

Razdalja sadnega dreva

S. N. Lj.: Razdalja pri saditvi sadnega dreva je različna in odvisna od zemlje, položaja, klime itd. V dobri plodni zemlji se drevice močnejše razvijajo, napravi večje krošnje, pa mora biti tudi razdalja večja; v slabi plitvi zemlji manjša. Na strminah je lahko manjša razdalja med drevmi v vrsti, kot med vrstami. Vsekakor vpliva tudi vrsta sadnega dreva: drevice z večjimi krošnjami se sadi v večje razdalje itd. Dalje je odvisna razdalja tudi od vmesnih kultur v sadovnjaku: če je glavni cilj sadovnjaka samo pridelek sadja, je razdalja manjša. V splošnem pa velja, da mora biti razdalja med sadnim drevmi toliko, da se krošnje ne dotikajo, ali celo izprepletajo, dobro je, če je med njimi še kakšna pol metra prostora, saj je znano, da se največ cvetnih popkov razvija prav na obodu krošnje. Visokodebelna drevesa: jablane, hruške, češnje itd. sadite v razdalji 10—12 m, slive, višnje v razdalji 6—7 m, breskve 4—5 m. Prilčno drevice v razdalji 4—5 m. Razne špalirne oblike pa sadite v razdalji, ki je odvisna od oblike same, katero boleste vzgojiti in od rastišča drevesa. Pri tem se morate seveda držati glavnega načela, da se krošnje ne smejo križati.

ŠAH

Turnir nemških mojstrov, ki je bil igran v Krakovu, Varšavi in Krynici, je bil igran 7 dni končan. Zmagala sta skupno Bogoljubov in Monakovčan Kohler s po 7 in pol točke iz 11. Ob sta skupno vodila do zadnjega kola, ko sta se srečala v odločilni medsebojni partiji. Bogoljubov je sicer dosegel prednost, toda Kohler je rešil remis in si zagotovil delitev prvega mesta. Tretjo nagrado je osvojil Richter s 7. Slede Lokvenc, 6. Ahues, Blümich, Moss (Krakov) in Müller po 5 in pol, Gilg 4 in pol, Rellstab, Kieniger 4, Eisinger 3. Nemški pravak Kieniger je igral presenetljivo slabo. Bogoljubov je doživel senzacionalen poraz proti Mossu. Turnir je bil finanširan od nemških upravnih oblasti na Poljskem. Nemški listi napovedujejo, da se bo v Krynici v kratkem vršil nov turnir večjega stila.

S pravkar končanega turnirja je naslednja partija:

Bel: Ahues Črni: Lokvenc
1. d2—d4, Sg8—f6 2. c2—c4, e7—e6, 3. Sb1—c3, Lf8—b4, 4. Dd1—c2, Sb8—c6, (»Svicaarska varianta«).
5. e2—e3, (Običajne je 5 Sf3).
6. ... d7—d6,
(Tu je možno takoj e5. Prav zaradi tega zadnja poteza belega 5. e3 ni v navadi).
7. Lf1—d3, e6—e5 7 d4—d5, Lb4:c3+, (Zaradi grožnje d4+ seveda izsiljen).
8. Dc2:c3, Sc6—e7, 9. e3—e4 0—0, 10. Sg1—e2, Sf6—d7.
(Črni seveda pripravlja logični prodor f5 To pa je bilo bolje možno morda s Se8, da bi imel črni možnost vzeti tudi z lovcom na f5).

11. Lc1—e3, c7—c5?
(Povsem neumestna poteza, ki samo slabi točko d6, obenem pa še tudi izgublja čas. Če je že črni vlek v prejšnji potezi Sd7, potem naj bi doledno pripravljval sedaj dalje Sc5. To bi bilo možno z enostavnostjo b6).

12. 0—0, f7—f5,
(Sedaj izpade ta razplet že v korist belega).

13. e4:f5, Se7:f5, 14. Ld3:f5, Tf8:f5, 15. Se2—g3, Tf5—f6, 16. f2—f4!
(Zaradi male izgube časa s strani črnega je beli že bolje razvit in torej otvoritev linij mora vsekakor izpasti njemu v prid. Poleg tega pa poteza v partiji odvarja še možnost novega napada na točko d6).

16. ... b7—b6, 17. Ta1—d1 Dd6—h4?
(Ta okakurzija pomaga tudi samo belemu. Edino upanje na rešitev je bilo morda tu še v La6, z namenom b5 V vsakem primeru pa je črna pozicija že dvomljiva).

18. f4:e5 Sd7:e5, 19. Tf1:f8+, Kg8:f8, 20. Ta1—f1+, Kf8—g8,
(Dejstvo, da beli obvlada sedaj še tudi f-linijo, mora kmalu odločiti).

21. Lc3—f4, Lc8—d7,
(Črni si pomaga samo še z umetnimi sredstvi. Če namreč sedaj vzame beli kmet na e5, bi se hotel okoristiti črni s kmetom e4. Čeprav bi najbrž tudi ta zmešnjava vodila do zmage, pa ima beli na razpolago še enostavnejša sredstva. Črna pozicija je pač nepopravljivo slaba).

22. Sg3—e4!, Se5—g6.

(Na Tf8, 23. Sd6:l, Tf4: 24. De5, Tf1:+, 15. Kf1: črni ne bi imel nobenega zadostnega nadaljevanja).

23. Dc3—g3!

(S tem je kmet d6 končno osvojen).
23. ... Dh4—e7, 24. Tf1—e1,
(Ne tako 24. Sd6: zaradi Tf8).

24. ... Sg6:f4, 25. Dg3:f4, Ta8—e8, 26. Te1—f1!

(Sedaj pa pride zopet f-linija do veljave. Ker grozi Df7+ in Df8 mat črni seveda ne sme igrati Dc4: Tako proti Sd6 končno ni več obrambe).

26. ... h7—h6, 27. Se4:d6, Dc7—e3+?
(V končnici je črni še celo takoj izgubljen).

28. Df4:e3, Te8:e3, 29. Tf1—f7, Ld7—g4, 30. h2—h3, Te3—e1+?, 31. Kg1—f2, Te1—e2+, 32. Kf2—f1, Lg4—h5, 33. g2—g4!, Te2:b2.

(Če Lf7: potem 34. Kc2: ter nato Se8).
34. g4:h5 Tb2:a2, 35. Tf7—b7, Kg8—f8, 36. Sd6—f5 črni se vda. Vasa Pirc

RADIO

Nedelja, 24. novembra

Ljubljana 8: Jutrnji pozdrav. — 8.15: Godalni kvartet. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Premos iz trnovske carlive. — 9.45: Vseki govor (g. J. Jasodice). — 10: Godalni oktet (plošče). — 10.20: Nedeljski koncert radijskega orkestra. — 11.45: Koroške pesmi poje fantovski sekstet »Javorniki«. — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Šremel »Škranjčoka«. — 13.40: Plošče. — 17: Kmet. ura: Ali se škropljenje sadnega dreva izplača (g. Priol). — 17.30: Operna glasba: sodelujejo: gđc. Polajnar, g. Andrej Jarc in radijski orkester.

— 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.30: Slovenska ura: Ob 140letnici rojstva Antona Martina Slomca. — 20.30: Koroške slavnosti (plošče). — 21.15: Violinski koncert prof. Jana Slaisa, spremlja ga. Ružica Slais. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pesnice iz oper.

Beograd 20.40: Koncert vojaške godbe. — 22: Klavirske skladbe. — 22.50: Laha in plesna muzika. — Zagreb 20: Večer lahke glasbe. — 20.30: Recitacije. — 20.45: Donadi skladatelji. — 21.15: Šremške pesmi. — 22.10: Plošče. — Praga 18.30: Pester glasbeni spored. — Sofija 19.50: Mali orkester. — 20: Skladbe za čelo. — 20.30: Operetna muzika. — 21: Laha godba in ples.

Ponedeljek, 25. novembra

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Pisan drobiz (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 18: Duševno zdravstvo (dr. A. Breclj). — 18.20: V veseljem ritmu (plošče). — 18.40: O podnebnih zemljavih Slovenije (dr. O. Reja). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura. — 19.50: Hudomučnosti (g. Fr. Lipah). — 20: Vojaske godbe igrajo (plošče). — 20.30: Garrick-Smole: Vari, veselo igra. — 21.30: Dvofakovske skladbe (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: V odhiti igra radijski orkester.

Beograd 19.40: Zborovsko petje. — 20: Zvočna igra. — 21.10: Narodne pesmi. — 22: Violinski koncert. — 22.50: Laha glasba. — Zagreb 17.15: Operetna muzika. — 17.45: Šremške pesmi. — 20.30: Pester glasbeni spored. — 22.15: Pesmi. — Praga 18.20: Koncertni večer. — Sofija 19: Laha glasba. — 20: Simfonični koncert. — 21.35: Vesela muzika. — 22.10: Ples.

SPORT

Za prvenstvo v slovenski ligi

Novo kolo tekem za točke

Danes bodo slovenski ligaši odigrali že peto tekmo v spomladanskem delu tekmovanja

Letošnje tekmovanje za prvenstvo SNZ poteka v najugodnejših vnanjih okoliščinah in bo sprico sezanega nagega razvoja za vsa sezono 1940/41 verjetno zaključeno še pred božičem. Danes je na vrsti že dvajseti termin, tako da bosta potem ostala neodigrana samo še dva, od katerih pa je predzadnji že določen za nedeljo 1. decembra.

Današnja srečanja, ki bržkone ne bodo v mnogem prevrta računov in spremenila tablice, so razporejena takole:

Ljubljana—Mars

Ob 14.15 na igrišču Ljubljane
Tema obeh ekip, ki sta se v Ljubljani v slovenski ligi. Bivši udeleženci v državni ligi, SK Ljubljana je v drugem delu tekmovanja po zmagi nad Amaterjem in remisu z Železničarjem prevzela vodstvo v tabeli. Mars se vztrajno drži srednje tabele in vodi v tako imenovani »spodnji hiše, ima pa razen tega še eno tekmo v dobro, ono razveljavljeno s Kranjčani. Srečanje bo zanimivo; prvi dvoboj so belo-zeleni s 5:3 odločili zase.

Maribor—Železničar

Ob 14.15 na igrišču Železničarja
To je drugi kratek vseh dvobojev današnje nedelje. Druga mariborska enajstostica se bje za svoj obstoj s precej opotečo srečo. Zjad je na predzadnjem mestu in bo morala dobro zasuk

NAD DVESTO TISOČAKOV ZA CMD

je zbrala Slovenija v nedeljo desetega novembra

Ljubljana, 23. novembra. Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda nam je danes sporočilo, da je narodna zbirka, prirejena 10. novembra, dosegla res časten uspeh. Po vplačilih in prijavih, ki jih je pisarna vodstva CMD prejela do večerajšnjega dne 22. t. m., je bilo nabranih 212.024,25 din. To je vsota, na katero smo vsekakor lahko ponosni. Narodna zbirka 10. novembra je med največjimi, kar jih je bilo prirejenih po svetovni vojni. Znesek sam pričuje, da bi lahko zavedni Slovenci in Slovenke — če bi bile prilike kolikšnejše — postavili slavno leto v enem samem dnevu novo obsežno šolo. Toda Družba sv. Cirila in Metoda se je v današnjih težavnih razmerah obrnila na

slovensko javnost s prav posebno prošnjo, da pomoremo obmejnimi bratom in sestram v nastopajoči zimi. In slovenska javnost se je velikodušno odzvala. Vsi smo lahko ponosni na uspeh narodne zbirke, ki naj bo začetek vsakoletne tradicije, da bo lahko naša stara, preizkušena narodna obramba in šolska Družba sv. Cirila in Metoda sleherni leto v čim večjem obsegu izvrševala svojo socialno in narodno poslanstvo. Ko objavljamo podrobni seznam do večeraj prišlih prispevkov, smo od vodstva CMD tudi naprošeni za objavo tople zahvale vsem, ki so nabirali in darovali. Vsi oni, ki se še niso odzvali prošnji CMD, imajo še vedno priliko, da prispevajo k narodni zbirki CMD.

2.401,75, Mokronog 113, Moravce 30, Motnik 12, Mozirje 416.
Naklo 170, Nova vas pri Rakeku 65, Novo mesto 3.260.
Ormož 700.

Pilštanj 45,50, Pišce 60, Planina pri Rakeku 125, Planina pri Sevnici 61,50, Podbrezje 200, Podnart 171, Pobrežje pri Mariboru 60, Podstrela 154,75, Polhov gradec 143,75, Poljane-Prevalje 368, Poljane nad Škofjo Loko 111,75, Ponoviče pri Lj. 100, Prečna 50, Predoslje 170, Preserje 170, Primskovo 140,75, Poljane 100, Ptuj 3.300.

Radeče 600, Radovljica 200, Rajhenburg 339,50, Rakek 485, Rakitna 60, Rateče-Planica 60,50, Ribnica na Dol. 802,75, Ribnica Pohorju 300, Rogatec 226,25, Rudnik pri Ljubljani 115.

Selnica ob Dravi 241, Sevnica ob Savi 1.820, Slivnica pri Celju 20, Slovenska Bistrica 1000, Slov. Konjice 673, Smednik 160, Sodražica 300, Sostro 200, Sovodnj 100, Središče ob Dravi 550, Studenci-Maribor 645,50, Sv. Jurij ob Pesnici 61, Sv. Jurij ob Ščavnici 100, Sv. Jurij ob Taboru 244, Sv. Križ pri Kostanjevici 15,50, Sv. Lenart v Slovenskih gorah 1000, Sv. Lovrenc na Pohorju 99, Sv. Lovrenc pod Prožnim 30, Sv. Lovrenc na Dravskem polju 101, Sv. Marjeta-Rače 62, Sv. Marjeta pri Rimskih Toplicah 46,50, Sv. Marjeta ob Pesnici 10, Sv. Tomaž pri Ormožu 120, Sv. Peter na Medvedjem selu 39, Sv. Peter v Sav. dolini 302, Sv. Peter pod Sv. gorami 50, Sv. Trojica v Slov. gorah 100.

Šenčur pri Kranju 250, St. Jurij pod Kumom 61, Škale pri Velenju 130, Škofja Loka 1.909, Šmarje pri Ljubljani 126,50, Šmarjeta na Dolenjskem 98, Šmartno-Strazišče 786, Šoštanj 1.270, Spitalič 95, Store 35, St. Ilj pri Velenju 60, St. Janž na Dol. 129, St. Janž na Drav. polju 570, St. Jernej na Dol. 119, St. Pavel pri Preboldu 200, St. Rupert pri Mokronogu 126,75, St. Vid nad Ljubljano 889,50.

Teharje 27, Topolšica 106, Trebelno 10, Trebnje 153, Trbovlje 1.124, Trzin 60, Tržič 2.380, Trzinček 93,50, Turjak 56.

Unec pri Rakeku 148.
Vače 90, Velesovo 65, Velenje 400, Velika Dolina 120, Veliki Gaber 90, Velike Lašče 620, Velika Nedelja 170, Velika Polana 26, Vinica 100, Višnja gora 100, Vitanje 1.333, Vodice 50,50, Vransko 300, Vrhnik 839,25, Vuhred 200, Vuzenica 200.

Zgornja Poljska 120.
Zalec 1.714,75, Zelnjice 58, Zetale 50, Zilovnica 50, Zreče 100, Žusum 30, Žužemberk 122. — Skupaj: 212.024,25 din.

V kolikor bodo prišle še nadaljevalne prijave in vplačila jih bomo objavili v dodatnem seznamu. Vsem, ki so pripomogli do tako častnega uspeha, najiskrenejša hvala!

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

Zahvala

Ko polaga vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani v blagajno častni skupek narodne zbirke 10. novembra, se visoko zaveda velike hvaležnosti, ki jo dolguje vsem mestom, trgov in vsem, podružnicam in sodelujočim društvom, darovalkam in nabiralkam, darovalcem in nabiralcem, zlasti pa še mladini, ki je z vso vnamo sodelovala.

Deseti november 1940 je tako častno izpričal plemeniti smisel Slovencev in Slovenec za potrebe naše Družbe, da bo ta dan vodstvu trajno v opomin, ko bo letošnja zimo izvrševalo zastavljene naloge po tistem geslu, s katerim je bila zbirka prirejena:

»BRATOM IN SESTRAM NA MEJI — POMOČ!«

Vsem najprisrčnejša zahvala!

V LJUBLJANI, dne 23. novembra 1940.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda

Zbirke iz naših krajev

V naslednjem objavljamo imenoma vse tiste kraje, ki so do večeraj vpsali ali prijavili nabrane prispevke:

Begunje pri Cerklju 100, Beltinci 400, Besnica 102, Bizelsko 238, Blanca 57, Bled 473, Boh. Bela 40, Boh. Bistrica 88, Boh. Srednja vas 50, Boljevo — Rtanj — Srbija 553, Borovnica 219, Braslovče 217, Brdo-Lukovica 340, Brezovica pri Ljubljani 200, Brezice 1.059.

Celje 18.025,25, Cerklje pri Kranju 171, Cerkljica 510, Cven pri Ljutomeru 50, Čatež ob Savi 40, Črnomelj 740, Črnuče 174.

Dobrepolje 277, Dol pri Hrastniku 434,25, Dolsko 177,75, Dol pri Ljubljani 192, Dol. Toplice 287, Domžale 425, Dramlje 65, Dravograd 400, Dupleje 120, Dvor pri Žužemberku 50, Dobrna 284.

Fram 244, Frankolovo 174.
Golnik 200, Gomilska 63, Gotovlje pri Zalcu 190, Gornji grad 620, Gor. Radgona 35, Griže 557, Guštanj-Tolsti vrh 568.

Hrušica 131, Hotedršica 46.

Ježica 50, Jurklošter 117, Kamna gorica 49,50, Kamnik 842, Kokra 100, Kostanjevica 249,75, Kranj 10.941, Kranjska gora 377, Krašna pri Lukovici 44, Križe 252, Krka 100, Kropa 20, Krško 667.

Laporje 23, Laško 648,50, Lavrica pri Ljubljani 144, Lesce 216, Leskovec pri Krškem 187, Letuš 98, Liboje 70, Litija-Smartno 1000, Ljubno na Gorenjskem 50, Ljubno v Savinjski dolini 117.

Ljubljana: Bežigrad 5.011,25, mestosredišče 12.336,50, Moste 3.672, St. Jakob-Trnovo 23.145,50, St. Peter 23.891, Šiška 3.386,25, Vič 3.461, razne nadaljne zbirke 2.206,75, skupaj 77.110,25.

Ljutomer 1.607,50, Logatec 300, Loški potok 122,75.

Majšperk 279, Makole 120, Marenberg 185.

Maribor 42.740, nadaljna zbirka 959,25, skupaj 43.699,25.
Medvode 700, Metlika 157, Mežica

Neznan stanovanjski mrčes

Podoben je prahu in se zelo naglo množi

Ljubljana, 23. novembra. Na našo nedavno željo pod gornjim naslovom nam je sporočil inž. Prezelj, pooblaščen agronom in specialist za pokončevanje vseh vrst škodljivcev (mrčesa) kakor tudi vseh rastlinskih bolezni (fitopatolog), Ljubljana, Wolfova ulica 3-I, tel. 34-73 kraje, kjer smo ga objavili pod gornjim naslovom dne 6. t. m. Na številna vprašanja, ki smo jih v tej zvezi prejeli celo iz krajev izven Slovenije, smo naprosili G. Prezelja za obširnejše poročilo o tem doslej nepoznanem stanovanjskem mrčesu. Na to našo prošnjo nam je gospod inženjer poslal obširno strokovno poročilo:

V Ljubljani doslej ni bil uradnim ustanovam znan noben primer okužbe stanovanj po gornjem, prahu podobnem mrčesu. Mestni fizikat, desinfekcijski zavod, ni imel doslej v svoji dolgoletni praksi še nobenega primera pokončevanja stanovanjskih grinj. Tudi v moji, sicer kratkotrajni, en in polletni praksi, nisem imel do konca oktobra prav nobenega primera ugotovitve tega mrčesa. V letošnjem tako mokrotnem poletju sem imel sicer nekaj slučajev ugotovitve sorodne vrste grinj, takojenovanova žitna grinja: Aleurobius farinae, L.

Mrčes, ki je doslej v dveh znanih primerih okužila stanovanjske prostore v Ljubljani, je tkzv. stanovanjska ali hišna grinja: Glyciphagus domesticus, Deg., kakor sem to v Vašem dnevniku dne 6. t. m. že omenil.

Vrsta insektov: grinje (Acarina) spadajo v vrsto najmanjših, s prostim očesom komaj vidnih živalic-insektov. Po svoje imajo grajeno neznamno telesce, so največ pol milimetra velike in imajo zelo različne organe, s pomočjo katerih ali grizejo ali pa sesajo potrebno jim hrano. Telo jim je pretežno razdeljeno le v dva in ne v tri dele. Na sprednjem kakor tudi na zadnjem delu imajo po dva para nog, s pomočjo katerih se zozirajo na svojo majhno veličino izredno hitro premikajo sem in tja. Samice ležejo jajčeca, koté pa tudi žive mladice (partenogeneza). Vse razvci od jajčeca do spolno zrele živalce, ki se imenuje »prosepane«, ima pet prečbrzob. lahko tudi manj pa tudi več ko pet.

Grinje vseh številnih in različnih vrst ob samem začetku okužbe stanovanj niti ne opazimo. Navadno najdemo škodljivca šele tedaj, kadar se mrčes že toliko namnoži, da predstavljajo živalce - mrčes živi prah, ki se premika in ga ni moč obrisati, temveč se kmalu nato povrne in povzroča jezo in skrb vsaki gospodinj. Živi prah prekriva vse pohištvo, slike, razne predmete, polno ga je v vseh predmetih: matrace, odeje, perjane, oblačila. Le z največjo težavo in potrpežljivostjo, s stalnim pokončevanjem se je moč rešiti ob največji pazljivosti glede možnosti nove okužbe res nadležnega mrčesa.

V vrsti grinj zavzema prvo mesto grinja, ki je sedaj že v dveh primerih v Ljubljani ugotovljena: stanovanjska — hišna grinja. Popolnoma razvita, spolno zrela grinja je okrog pol milimetra velika, podolgovata, jajčaste oblike, blede bela do prav slabo rumenkaste barve. Ta vrsta grinje se raz-

vija in živi v vseh mogočih rastlinskih in živalskih snoveh (morska trava, žima, perje, v suhih, sladkih plodovih.) posušeno sadje, v satovju, senenem drobirju, na starih, pozabljenih ali založenih jestvinah itd. Mrčes se ob ugodnih življenjskih pogojih (vlaga, dovolj hrane in toplota) izredno naglo množi. Iz stanovanj zahaja tudi v shrambe itd. in seveda tudi obratno. Kadar se je škodljivcev do množine vidnega, živega prahu namožen, ga je nemogoče po dosedanjih izkustvih naglo na hitro uničiti. Postopati bi bilo v takih primerih pokončevanja povsem sterilno in bi bilo upoštevati vse možne načine preostanka, odnosno nove okužbe ali pa prenosa mrčesa po stanovalcih in predmetih v razkuženo stanovanje. Položaj stanovalcev, poseben se stanovanjskih najemnikov je v takih primerih res neprijeten, saj je ugotovljeno celo prenašanje se nepopolnoma razvitega mrčesa »hypopuslarva« z muhami, z drugim hišnim mrčesom; tudi pes in mačka mrčes prenašata. Omenjen je celo primer, da so novo okužbo razkuženih stanovanjskih prostorov povzročile podgane in miši.

Ni nobenega dvoma, da je v sami Ljubljani več primerov tega mrčesa. Bilo bi le v korist vsem stanovalcem, da bi se glede na te ugotovitve kar moč pazljivo stanovanja preiskovala in bi se v slučajih prvih, neštevilnih ugotovitev grinj, pričeli takoj vsi potrebni obrambni ukrepi. Lažje in ceneje se je braniti kakor pa pokončavati mrčes, ki se je razmnožil že po vsem stanovanju.

Grinje so neverjetno močno odporne nasproti vsem najrazličnejšim strupom. Odpovedala je trikrat večja količina in dvakrat daljša doba najdaljša, po veljavnem ministrskem pravilniku sploh dopustna doba) zaplajena vseh stanovanjskih prostorov z najhujšim strupom, ki sicer z gotovostjo uniči tudi zelo odporne mrčes: stence v stanovanjih. Po tako izvršeni desinsekciji se je našlo sicer le nekaj posameznih primerov majhnih, nedoraslih grinj in je seveda tu računati z vsemi možnostmi nove okužbe, kakor sem to zgoraj obširneje omenil.

Sreča v nesreči je v tem, da škodljivcev ne vbada in ne škoduje človeku direktno. Ugotovljeno pa je, da povzroča obolenja prebival in vnetja ob uživanju napadenih jestvin tako pri človeku kakor tudi pri živalih.

Čas zimskega turizma prihaja

Stojimo pred pričetkom zimske sezone. Dnevno nagaja dež, narava se pripravlja k zimskemu spanju, tepeta se jug in sever, čakamo na zmagno zadnjega, da bomo čimprej dobili sneg v naše gore. Vremenski preroki nam obljubljajo obilo bele mane.

Oskrbniki pozimi oskrbovanih planinskih postojank so pripravljeni. Nestrno gledamo proti Gorenjski, da bi skozi sive megle videli saj nekoliko beline, ki leži na najvišjih vrhovih naših planin. Tudi v dolini se moramo pripraviti za naše podvige v čarobni zimski naravi. Smučka telovadba je začetek. S tem si utrjujemo mišice, da ne bomo imeli težkoč kasneje, ko bomo drsli po pobočjih in da nam ne bodo že na tej poti odpovedale noge. Zdrav in razgiban smučar hiti z dvojno brzino po širokih smučiščih, varnega se čuti v svojih gibih in z lahkoto premaguje težkoče, ki jih neizvežban smučar ne zmore. Druga važna naloga je, da si pripravimo smučke, jih točno pregledamo, namažemo, napnemo ter negujemo, zlasti ako smo jih zametali vse poletje neke na zapršenem podstrešju. Tudi na sebe same moramo misliti ter pregledati obutev in obleko, ki jo bomo rabili pri smučanju. Saj veste, ko je sneg že tu, ni časa ne za eno ne za drugo, le jeza in nervoza se nas loteta, ko ugotavljamo, da nimamo vsega v redu in da se moramo ukvarjati s pripravi, ki bi jih bili že davno lahko izvršili. Poslušajte dober nasvet in ne bo vam žal.

Ko bomo obdvovali ples snežink pred oknom, se bo treba resno zamisliti, kam bi napravili prvo turo s smučmi, vpoštevajoč svojo spretnost v smučarski umetnosti. Slovenija je bogata na zimskosportnih krajih. Manj izvežbani bodo izrabili nižje predele okrog Bohinja, Kranjske gore in ostalih predele Gorenjske, vabljiva bo Dolenjska s svojim hribovitim svetom, Zavrje ima

vanjskih prostorov povzročile podgane in miši.

Ni nobenega dvoma, da je v sami Ljubljani več primerov tega mrčesa. Bilo bi le v korist vsem stanovalcem, da bi se glede na te ugotovitve kar moč pazljivo stanovanja preiskovala in bi se v slučajih prvih, neštevilnih ugotovitev grinj, pričeli takoj vsi potrebni obrambni ukrepi. Lažje in ceneje se je braniti kakor pa pokončavati mrčes, ki se je razmnožil že po vsem stanovanju.

Grinje so neverjetno močno odporne nasproti vsem najrazličnejšim strupom. Odpovedala je trikrat večja količina in dvakrat daljša doba najdaljša, po veljavnem ministrskem pravilniku sploh dopustna doba) zaplajena vseh stanovanjskih prostorov z najhujšim strupom, ki sicer z gotovostjo uniči tudi zelo odporne mrčes: stence v stanovanjih. Po tako izvršeni desinsekciji se je našlo sicer le nekaj posameznih primerov majhnih, nedoraslih grinj in je seveda tu računati z vsemi možnostmi nove okužbe, kakor sem to zgoraj obširneje omenil.

Sreča v nesreči je v tem, da škodljivcev ne vbada in ne škoduje človeku direktno. Ugotovljeno pa je, da povzroča obolenja prebival in vnetja ob uživanju napadenih jestvin tako pri človeku kakor tudi pri živalih.

Številna lepa smučišča, ne smemo pozabiti okolice Celja, proti severu se razprostira široki, čokati hribi Pohorja, ki ima osebo v svojem zapadnem delu dolga složna smučišča. Drznosti bodo šli v gore, kjer je na smučeh vsaka pot izdatno krajša, saj drsijo bliskovito čez visoke zasnežene grape, po katerih je treba paleti previdno stopati, da se ne zvali kamen v dolino. Komna nudi vse: čela za smučke abecedarje, nekoliko izvežbanim smučarjem proti Gornjaki in Planini na Kraju, izvežbanim smučarjem Bogatinsko sedlo, Kuk in Širna smučišča v dolini Triglavskih jezer. Blizje je na Kravce in na Veliko Planino, destop je lahek in cenjen, bivanje v teh planinskih predelih prijetno za vsakogar. Po cesti v Kamniško Bistrico drsijo sani, za katerimi se vleče dolga vrsta smučarjev. Na Dolenjskem vidijo po valovitem svetu vse polno smučarjev obojega spola, vseh dob starosti in odti v najprejše smučko cestro. Kum, Lisca, Mrzlica so točke v Zasavju, ki so dosegljive tudi iz Ljubljane v enodnevem izletu ob nedeljah. Celjani radi pohitijo pozimi na Mozirsko planino. Z vseh krajev pa se zbirajo smučarji planinca na številnih grebenih visoko zasneženega Pohorja. Torej kam?

Imate še 14 dni časa, da se odločite, posvetujete se s svojimi tovariši, poizvedujte za cene in ugodnosti v krajih, ki pridejo za vas v poštev za zimo in končna odločitev ne bo težka.

KINO MOSTE

Danes ob 14.30, 17.30 in 20.30 film najslabši melodij:

PESEM VETRU
Giuseppe Lugo, Drina Paola

HO-RUK!

Zvonimir Rogoz v bombni komediji v češkem jeziku.

Dajte mi 15 centimetrov pečenice!

Kdo bi tako kupoval, namesto da bi vprašal po kakovosti! Pri nakupu žarnic zahtevajte izrecno le kvalitetno TUNGSRAM-KRYPTON žarnico:

Ista da več sončnim žarkom podobne svetlobe in porabi pri tem mnogo manj toka!

BOLJŠA LUC, MANJSI STROSKI!

Novinarji za siromašne srednješolce

Ljubljana, 23. novembra. Za letošnji prvodecembrski koncert, ki se je uveljavil kot elitna prireditel v proslavo praznika našega narodnega osvobodjenja in zedinjenja, so slovenski novinarji pripravili lepo presenečenje. Opustili so dosedanja družabni značaj koncerta, združenega s plesom, pridobili so za sodelovanje ljubljansko Filharmonijo in najodličnejše soliste, tako da bo imel koncert najstrožji umetniški nivo, obenem pa so se odločili, da čisti prebete, ki ga bosta dali vstopnina in izdaja koncertnega programa, naklonijo siromašni srednješolski mladini.

S to svojo odločitvijo se bodo slovenski novinarji na najlepši način odločili javnosti, ki je zmerom z razumevanjem podpirala vsa kulturno-socialna stremjenja njihovega stanu. Ljubljana je kot glavno mesto banovine središče kulturnih pridobitev in blagostanja, s kulturnim in gospodarskim nivojem pa rase tudi mera socialnih in prosvetnih potreb. Razne dobrodelne ustanove si prizadevajo, lajšati bedo v širokih ljudskih plasteh. Zimska pomoč, ki jo organizira in vodi mestna občina, si je nadela predvsem nalogo, opomoči stiski domačih siromakov.

Študent pa, ki je prišel z dežele v mesto, je v svoji borbi za znanje in obznanek neke vrste popoter: človek, ki je zlasti dandanes, ko odumirajo stare oblike ljudske skupnosti in vzajemne pomoči, pogostokrat prepuščen samemu sebi. Kakor vsi naši inteligenčni sloji, tako tudi slovenski novinarji po pretežni meri izhajajo, kakor so včasih rekli, izpod slamnate strehe, iz siromašnejših slojev, zato pa tudi razumejo položaj siromašnega dijakova z dežele, ki je v teh letih sedmih suhih krav še nesorazmerno težji. In kakor se morajo pripadniki srednjih in nižjih slojev iz dneva v dan zatekati k novim omejitvam izdatkov, tako tudi znanemu odstotku talentirane, a neimovite šolske mladine grozi nevarnost, da bo morala zaradi pomanjkanja sredstev opustiti študij. V teh časih si pač ne moremo predstavljati lepšega smotra, ki bi ga mogli novinarji dati svojem koncertu, kakor da so čisti prebete namenili podpore potrebnim dijakom.

Prav zato pa novinarji tudi upravičeno pričakujejo, da jih bodo pripadniki imovitejših slojev v izdatni meri podprli v prizadevanju za dosego čim lepšega, gmočnega uspeha.

ZIMSKA SEZONA v ROGAŠKI SLATINI se ugodno razvija

Vse možnosti zdravljenja v najmodernejšem hotelu »Jugoslovanski Kralj«.

INDIKACIJE:

bolezni želodca, črevesja in jeter, bolezni preosmve (DIABETES), bolezni krvnega obtoka, bolezni ledvic in mehurja, bolezni perifernih živec itd. Znana strogo dietna kuhinja. Informacije daje brezplačno

zdravilišče ROGAŠKA SLATINA

Najmodernejša lekarna v Jugoslaviji

Ljubljana, 23. novembra. Nova palača Bat'e je venomer deležna pozornosti občinstva. Še prav posebno pa se številni klienti zanimajo za notranjo opremo Ustajeve lekarne, ki si je v novi palači res odlično uredila svoje prostore. Vse, kar smo povedali pred otvoritvijo, je v celoti izpolnjeno, da nudi nova lekarna res nenavadno prijeten vtis moderne ofice. Številni obiskovalci izrekajo priznanje magistru Ustariju, po čigar idejnih zamislih je arh. inž. Stanko Rohrmann uredil ta reprezentativni lekarniški lokal v novi palači Poleg obilne zaloge modernih zdravil,

karkoli jih more zahtevati sodobno zdravstvo, jamičijo, občinstvu zanesljivost skrajno občutljive nove tehtnice, ki jih je nabavila Ustajeve lekarna. Instaliral je vse štiri nove tehtnice G. Ivan Besenčar, ki ima delavnico za precizno mehaniko v Šelenburgovi ulici. Tehtnice na električni tok zahtevajo vso preciznost in prav zato je potrebna zajamčeno natančna instalacija. Tako se Ustajeve lekarna v palači Bat'e, kar lahko ponovno poudarimo, uveljavlja po opremi res kot najmodernejša lekarna v Jugoslaviji.

t. r.

Vojaško slavlje v Mariboru

Maribor, 23. novembra. V okusno okrašenih prostorih vojaške kralja Aleksandra v Melju je bila danes dopoldne krstna slava 45. pešpolka v proslavo zgodovinskega dogodka pred 22 leti, ko je general Maister s svojimi borci razorožil zeleno gardo in odločil usodo Maribora v našo korist. Poseben poudarek je imela letošnja slava po nenavadno številnem odzivu mariborskega zavednega občinstva. K slavlju so prispeli številni odličniki, polnoštevilno je bil zbran mariborski častniški zbor z mestnim poveljnikom generalom M. Paracem na čelu, v Mariboru mučenci se beograjski nadškof dr. Ujčić v spremstvu mariborskega škofa dr. Tomažiča, mestni župan dr. Juvan, bivši župan dr. Lipold kot predstavnik Jadranske straže, sreska načelnika dr. Šiška in Eiletz, šef državnega tožilstva dr. Zorjan, predsednik okrožnega sodišča dr. Hudnik, predstojnik mestne policije Kos, g. Jančić za obmejni komisariat, predstavniki sokolstva z dr. Goriškom in dr. Fornazaričem na čelu, zborniški svetnik Pinter, Jakob Perhavec za Združenje rezervnih oficirjev, Guštin in Cvryn za Zvezo Maistrovih borcev, Janjo Pirc za ZKD, Grčar za dobrovoljce, ravnatelj mariborskih srednješolskih zavodov M. Mastnak, dr. Heric, Fr. Kadunc, dr. Sušnik in P. Modic, Loos za Tujakoprometno zvezo, ravnatelj Sertič za Avto-klub, B. Pogačnik za gasilce in drugi predstavniki nacionalnega, kulturnega in stanovskega življenja v Mariboru.

Najprej so bili predpisani cerkveni obredi, ki so jih opravili vojaški duhovnik P. Zavavlaf za katoliško veroizpoved, protijerej Simeon Ivošević za pravoslavno veroizpoved ter mušlimanski imam.

Slavnostno bežalo je sosedno spregov-

ril domačin slavlje polkovnik Š. Gašić, ki je polku izrazil čestitke k slavi ter opisal potek zgodovinskih dogodkov pred 22 leti na današnji dan. Ko je zaključil svoja tehtna izvajanja z vzklikom Nj. Vel. kralju Petru II. in vzvišenemu kraljevskemu domu, je vojaška godba zasvrla himno, za-reglaje so strojnice, sledile so čestitke zbranih odličnikov polkovnemu poveljniku.

Po vzornem mimohodu polkovnega moštva je domačin slavlje povabil goste k zakuski in lepo okrašenih vojaških prostorih, kjer se je na prisrčen način manifestirala skupnost naše junaške vojske in zavednega Maribora. V prazničnem razpoloženju in ob popoldanskem veselju polkovnega moštva se je izpričal duh zdravega vojaškega tovarštva in čvrste polkovne skupnosti, ki združuje starešine z moštvom.

NI PETROLEJA!

Vendar dobite izvrstno svetlobo

Z DOMAČIM GORIVOM

Številna SVETILKA na

SPRIT »LILIPUT«

za 80 svet. kompletne s

prilogo 225.- din.

Brez razpolaganja. Se

ne kad, ne šumi!

Zajamčeno delovanje

PETRO-LUX, Zagreb

Največje skladišče pe-

trolejs

Maršal Zedinjenih držav

Od stotnika do polkovnika, pa nazaj do majorja — General in šef glavnega štapa — Vojak v civilni obleki — Trije prvaki vojske USA

Če stari latinski rek »nomen est omen« kaj velja, tedaj je vrhovni poveljnik ameriške vojske, general Georges Marshall, na pravem mestu. Na koncu njegove vojaške kariere ga čaka maršalska palica...

Ta kariera ni bila lahka. Amerika ni stara vojaška država, kakor Nemčija, Francija in druge evropske dežele, kjer so častniške kariere

že v naprej določene

in si moreš skoraj za dan točno izračunati, kdaj bo postal ta poročnik major, oni stotnik pa polkovnik. V Ameriki so častniški večinoma možje, ki so si sami pomagali, njih napredovanje je skokovito, njih bodočnost nesigurna. Tudi Georges Marshall ni izjema.

L. 1907. je

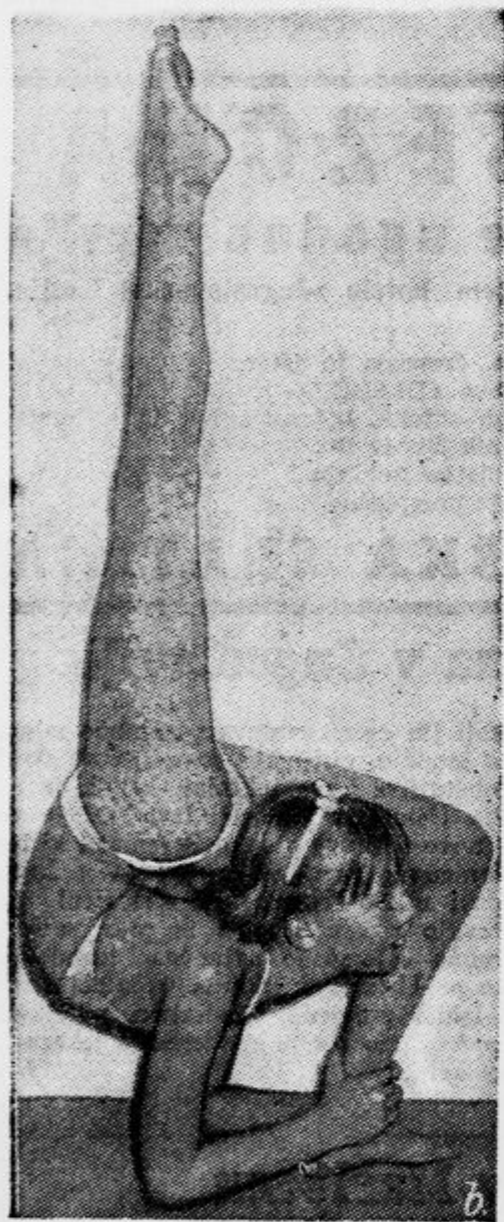
v starosti 25 let

zapustil drugovrsten vojaški zavod, konjeniško šolo, da bi se vpisal na vojno akademijo generalnega štapa. Ko je s poročniškim činom v žepu hotel zapustiti to šolo, ga je kot prva želja lovila v Evropi. V Argonih je vodil premike 500.000 mož in 3000 topov in vse je šlo kakor po vrvi. Ko je Foch ameriškega vrhovnega poveljnika Pershinga nekoč vprašal, kdo je najboljši vojak ameriške vojske, je Pershing odgovoril brez oklevanja: »Samo po sebi umevno, da

polkovnik Marshall

Po vojni je Marshalla čakalo neprijetno presenečenje: od polkovnika je nazadovao do majorja, ukrep, ki ga v Evropi poznajo le kot kazenskega, ki je pa v Ameriki, kjer razlikujejo med rednimi mirovnimi in izrednimi vojnimi razmerami, pogost. Petnajst let bi moral potem čakati, da bi po rednem mirovnem napredovanju postal spet polkovnik. Med tem so ga uporabljali

Višek akrobatske spretnosti

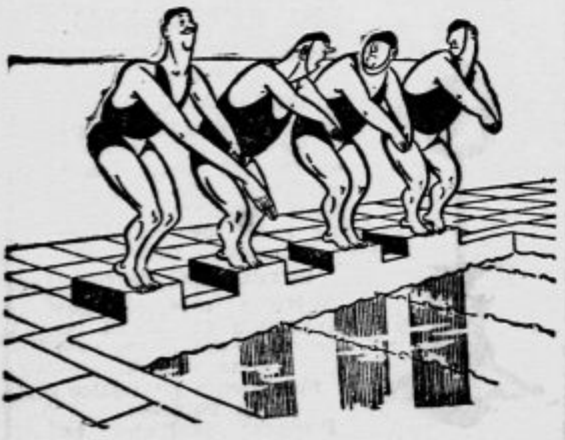

šikom Amerike razkazuje svoje izredne akrobatske spretnosti mala Imogena. Že v zibelki je presenečala svoje starše z nenavadnimi položaji. Tako je n. pr. lahko položila nožice poleg ušes na blazino. Ko sta ji bili dve leti, je ležala s hrbtom navzdol po vseh štirih. Zdaj je njena akrobatska spretnost dosegla stopnjo, da lahko »sedijo na eni nogi, katero podpira s komolcem obeh rok, medtem ko drugi nogo visoko v zrak

Cisto volneno — kvalitetno blago za obleke, površnike, zimске suknje itd. dobite še vedno pri tvrdki

Drago Schwab

LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 7
Zaloga konfekcije za gospode in dečke.

»Saj ni čudno, da je vedno prvi v plavanju — ko pa ima takoko dolgo desno žoko...« (New Yorker)

General Marshall

na najrazličnejših mestih

v armadi, kot poveljnika ameriške garde v mednarodni koncesiji v Tienčinu, kot štabnega častnika generala Pershinga, kot inštruktorja narodne garde Illinoisa.

Po l. 1933. pa se je začela Amerika oboževati. Vojni minister prve Rooseveltove vlade Johnson je iskal sposobnih častnikov in Pershing ga je opozoril na Marshalla. L. 1933. je ta postal polkovnik, l. 1936. general, 1938. šef oddelka za karte in načrte v generalnem štabu, sedaj je

šef generalnega štapa.

Silil je k motorizaciji ameriške armade, sam

je posvetil l. ameriško oklopno divizijo, pomladil je častniški kader. Kot vrhovni šef armade poveljuje vojski, ki bo narasla kmalu na 16 mirovnih divizij. Toda njegov načrt je, da ustvari vojsko 45 pehotnih in motoriziranih konjeniških divizij.

Njegov sedež je v »Munition Buildingu«, sedežu ameriškega generalnega štapa v Washingtonu, kjer dela vitki, sportno utrjeni mož z modrimi očmi in nekoliko posivelimi plovimi lasmi vsak dan

v civilni obleki

od 7. zjutraj naprej.

Organizacija ameriškega generalnega štapa je zelo preprosta, posneta v bistvu po francoskem vzgledu. Šef generalnega štapa nadzira štiri urade, prvega za osebje, drugega za poročevalsko službo (Intelligence Service bi rekli Angleži), tretjega za operacije in šole ter četrtega za dobavo. Peti urad bi bil

»divizija za vojne načrte«.

Ki ga je general Marshall prej sam vodil in ki mu poveljuje general Strong, mož, ki je 1918. v Franciji vodil ofenzivo pri St. Michelu. Marshallova desna roka pa je topniški brigadni general Bryden, edini častnik ameriškega glavnega štapa, ki je bil že v prejšnji svetovni vojni general.

Organizacija ameriškega glavnega štapa, ki je bila doslej preprosta, bo postala v naslednjih mesecih, ko se bo vojska krepila in izpopolnjevala,

vse bolj zamotana.

Na tej reorganizaciji delujejo danes »big three«, veliki trije Munition Buildinga: Marshall, Bryden in Strong.

Samo 20 g hrane dnevno

Odkritja moderne biokemije — Dva praška za 24 ur ...

Kolikokrat je že bilo govora o tem, da bi bila današnja kemija sposobna izdelovati človeško hrano, ki bi jo predstavljalo samo nekoliko kroglic in bi vsebovala vendar vse za življenje važne snovi.

Profesor massachusettskega tehnološkega zavoda, dr. Robert Harris, misli sedaj, da je to vprašanje rešil. Z nekaterimi drugimi biokemiki je objavil izum dveh novih sestavin, ki sta baže popolnoma zadostni za celodnevno prehrano srednje stare osebe v normalnih okoliščinah.

Prva sestavina je iz mlečnega praška,

lepljane mase in rži in olja soje. Druga sestavina je tej podobna, samo da je lepljina masa iz jecmena in koruze. Obe snovi pa je treba podpreti še s preparatom iz vitamina C, ki ga je uživati z majhno količino paradižnikov. Teža vsega umetnega živila, ki zadostuje za en dan, znaša 20 g. Izumitelji trde, da je izredno lahko prebavljivo in poceni, kajti če se hranis leto dni z njim, izdaš za svojo prehrano baš dva dolarja.

Radi bi pa videli, kako debeli bi bili ljudje, ki bi se tako hranili...

Ljubezen daljša življenje

Samčevstvo pri človeku in živalih

Stara izkušnja je, da poročeni ljudje dalj časa živijo nego neporočeni. Glede te izkušnje bi sicer marsikaj lahko pripomnili. Ljudje si predstavljajo vse skupaj zelo materialistično: redno življenje, domačo hrano in druge podobne stvari navajajo za mož kot razlog in pojasnilo. Pri tem pa ne pomislijo, da to ne more veljati tudi za ženo. Tudi samostojna ženska živi redno kakor njena poročena vrstnica, sama si kuha itd., a navzile temu je njena povprečna življenjska dolžina krajša.

Tu nas znanost preseneča z ugotovitvami, ki osvetljujejo stari problem s popolnoma druge strani. Švedski biolog Erik Agdur v Upsali je imel izvirno domislico, da bi s poskusi dognal življenjsko dolžnost »srečno poročeni« živali v primeri s samci in »zarjavimi devicami« med njimi, ki so drugače živeli enako življenje. Izločil je tedaj čimveč, ki se imenuje »neredno življenje«. In tedaj se je izkazalo, da zakonsko življenje lahko samo povečuje odpornost in dobri počutek.

Agdur je eksperimentiral s kuncji, belimi miši in podganami, ki jih je gojil takoj po rojstvu bodisi v pari, bodisi posamično v kletkah. »Stranski skoki« so bili tako nemogoči.

Povečana življenjska sila v »zakonski sreči« je šla celo tako daleč, da so »poročene« živali celo boleznijo, zastupitve in celo večje količine alkohola bolje prenašale nego samske.

Posebno ugodne učinke je imela »ljubezenska sreča« za živali ženskega spola. »Zapuščena dekleta« med podganami so kmalu izgubila vsako veselje do življenja. Nasprotno pa so samice kuncjev bolj ali manj brezbrizne živali, ki lahko brez močnega veselja in požrešne živijo tja v dan. Med živalmi so tedaj razlike — a baš glede človeka to vprašanje še ni nedvoumno rešeno: kdo prenese samčevstvo slabše, možki ali ženska? Vsekakor pa velja za oba, da je zakon za vse najvišji.

Čim bolj srečen je zakon, temveč upanja imata lahko zakonca na zdravje in dolgo

življenje. Vse to je res. A kaj, ko je večina zakonov vse prej nego srečna!!

Velemesta v Evropi

V Nemčiji jih imajo vstevši Alzacijo-Loreno, češkomoravski protektorat in zasedeno poljsko ozemlje 78, v evropski Rusiji jih je 65, v Veliki Britaniji pa 63

Nemški državni statistični urad je objavil statistiko o naraščanju nemških velemest v zadnjih tridesetih letih. Njih število je od leta do leta večje, deloma so rasla srednja mesta po naravnih poti, deloma pa se je njih število povečalo s priključitvami novih ozemelj od l. 1933. dalje. Velika Nemčija šteje danes vstevši Alzaško in Loreno 72 velemest z več nego 100.000 prebivalci. V češkomoravskem protektoratu so nadaljnja štiri velemesta, v poljskem generalnem guvernementu pa dve. Po številu velemest je Nemčija v Evropi na prvem mestu.

Samo dve velemesti se od l. 1910. dalje nista povečali. Na Dunaju je nazadovao število prebivalstva od preko 2 milijonov na 1.93 milijona, mesto Plauen je nazadovalo od 121.000 duš na 112.000. Berlin se je več nego podvojil, namreč od 2 milijonov na 4.3 milijona. Isto je z Essenom, Düsseldorfom, Oberhausnom, Solingenom, Potsdamom, Katovicami in Bldgošcem, v protektoratu pa s Prago, Brnom in Moravsko Ostravo. Hindenburg se je točno podvojil. 28 velemest je postalo šele v tem času velemestnih, osem med njimi šele od l. 1933., ko je hitlerizem prevzel oblast. Od tega leta je narasel Hamburg za skoraj 600.000 prebivalcev, Berlin, Monakovo in Bremen pa za 100.000. Z vključitvami drugih občin se je Potsdam odtlej skoraj podvojil, Wilhelmshaven pa četrtoril. Nekoliko velemest, kakor Lipsko, Drazdane, Kamenica na Saškem, Frankfurt ob Meni, Duisburg, Wuppertal, Gelsenkirchen, Bochum in Hindenburg pa je od l. 1933. izgubilo po nekoliko tisoč prebivalcev. Dunaj spet narasča, Plauen stalno nazaduje.

V evropski Rusiji je 65 velemest, v Veliki Britaniji 63. Četrto mesto zavzema Italija s 24 velemesti, Francija pa ima samo 15 mest z več nego 100.000 dušami.

Od človeškega diha do umetne peči

Kurjava primitivnih ljudstev

Umetnost, da se lahko grejemo, je ena izmed najimenitnejših človeških pridobitev. Najbolj preprosto kurjavo srečujemo, če ne upoštevamo modernih naprav v večjih mestih, pri severnih ljudstvih.

Islandska kmečka hiša sestoji iz več zapovrstnih koč, ki jih obdajajo debele stene iz robatih kamnov in ruše. Če stopiš v takšno hišo, prideš najprej v sprednji prostor, potem v kuhinjo, kjer gori ogenj iz šote.

V najprimitivnejših okrožjih Islandije uporabljajo še cenejšo, a vendar najumetnejšo peč sveta: namreč človeška pljuča. Človeški dih je v temno zaprtih koč edina kurjava. Gospodar pridaje temu iz roga pošten ščepec kadilnega praška. Za civiliziranega človeka postaja zrak potem čedalje neprijetnejši in neznosnejši. Islandci pa v takšnem ozračju prav dobro prenesejo.

Tudi v eskimskih iglujih so človeška pljuča glavno kurivo. Učinkuje tako izdatno, da naletiš v teh ledenih kočah pogostoma temperaturo 30 do 40 stopinj. A tudi svetilke z ribjim oljem ogrevajo Grenlandce.

Kirgizi morajo v mrzlih dneh svoje otroke, da jih obvarujejo strašnega mraza, postavljati v tople pekel. V njihovih klobučevnatih jurtah ti običajno kupček trstja in posušenega gnoja. V kožnatih šotorih

severnoameriških Indijancev in Laponcev plapolajo kupi dcaja, v bednih zemeljskih kočah sibirskih rodov pa gorijo z ribjim oljem namazane kosti. V bednih lesenjčah irskih najemnikov se kadri grizoc šotni ogenj.

V vseh teh bivalističih je ogenj sredi prostora na golih tleh. Ognjišče nahajamo v starih časih samo v kladarah Fincev in v bivalističnih španskih ter grških kmetov v goratih precelih, v ilovnatih kočah stanovanih ljudstev, v snažnih opečnih stanovanjih Holandcev in še v bivalističnih nekaterih drugih ljudstev.

Grški »kamini« in italijanski »brazeri« niso nič drugega nego posode z žarečim ogljem, nad katerimi si ogrevaš roke. Turki in Armenci so skrbnejši: ponev z žarečim ogljem postavljajo pod mizo, ki jo zavesejo s preprogami, tako da strupene sople ne prihajajo ljudem v pljuča. Tudi Kitajci in Japonci se zadovoljujejo s takšnimi ponjavami, toda v njihovih hišah iz lahkega bambusa in tenkega papirja jim ni prav tako. To spoznamo že iz tega, da pljuje Mongoli v mrazu mnogo čaja in se v stanovanjih odevajo v kožuhe.

Mnoga južna ljudstva odklanjajo peč, toda Rimljani so že vedeli, zakaj častijo tudi boginjo Fornaks, boginjo zidane peči.

Samoten grob v puščavi

Tropska čelada na palici kaže, kaj se je na tem mestu zgodilo

Dobil je vselej, kadar je stavil

Sreča v igralnici — Strah Monte Carla

V Bayonneu je umrl v starosti devetdeset let veleposestnik Charles Corot. V Monte Carlu je bil znana osebnost, vse ga je poznalo pod imenom »srečnega igralca«.

Bilo je l. 1881., ko je Corot prvič prišel v mesto hazardne igre. Takrat je imel približno pol milijona frankov in namen, da si to vsoto ob igralni mizi podvoji. Od nekoga je zvedel za »nepogrešljiv sistem« in je po tem tudi igral. Posledica je bila, da je v šestih mescih zaigral ves svoj denar. Leto dni ga ni bilo v igralnico, potem se je pojavil na novo. Dodedoval je bil sto tisoč frankov in s temi je hotel prilgati izgubljeno vsoto.

Najprvo je šestdeset tisoč frankov izgubil, potem pa se je stvar obrnila. Corot je bil prvi in edini igralec, ki je doživel serijo osemdesetih zaporednih zmaz. Ko se je končala je imel svojih šestdeset tisoč frankov nazaj in poleg njih še trideset tisoč. Odtlej je sedel dan za dnevom ob igralni mizi in si je dovoljeval najbolj neverjetne stvari. Nekoč je štirikrat zaporedoma stavil na številko 26 in štirikrat zaporedoma je na to številko dobil. Njegova sreča je veljala igralnico celo imetje. Govorili so o dveh milijonov frankov.

Mož je dobival, kolikorkrat je stavil. Nenadno je prenehal igrati, vsaj tako vneto kakor prej. Le od časa do časa je

prišel v igralnico in igral kakšne pol ure, izgubil pa ni nikoli. Njegova sreča je postala prislovična. Ljudje so opazili, da ni v teku iste igre nikoli »menjavale«. Igral je bodisi neprestano na rdečo ali pa na črno in v tem je dozeveno tičal njegov sistem.

Ko je bil že star gospod, se mu je nekdo razvezal jezik. »Vidite,« je dejal odkrito. »mnogo sem izgubil, ker sem bil tako neumen, da sem verjel v sisteme. Počasi pa sem uganil, zakaj mora igralnica vedno dobiti: igra namreč na čas. Jasno je, da prihajajočasoma vse šanse skoraj enakomerno. Če si pogledate kakšno statistiko, boste opazili, da stoji v teku enega leta tisoč rdečih proti tisoč črnim. Večina igralcev na nima toliko časa, da bi tako dolgo zdržali kakor banka. Zato izgubljajo. Jaz sem si denar tako razdelil, da sem mogel tudi igrati celo leto, zato sem moral dobiti. Imel sem iste šanse kakor banka.«

Vendar na ni povedal, kako je prišel do tega, da je igral vedno na tisto število in barvo, ki sta vedno tudi zadel.

Iz česa sestoji poljub?

Znanstveno so ugotovili, da se pri poljubu porabi povprečno 61 miligramov vode, 0,7 mg beljakovine, 0,16 mg železnih snovi, 0,761 mg tolshe in 0,45 mg soli. Vse te snovi skupaj niso vredne ene pare, tako da človek, ki daruje poljub, ne žrtvuje dosti. Toda po ugotovitvah ameriških statistikov opravi normalen človek v svojem življenju 175.000 tisoč poljubov, tako da ima vsa stvar na zadnje le neko gmotno vrednost.

Najmodernejša zaklonišča

Kakor poročajo iz Amerike, so v njujorskem predmestju Manhattanu zgradili največje zaklonišče na svetu. »New York Sun« opisuje zaklonišče in pravi, da je v njem prostora za 55.000 oseb. To zaklonišče je varnejše in udobnejše nego katero koli zaklonišče v Evropi. Na razpolago ima najmodernejša naprave in leži v takšni globini, da ga ne morejo poškodovati niti bombe najtežjega kalibra.

A NEKDOTE

Odlitni francoski pisatelj Pierre Marivaux ni hotel nikoli odgovarjati na kritiko, s katero so sprejemali njegova dela.

Ko ga je nekoč neki prijatelj vprašal, zakaj ne odgovarja, je dejal z nasmeškom: »Preveč ljubim svoj mir, da bi ga mogel drugim kaliti.«

Pred kakšnimi 150 leti so v nekem dvornem gledališču igrali igro »Soliman II.« Med prvim in drugim dejanjem je nastal dolg premor, ker je bilo treba spraviti na oder in pripraviti veliko mizo za gostijo. Neki dvorjan je pohitel za oder in je izrazil svoje začudenje, da je treba na drugo dejanje tako čakati. »Najvišji dvor sedi v loži,« je dejal, »in čaka.« Ekscelesi so povedali vzrok.

»Na pa prične drugo dejanje brez gostije,« je odvrnil visoki mož. Odvrnil so mu, da to ni mogoče, ker spada gostija k dejanju. »Tedad prične tretje dejanje,« je vzklila ekscelesca ogornjo, »najvišji dvor ne more čakati!«

VSAM DAN ENA

»Draga žena, ti si kriva, da prideva vedno prepozno v gledališče.«
»Ah, kaj bi vedno mene krivil zavoljo zamude, ko itak veš, da je prvi odmor zmerom dolgočasen...« (Humoristi)

Kraljestvo mode

Plašči in kostumi s krznom

Brez krzna si skoro ne moremo misliti toplega zimskega plašča. Posebno ohlapne, zadaj z gubami ali z zvoncesto krojenimi deli razširjene plašče izpopolnjuje moda s krznom, da so s krzninimi rokavi in krzninimi žepi videti kakor neke vrste kožuhi. Takšni plašči imajo velike žepke, ki jih katerikoli opremimo le s krzninimi zaklopki in jim izdelamo iz enakega krzna ovratnik. Sploh vidimo letos mnogo krzna na žepih in včasih zadostuje že, da si k širokemu plašču omislimo krzneni žep in mično krzneni čepico, pa smo videti elegantne!

Nekoliko bolj štedljiva je moda s krznom, kadar gre za ob telesu krojene plašče, tako zvane »redingote«, ki so letos dosti manj zvonceste kakor druga leta. Tu ni najti krzna drugje kakor na ovratniku. Žepi so po večini iz blaga, kakor da bi se moda bala, da bodo krzneni žepi na ozkem plašču učinkovali nekam preveč košate. Vendar si tudi na ozkih plaščih privoščimo modni oplečnik iz kratkodlakega, gladkega krzna, vsi dele, ki učinkujejo kakor nekakšen prišit telovnik ali ozko krzneni progo, ki obrobja stranico plašča po vsej dolžini.

Na novih zimskih kostumih se nas najbolj dojmijo jopice, ki so precej daljše kakor lani. Na hrbtu je marsikatera od teh jopic bluzasto nabrana ali pa jo do pasu razširimo z gubami. Zaradi poudarjene hrbtna linije išče moda tem več prepro-

stosti pri sprednjem delu života, ki je navadno povsem raven in gladek. Lepo izdelani žepi s krzninimi obročki, ozki krzneni ovratniki, srednje veliki muhi, sestavljeni iz krzna in blaga — vse to daje novim kostumom povsem zimsko obeležje. Kako si zamišlja moda nove plašče in kostume s krzninimi okrasjem, smo vam približno naznačili na naši skici. Široki paletot na prvem mestu ima krzneni žep in krzneni reverje, kostum poleg njega pa je opremljen z oplečnikom iz kratkodlake kožuhovine. Zelo zanimiv je plašč z dvema koničastima deloma na životu, ki ju izrežemo iz krzna in ki tvorita nekaj odprt telovnik. Značilen za novo modo se nam zdi kostum z dolgo, ozko jopico, ki je na hrbtu bluzasta in ki jo izpopolnimo z malim krzninim ovratnikom in muhom. V desnem kotu skice je videti še kostum s krzninim obrokom, spodaj pa dvodelno zapet plašč s krzninim ovratnikom iz sestavljenih kožic.

Mamica plete čepico in ruto

To je lahko, ne preveč zamudno delo, takale topla čepica s podobno pleteno ruto... in ni je mamice, ki se ne bi v dolgih zimskih večerih rada zabavala z

drobnim pletenjem! Vzemite dve igli 3 mm v premeru, dve štrni svetlomode volne in eno temnomodo. Pričnite ruto z 60 zankami iz temne volne, ki jih nasumjete na iglo. Pletite 5 vrst izmenično levo, desno (v drugi vrsti pridejo leve zanke nad desne itd.), nato nadaljujte 2 vrsti gladko iz svetle volne, 6 vrst iz temne volne in sicer prve levo, ostale pa izmenično levo, desno. Tako napravite štiri temne proge, v zadnji pa napletite 10 vrst namesto 6. Medtem smenjajte na vsaki strani 11 krat po 1 zanko in sicer v vsaki drugi vrsti do 22. vrste, od tod pa nadaljujte naravnost. V višini 64 cm zaključite prav tako s štirimi temnimi progami, le da dodajte na vsaki strani zanke, kakor ste jih v začetku smenali.

Čepico napravimo iz dveh kosov, ki ju v sredi združimo s šivom. Za pragi del nasumjemo 11 zank iz temne volne in pletemo 6 vrst izmenično levo, desno. Nadaljujemo dve gladko pleteni vrsti iz svetle volne, nato zopet 6 vrst iz temne, od katerih pletemo prvo levo, ostale pa izmenično levo, desno. Tako ponavljamo, dokler ne napletemo treh temnih in treh svetlih prog, tu pričnemo smeniti in sicer na vsaki strani izmenično v vsaki drugi in četrti vrsti 4 krat po 1 zanko. Odslej smenjamo v vsaki drugi vrsti na vsaki strani

po 2 zanki in tako naprej do konca. Konico zaključimo po 11 svetlih progah. Za svetli del nasumjemo 75 zank iz svetle volne in pletemo 3 zanke levo, 1 z. desno. 4 vrste pletemo ravno, potem smenjamo v sredini in sicer na vsaki strani srednjih treh zank 8 krat po 1 z. v vsaki četrti vrsti. Od začetka pa smenjamo na skrajnih koncih dela 5 krat po 1 z. v vsaki 8. vrsti in nato po 1 z. v vsaki 2. vrsti do konca. Iz temne volne pletemo posebej progo tako, da nasumjemo 76 z. in pletemo 4 vrste levo, desno izmenično, in zaključimo. Sedaj sešijemo konice skupaj, progo pa prišijemo okoli spodnjega dela, ki ga lahko nabere. Približno 6 cm proge pustimo proste, da pritrdimo z njo čepico pod brado in sicer na eni strani z gubom in zanko.

Kadar si moramo same pomagati

K bolnemu otroku včasih ne moremo takoj priklicati zdravnika. Hudo nam je, ko vidimo, da se otrok muči, rade bi mu ta čas pomagale! Otroka boli vrat ali pa ga lomijo krči v trebuhu, včasih ga muči tvoj, najhujše pa so bolečine v ušesu. Marsikatera mati ve, da more začasno, dokler ne pride zdravnik, otroku olajšati bolečino s toplim obkladkom. Izvrsten obkladek pripravimo iz vročega zmečkanega krompirja, ki ga kakor kašo namažemo na čisto krpo in jo potem dvakrat, trikrat ovijemo okoli krompirja, preden jo položimo na boleče mesto. Takšen obkladek obdrži desetkrat dalj temperaturo kakor navadno segreta krpa.

Proti bolečinam v vratu poskropimo obkladek še z nekaj kapljicami alkohola, kadar pa boli otroka uho, mu ne damo obkladka naravnost na uho, temveč ga položimo za uho, v uho samo pa zlijemo nekaj kapljic mlačno segretega olivnega olja ali glicerina. Kaj pa če otrok krvavi iz nosa? Ne smemo ga položiti na hrbet, temveč ga posadimo tako, da ima glavo nekoliko nagnjeno naprej, krvavečo nosnico pa nalahno stisnemo tako, da položimo palec nanjo. V nosnico lahko potisnemo tudi droben tamponček vate, pomočen v vodikov hipoklorid. Ozeblino na ročkah ozdravimo s toplo kopeljo iz hrastovega lubja, posušene ročice pa potem masiramo od prstov proti zapestju z mešanico mandljevega olja in lanolina. Ponoči ovijemo ozeblo roko v mokro, lahko z alkoholom poskropljeno krpo.

Volčevi v Beli Rusiji

V zadnjih dveh mesecih so volkovi v okrožju Domanoviči v Beli Rusiji čisto napadli ljudi. V nekaterih vaseh severno od Muzirja ob Pripetu so zverine napadle kmetske otroke. Beloruske oblasti so pozvale moskovske lovce, naj se udeležijo energičnih pogonov, ki jih organizirajo proti volkovom.

Novi orehi

Tri skrivnostna števila

Števila 19.487, 15.012 in 12.222 je treba deliti z istim neznanim številom Ostanek, ki ga dobimo pri tej delitvi, je pri vseh številih isti. S kakšnim številom moramo torej deliti in kolikšen je vselej ostanek?

Premikalnica

SODAVICA
MATAPAN
SAHARIN
ZARATUSTR
BOLIVIA
DALMACIJA
NAREKOVJ

Premikaj te besede tako, da dobiš v treh zaporednih navpičnih vrstah tri najlepša imena.

Starinski napis

Vsak gimnazijec, zlasti pa tisti, ki se je učil latinščine, ve, da se je Cezar boril s Helvečani in Suevi ter pri tem premagal germanskega vojskovodjo Ariovista. Nikoli pa ni v Cezarjevih knjigah, ki opisujejo razne boje, natančno označen kraj, kjer so se ti boji vršili.

Pred leti so nekeje odkopavali starine in odkrili pri tem veliko ploščo z napisom, ki se v našem jeziku glasi takole: »Tu je bila pred letom dni v boju proti velikemu Cezarju zapeljena usoda na-

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSCAJE, RANE, PRASKE, OPEKLJINE, HRASTE, LISAJE IN VSE NEČISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODRAŠLIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOŽO. DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 10.— ZA ŠKATLICO.

roda Suevov. Arminij, priča tega boja in eden redkih, ki so ostali živi. Leta 57. pred Kr. rojstvom.

Kopači so bili prepričani, da so z izkopanjem te plošče izkazali znanostni velik uspeh. Toda že prvi strokovnjak, ki je ploščo videl, je dejal, da ni pristna. Na kaj je opiral svojo trditev?

Cevi

V skladišču železarne imajo razne cevi za vodovodne naprave. Cevi so dolge po 3, 5 in 7 metrov, nobene vrste pa ni več kakor po pet kosov. Zdaj je treba napraviti 34 metrov dolg vod. Na razpolago je samo pet stikal, tako da je torej mogoče spojiti le šest cevi. Razen tega je lastnik železarne naročil da morata ostati vsaj po dve cevi vsake vrste za rezervno. Kako bo tehnik, ki dela vodovod rešil to nalogo, če dobi razen tega še navodilo, da ne sme nobene cevi razrezati?

Skrit pregovor

POSTAJA — NOGAVICA — ČITATELJ — JEZERO — VSEBINA — AKUMULATOR — AKACIJA — RAKOVNIK — VABILO — ČRIČEK — NAVADA. Iz vsake besede vzemi dve zaporedni črki in sestavi iz njih pregovor!

Zgodba brez črke „r“

Danica mora za nalogo napisati s pisalnim strojem kratko zgodbo o psu in mački. Ko sede za stroj, opazi, da ji je bratec polomil črko »r«. Ker mora nalogo napisati, pa drugega stroja nima na raz-

polago, je prisiljena napisati sestavek, v katerem ni nobene črke »r«. Ali bi ga znali tudi vi?

Skrit pesnik

U L A A B S A K U P K R U
X X X X X X X X X X X X X
A A S A A S A S I D T D A

V srednji vrsti vstavi prave črke, da dobiš v navpičnih vrstah besede, v srednji pa ime in priimek slovenskega pesnika.

Rešitve je treba poslati do četrtka na uredništvo »Jutra«, oddelek za uganke. Med reševalci, ki bodo vsaj tri uganke dobro rešili, bo stric Matic razdelil nekaj lepih knjižnih nagrad.

Strti orehi

Premikalnica: Jagodina, Amazona, Sarajevo.

Račun s črkami: Število 6432 pomnožiš z 243 in dobiš 1.562.976.

Pravo ime: Ivan Kolar.

Skrit pregovor: Če ni čebele tudi medu ni.

Lahko deljenje: Število, ki je že razdeljeno z 8, če njegovo prvo številko prestaviš na konec, je 8.101.265.822.784.

Med reševalce je stric Matic razdelil pet knjižnih nagrad. Dobe jih naslednji reševalci: Metod Bajec iz Maribora, Slovenska ul. 13/I, Tatjana Stančič iz Ribnice na Dolenjskem, France Pezdire iz Drašič 25 pri Metliki Alojzij Murovec iz Ljubljane, Kolodvorska 35/I in Julij Kleinshtein iz Ljubljane, Vodovodna c. 22.

Križanka št. 42

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15						16		17			18		
19				20	21			22			23		24
25			26			27		28	29		30		31
		32					33	34				35	
	36					37		38	39			40	
41					42			43		44			45
46					47				48	49			
50			51	52				53		54			55
56		57		58				59		60			61
62					63							64	

Vodoravno: 1. starofrancoski pevec ličnih pesmi iz Provanse, 8. astronomski daljnogled, 15. umerjenost, ubranost, 16. vojniški duhovnik, 18. toplice, kopališče, 19. številnik, 20. igralna karta, 22. reka v Rusiji, 23. kem. znak za kositer, 24. avarski poglavar, 25. inicijali slovenskega pesnika, 26. slovstvena oblika, 28. mera v elektriki, 31. egiptansko božanstvo, 32. vzor, zgled, 34. predlog, 36. pristojno sodišče, tudi naziv za trg v starem Rihu, 37. vrsta orožja, 39. hrvaški pisatelj Vjenceslav, 41. francoska kolonija v Afriki, 42. oboževana stvar, idol, 44. vrsta konjskega gibanja, 46. krivoverec iz 4. stoletja po Kristu obsojen na nicejskem cerkvenem zboru, 47. znameniti hrvaški slikar Vlaho, 49. gospa, 50. inicijali hrvaškega izumitelja, ki prebiva v Ameriki, 51. otočje v Atlantskem oceanu, 53. prijeten vonj, 55. kratkica za »plemeniti«, 56. reka (špansko) tudi avtomatski buffet v Ljubljani, 58. vrsta papirja, tudi naplavalno, 60. veznik, 61. adverb, 62. žensko ime, 63. listek z napisom na steklenici, tudi strogi predpis za obnašanje 64. poljedelsko orodje.

Navpično: 1. strah pred javnim nastopom, 2. naša filmska igralka Ita, 3. lesena hiša, 4. kem. znak za berilij, 5. ime Mozarta, 6. pouk, 7. mineral, 8. moderno orožje, 9. tuji veznik, 10. narodopisec, 11. povratni zalamek, 12. naš otok, 13. Mohamedov naslednik, 14. izraz v sportu, 17. grška črka, 21. država v Aziji, 23. velika žival, 26. rudnik živega srebra v Istri, 27. dva enaka samoglasnika, 29. nada, upanje, 30. zvezna država Severne Amerike, 32. najmanjši deli elektrike, 33. pro-

metno sredstvo, 35. tuja beseda za svečanost, slavnost, 36. oplatca, 37. kazalni zalamek, 38. reka v zetski banovini, 40. priprava za določanje strani neba, gorovje na Čehoslovaškem, 42. ime mnogih turških sultanov, tudi Napoleonov general, pozneje napuljski kralj, 43. mera za dragocenost, 45. tropska rastlina, 47. prislov, 48. dolžinska mera, 52. predlog, 54. osebni zalamek, 57. osebni zalamek, 59. stara oblika veznika, 61. časovni veznik.

Rešitev križanke št. 41

Vodoravno: 1. Podkoren, 8. Slovenec, 15. iz, 16. Amur, 17. ker, 19. Ivan, 20. te, 21. sopran, 23. Mani, 25. Oražen, 27. Ana, 28. Koromandija, 31. ura, 32. sta, 34. Emental, 35. nor, 37. raka, 39. okei, 40. Eros, 42. snop, 43. Ema, 46. Stane, 47. lekar, 49. Abo, 50. Dolosko, 52. točen, 54. podlež, 56. ar, 57. koč, 59. Nin, 60. lega, 61. da, 62. kamena, 64. Aurora, 66. kadi, 67. Irkutsk, 70. žito, 72. raven, 73. tortura, 74. Iona, 76. omara, 77. Ant, 78. šar, 79. nomad.

Navpično: 1. Pisa, 2. ozon, 3. kar, 4. omaka, 5. Runo, 6. Er (erbi), 7. Renan, 9. il, 10. ovoj, 11. varan, 12. ena, 13. eter, 14. cena 17. kameleon, 18. Rintelen, 22. Pascal, 23. moment, 24. udaren, 26. žurnai, 29. Reka, 30. Ilok, 33. ta, 36. os, 37. redar, 38. Amor, 39. Otoče, 41. saper, 43. obed, 44. požar 46. skomina, 48. Rogožnik, 51. Skader, 53. čifut, 55. darilo, 58. Anita, 60. lukar, 62. kava, 63. Aron, 64. Asra, 65. atom, 66. kam, 68. krt, 69. tuš, 71. ona, 72. ro, 75. ad.

Mikula Letič:

Murter

(Iz »Dalmatinske robinzonade«)

Na Murteru so nas pričakovali. Ko smo se okrog 6. zvečer prikazali samo mi trije, Godnič, Rakusa in jaz, so bili nekolicino razočarani. Najbolj sta namreč prijubile na Murterju Sirk in Velušček. Sirk imenoma Murterinom, ker pozna pomorsko življenje do najmanjših podrobnosti. Zna veslati, jadрати, pozna vsako ribo, vsak veter (nek pomorščak mi je naštel 16 vetrov, vsakega s svojim imenom!), zna kuhati, prime za vsako, tudi najtežje delo in zraven kriči in robota za dobrih pet Murterinov.

Velušček pa je prvi murterinski letoviščar. Hodi na Murter že kakih deset let in nekako otoplo pripoveduje, kako je bilo lepo, ko je bil čisto sam, ko je plačeval za sobo dnevno tri dinarje, za liter vina dva dinarja in je za en sam dinar dobil toliko rib, da je bil sit ves dan. Sedaj ni več tako. Prihaja vedno več letoviščarjev, nekdanje patriarhalno življenje je končalo. Pri tem pozablja dobri Velušček, da je bil baš on tisti, ki nam je vedno pripovedoval o lepem življenju na Murteru, dokler nas ni spravil tja doli, dokler ni napravil iz nas stalnih gostov tega prikupnega, zanimivega kraja.

Velušček pozna staro in mlado na Murteru, smatrajo ga za svojega. On sam pravi, da bo svoja stara leta preživel s svojimi Murterini, jaz mu pa prerokujem, da ga bodo izvolili za župana. Slovenska

agitatorska žilica mi pri tem ne da miru in pridno pripravljam Murterine na bodečega župana, ali kakor oni pravijo: kneza. Veluščeku, temu zakrknjenemu samcu, zopet predočujem, da k vsakemu županu spada mati županja, toda moj Velušček ima za taka namigavanja le pomilovalen nasme. Najbrže ima preveč izkustev ali pa — preveč pameti.

Ko sem nekoč vprašal nekega Murterina, ali je kje videl Veluščka, mi je odgovoril:

»Tko je to? Ne poznam ga.«
»Kako? Ti ne poznaš Cirja Veluščka?«
»Ah, Cir! Evo ga tamo na barki.«
Poznajo ga samo pod imenom Cir. In ko smo šli, takoj po prihodu, z Godničem in Rakusom proti Slanici, da se okopamo, so nas vsi povpraševali:

»Jeli došo Cir? Gde je Cir?«
Ravnokar omenjena Slanica je biser Murtera: Mal zaliv s plitkim morjem in najfinjšim peskom. Idealno, naravno kopališče. Sedaj je tam že nekaj hiš, med njimi prilično dobra gostilna, ki jo vodi že prej imenovani Vale Šikič. Naš Cir se pa spominja časov, ko je bila Slanica še nedotaknjena, ko se je še on sam tam kopal in jo takorekoč odkril.

Če bo Murter enkrat s svojo Slanico znano kopališče, in to bo brez dvoma, za služi Ciril Velušček, da se mu postavi tam pod »stoletnimi oljkami v Slanici spomenik, skromen kakor je on sam.

Vas Murter, ki je dala otoku ime, je njegovo najstarejše naselje. Leži na severozapadnem koncu otoka toda ne ob morju, temveč v notranjosti, povsod oddaljena približno 2 km od obale. Murterini sami pravijo, da je nastalo naselje v notranjosti otoka radi tega, ker so bili njihovi predniki vneti morskorojari, ki so posebno Benečanom zadajali mnogo brig. S svojimi hitrimi jadralnicami so napadali trgovske ladje, če pa je kdo njih napadel, so se povlekli za svoje skale in se branili kakor levi.

Danes se Murterini bavijo le še s poljedelstvom in ribarstvom, toda Sirk, ki ima kot slikar bistro oko, me je večkrat opozoril na markantne, ostre, prave piratske obraze, ki sva jih srečavala. Stari ponos pa je Murterinom ostal; ne najdeš v Dalmaciji zlahka tako navdušenih, odločnih naročnikov kakor na Murteru; njihovo življenje v glavnem spominja na črnogorsko »junaško« življenje: Moški gredo le na morje, drugače »junaško« posejajo ob obali, delo na polju prepuščajo ženskam in edini domači živali — oslu —. Svoji borbenosti imajo Murterini najbrže zahvaljati, da so danes gospodarji nad vsemi otoki daleč na okoli, vstevši vse Kornatske otoke tja doli do Dugega otoka proti severu, in do višine Šibenika proti jugu. Ko so s časom opustili svoj prvotni poklic morskih rojarijev, so opazili, da jim je nerodno nositi pridlake od obale v notranjost otoka na svoje domove. Zgradih so si vsled tega v največji luk, kjer se še sedaj vidijo pod vodo zidovi rimskega naselja, posebne hrame. Posamezniki so se pozneje kar naselili ob luk in tako

je nastala iz teh prvotnih brakov nova vas: Hramina. Se danes reče Murterin, če gre iz Hramine v Murter, da gre »u seloc.

Nove hiše se zdaj samo v Hramini, v Murteru pa propadajo. Vas se postopoma seli k obali, časi Benečanov so minili. — Na položnem griču nad Murterjem je cerkva Sv. Roka, odkoder uživaš daleč na okoli diven razgled: Otok se vrsti za otokom, obema jih pa naš Jadran z vsemi barvami, kakor jih le on premore, od zlatorumenih jutraj, do sinjmodre čez dan in jeklenostve zvečer. Mornarjem pa je daleč vidna cerkva Sv. Roka sigurni vodil.

V Hramini imajo svoj sedež vse murterinske zadruge, uljarska, ribarska, sirska in čebelarstva, ki domačinom pomagajo vnovčiti pridlake, v svet pa pošiljajo dobro, povsod cenjeno blago. Murterini se zvesto drže svoje noše, vsak moški nosi rumeno-rdečo čepico (»Pomlad« jo imenujejo, to je: paradiznik), a ženske so vedno v črnem, tudi dekleta, s črno ruto, ki jo povezujejo tako, da je vzol na tilniku. Ta skromna noša daje kraju resno, skoraj otožno obeležje. Murterinka pa res nima vselega življenja: Mora skrbeti za hišo in dvorišče, za kuhinjo in hlev, za otroke, živino in polje. Čim ima proste roke, bodisi, da sede pred hišo, ali pa je na cesti, vzame dolgo palico s šopom volne, ki jo z vretenom prebira v niti. Pozimi pa plete.

Murterinka se radi tega hitro stara, dekleta so resna, njihov nasmej je poln trkosti, a je ravno radi tega očarujoč. Toda vseeno izgleda, da ima to trdo življenje tudi svoje privlačnosti. Na Murteru živi

Slovenka, ki se je leta 1916 spoznala z vojakom Dalmatincem in mu sledila na Murter. Pripovedovala mi je, da se dobro spominja, da je bilo življenje v kranjski vasi lažje, vendar pa si nikoli ni želela nazaj.

»Tamo ni morja!« je zaključila v svoji napol pozabljeni slovensčini.

Globoko sem se zamislil ob tej besedi. Pred oko so mi stopili naši zeleni gozdičji, prijazni griči; ponosne planine; ravna, cvetoča polja; bele ceste; bele cerkve; bele vase; nagelj in rožmarin na oknih; ukajoči fantje. Tu pa aive, tesne hiše; prazna okna; gol, siv hrib naokrog; neumljeno žgoče sonce; izsušena, jalova zemlja, stignjena med kamenje, trdo, večno delo.

In vendar: Tamo ni morja.....

Malo sem se začudil nad krščanskim pozdravom, ki ga drugače nisem slišal na Murteru, pri Dudetu še celo ne. Vprašal sem:

»Dude, od kada ti tako ljepo pozdravljaš?«

S smehljajem, ki se mi je zdel bolj zviti nego pobožen, mi je odgovoril:

»Star sam čovjek, gospodar. Moram da se pomalo brinem i za dušu?«

Ko sem pozneje omenil to srečanje drugim Murterinom, so se smejali in mi razložili stvar: Trda je šla Dudetu po zimi in bil je brez cigaret. Tedaj se je stari lisjak spomnil na dobrega župnika in začel zahajati v župnišče, kjer redno dobiva cigarete. Sedaj hodi v cerkev, na cesti pa pozdravlja: »Hvaljen Isus!«

Vendar mu Murterini ne verujejo, poznajo njegovo zgodbo o ukradenem jagnjetu.

Mars Triumph

s polnilcem
na bat, ki
ne poceja
črnila.

STAEDTLER

Domače vesti

* **Letošnje Vodnikove knjige** so — kakor nam poročajo — deležne vseobčnega priznanja. Naročniki, ki so jih že prejeli, so polni hvale. Vodnikova pratika 1941 je pester zbornik aktualnih člankov, poučnega in zabavnega družila in lepih ilustracij, obe povesti, Deržajeva »Pod špički« in Vaštetove »Rožna devica«, ugajata tudi razvijanjem bralstva. S poljudno-strokovno knjigo inž. kem. Turka »O rastlini, ljudski in živalski prehrani« je po splošni sodbi odbor Vodnikove družbe posredoval svojim naročnikom izredno potrebno in zanimivo delo. — Vodnikove knjige bodo kmalu pošle. Kdor ne bo nemudoma segel na njih, jih ne bo več mogel dobiti. Prijavite se zato takoj kraljevnemu poverjeniku, Ljubljanci pa: ali v pisarni Vodnikove družbe Knaflijeva 5, ali v knjigarni Tiskovne zadruge, Selenburgova; Mariborčani v knjigarni Tiskovne zadruge, Aleksandrova 13., ali v Knjižarni Učiteljske tiskarne, Tyrševa 44; Celjani na pri upravi »Jutra« v Celju.

* **Zveza kulturnih društev** v Ljubljani sporoča, da njene članice ne bodo prirejele posebnih proslav 1. decembra, temveč se bodo pridružile sokolskim proslavam.

zemo, da bi bil Nučičev jubilej proslavljen tako, kakor ta idealni gledališki tvorec resnično zasluži.

* **Izpit za specialista iz fiziologije** je položil g. dr. Ivo Smrečnik, sekundarni zdravnik v državnem zdravilišču Topolšič. Iskreno čestitamo!

* **Iz davčne službe.** Šef davčne uprave v Laškem davčni inšpektor g. Franc Adamič je na lastno prošnjo upokojen. Za novega šefa in davčnega inšpektorja pa je postavljen g. Stanko Pleskovič, doslej višji davčni kontrolor istotam.

* **Razpis zdravniške službe.** Bolniška blagajna Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani razpisuje v »Službenem listu« banske uprave dravske banovine» z dne 20. t. m. mesto pogodbenega zdravnika za kožne in spolne bolezni v Ljubljani. Mesečni honorar znaša 2300 din. Prošnje je vložiti do 10. decembra do 12 ure. Podrobnejši pogoji in navodila so na razpisu v uradnih prostorih Blagajne, Tyrševa cesta 5/I. (—)

Priporoča se **DIPL. MASERKA PINTAR**
Vošnjakova 4/III levo

* **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list« banske uprave dravske banovine št. 94 z dne 23. t. m. objavlja navodila za izvrševanje uredb o podpori rodbinam oseb poklicanih v vojaško službo; odločbo o določanju maksimalnih cen volni; dopolnitev pravilnika za srednje kmetijske vloge; odobranje obresti na izseljeniške vloge; po domačih denarnih zavodih; odtegnitev kovinskih drobiža po 25 par iz obkoka; odločbo o razširitvi veljavnosti tarifnega spoznoma z dne 11. oktobra t. l. na vsa podjetja grafične stroke v dravski banovini in razne objave iz »Službenih novic«.

* **Slovensko društvo za raziskovanje** in zatiranje raka v Ljubljani. Dne 15. t. m. se je vršil izredni občni zbor Jugoslovenskega društva za preučevanje in zatiranje raka pod predsedstvom g. Ivana Aveneka, predsednika Hranilnice dravske banovine. Odbor je predložil običnemu zboru spremeno pravila, po katerih bi se delovno območje društva znatno razširilo v znanstveno, socialno-zasebno in propagandno smer. Tudi ime društva se je s tem spremenilo v Slovensko društvo za raziskovanje in zatiranje raka v Ljubljani. Po sklepu običnega zbora bo društvo razširilo svoje delovno območje na vso Slovenijo z ustanavljanjem podružnic ter bo tesno sodelovalo z banovinskim zavodom za raziskovanje in zatiranje novotvorb v Ljubljani. Društvo upa, da bo našlo razumevanje in podporo vse naše javnosti, saj je problem raka bolj pereč kakor problem tuberkuloze.

Foto povečave, kopije, reprodukcije

v nedosegljivi kvaliteti v edini specialni fototrgovini

JANKO POGAČNIK
LJUBLJANA, Tyrševa c. 20.

* **Tretje zborovanje slovenskih zgodovinarjev** združeno z otvoritvijo Pokrajinskega muzeja v Mariboru bo dne 24. in 25. maja 1941 v Mariboru. Zborovanje bo imelo namen podati vpogled v znanstvene zbirke Maribora, v kolikor morejo služiti zgodovinarju za vir preučevanja preteklosti severne Slovenije, pokazati in zvesti s tem na aktualna vprašanja naših zgodovinskih ustanov, nadalje obravnavati vprašanje krajevne zgodovine v srednjih solah in na zaključku z izletom k Sv. Trem kraljem opozoriti na težko pristopno umetnostno-zgodovinsko gradivo v srednjih Slovenskih gorah. Poročali bodo spomeniški konservator dr. Fr. Mesenel, univ. profesor dr. Fr. Stele in domačini. Za organizacijo tretjega zborovanja slovenskih zgodovinarjev skrbi pripravljalni odbor, sestavljen iz zastopnikov Muzejskega društva in Zgodovinskega društva v Mariboru s predsednikom dr. Leopoldom Poljancem in tajnikom prof. Jožetom Košarjem, dopise v zvezi s prireditvijo pa sprejemata obe društvi kot prireditelja. Dneva prireditve sta neprekinjena.

FRANZ JOSEF GRENCICA
REG. S. BR. 22365 od 18. IX. 1940 g.

* **40letnica umetniškega delovanja** Hinka Nučiča bo svečano praznovana 19. decembra v zagrebškem Narodnem gledališču. Zagrebške »Novosti« objavljajo obširen članek o tem našem odličnem umetniku, gledališkemu organizatorju, vzgojitelju, režiserju, filmskem igralcu in dramskem piscu. Ob priliki je obletnice bo izšla posebna knjiga, v kateri bo obširno opisano Nučičovo umetniško delo. Letos je g. Hinko Nučič tudi predsednik Društva Slovencev »Narodni dom« v Zagrebu. Prav iskreno

Očka
neguje zobe z zobno kremo

CIMEAN

* **Sokolski dom v Bitolju** po letalskih bombah. Takoj po prvem letalskem napadu na Bitolj je Sokolski savez zahteval od bitoljskega Sokola podatke o škodi. Zdaj je Sokolski savez prejel naslednje poročilo: ob priliki bombardiranja je utrpelo škodo tudi sokolsko društvo, kjer je nekaj težkih bomb padlo na desno stran dvorišča Sokolskega doma, ki je bil šele letošnje poletje svečano blagoslovljen in je ponos Bitolja. Bombe so napravile globoke jame, zaradi katerih so v precejšnji meri trpeli zidovi doma in okna. Kosi jekla so predrli poslopje na nekaterih mestih, nastale so luknje v zidu, poškodovana so okna in vrata, šipe so vse popokale zunaj in znotraj. Na nekaterih krajih se je udri tudi strop in je nekaj odprt in na strel. Škoda je ocenjena na 15.000 din. V takem stanju pozni ni mogoče v Sokolskem domu telovaditi.

Cleru
ŠTEDIJIV
KVALITETNI AUTO
1000 - 2000 cm
GL. ZASTOPSTVO
O. ŽUŽEK
LJUBLJANA, TAVCARJEVA 11

Najnovejši modeli z pneumatiko na zalogi.

* **Najlepša železniška postaja** v Srednji Evropi je zrasla v Skoplju. Ta močnega palača je najučinkovitejši dokaz jugoslovanske gradbene delavnosti v Južni Srbiji. Kdor koli se je letos mudil v Skoplju, je občudoval kolodvor, kakršnega je treba iskati daleč po svetu. Zdaj so vsa dela v glavnem dovršena, napravljajo le še predore za izhod na perone. Na letošnji praznik zedinjenja bo novi kolodvor v Skoplju izročen prometu. Vsa palača je veljala s napravami vred 20 milijonov dinarjev. Načrt je napravil arhitekt Velimir Gavrilović, ki je tudi nadzoroval vsa gradbena dela. V naši državi ni kolodvora, ki bi se mogel po zunanosti in po notranji opremitvi kosati s to zgradbo. Pa tudi v vsej ostali Evropi je komaj kakih pet podobnih kolodvorskih zgradb. Dušanovo Skopje je res lahko ponosno na svoj novi kolodvor.

Sardelna pasta „NEPTUN“
je na višji kvalitete
proizvod največjih domačih tovarov sardin
„NEPTUN“ d. d. — Split

* **Knjižnica Slovenskega prosvetnega društva »Narodnega doma«** v Zagrebu javlja članom in ljubiteljem slovenske knjige, da posluje v novourejenih društvenih prostorih na Tomislavovem trgu 19, in sicer ob nedeljah od 11. do 12. ure, v sredo in petkih pa od 19. do 21. ure. Knjižnica ima čez 4000 del v slovenskem, hrvaškem, srbskem in nemškem jeziku. Poseben oddelek je posvečen mladinski knjižni. — Prireditveni odev društva vabi na mladavževanje, ki bo v soboto 7. decembra v društvenih prostorih, Tomislavov trg 19, kjer bo zloje-spletkar med vas uvedel Miklavža z drugimi nebeškimi in peklenimi prebitvalci in navadne zemске pekovce. Nastop Miklavža točno ob 21. uri. Darila se bodo sprejemala v petek 6. decembra od 18. do 20. in v soboto 7. decembra od 15. do 20. ure. Starši, obdarujte svoje malčke po Mi-

klavžu, ki bo prišel za otroka s vsem svojim spremstvom v društvene prostore v četrtek 5. decembra ob 17. uri. Darila za malčke se bodo sprejemala v sredo 4. decembra od 16. do 20. in v četrtek 5. decembra od 15. do 17. ure. Informacije o prireditvi in o delu društva dobite lahko vsak dan od 18. ure dalje.

* **Spomni na litijakega grafičnega starost.** Danes mineta dve leti, kar je zatisnil svoje trudne oči in odšel v večnost g. Lajovic Franc, posestnik in dolgoletni načelnik litijake gasilske župe. Njegovi številni prijatelji se ga vedno radi spominjajo, pa se ga spominjajo tudi na obletnico njegove smrti.

* **Krasen uspeh ljubljanskih pevcev** na Jesenicah. Pevski kvartet »Fante na vasi« iz Ljubljane je priredil v nedeljo zvečer samostojen koncert slovenskih narodnih in umetnih pesmi v Sokolskem domu na Jesenicah. Spored koncerta je bil zelo pester. Obsegal je 18 pesmi naših skladateljev L. Hafnerja, C. Preglja, Foersterja in Zepića. Koncert je dosegel prebralen uspeh. Kljub temu, da je dež bil kakor za stavo, je koncert posetilo okoli 200 ljudi. Pred pričetkom koncerta je skladatelj g. Lovro Hafner v lepih besedah orisal lepoto naše narodne pesmi. Nato se je pojavil na odru kvartet »Fante na vasi«, ki ga tvorijo bratje Lumber in Levstek. Občelniki so bili v narodne noše in vsak je imel na žametnem telovniku prijet red nagelj. Za prva pesem »Mi smo se skupaj zbrali« je silno užgala občinstvo. Sledile so pesmi, druga lepša od druge. Najbolj pa so užgale narodna: »Nocoj je pa en lep večer«, Zepićeva »Sinoč je res luštena noč bila« dalje »Ribniška« in Hafnerjeva »Deklica, ti si jokala«. Dve izmed njih so morali ponoviti. Občinstvo je pevcev prirejalo viharne ovacije. Med odmorom so se pevci s skladateljem g. Hafnerjem v sredini pojavili na odru. V imenu uprave Sokolskega društva Jesenice je drage goste pozdravil in jim čestil kapelnik sokolske godbe brat Nandje Žmitek. Sestra Alma Jeramova pa ji mje izročila krasen šopek nagelj. Pevci pa so poklonili šopek rdečih nageljev skladatelju g. Hafnerju. Bil je res užitek poln večer. »Fante na vasi« bodo na Jesenicah vedno dobrodošli gostje.

* **Za žrtve letalskega napada** v Bitolju so darovali: Javornik Joško 100 din, Kavornik Staš 100 din, omizje v gostilni pri Sokolu 160 din, Hrovat & Comp. 2.000 din, Lončar Ivan, Tržič, 20 din.

Starinske predmete, pohištvo, porcelan, steklo, kipe, lustre, nakit itd. stalno kupuje trg. Dorotheum, Ing. Rovšek, Ljubljana, Miklošičeva 12, vis-a-vis hotela »Uniona«.

* **Krojaški pomočniki** in Kranju so stopili v stavko. Silna dražinja in skromni za-služek sta prisilila kranjske krojaške pomočnike, da so se dni postavili zahteve za povišanje najnižjih mezd. Že v aprilu so morali ti pomočniki stopiti v stavko, da so izvajali končno stier skromne, toda še nekam znosne mezde od 2.50 do 3.50 din. Te mezde pa so danes, ko je nastala velika dražinja, zelo nizke in ne zadostujejo za skromno preživljanje. Zato so se 15. t. m. zbrali na sreskem načelnstvu v Kranju zastopniki delodajalcev in zastopniki Osebnega društva oblačilnih delavcev in sorodnih strok podružnice v Kranju. Ker so se na prvem sestanku pogajanja končala brezuspešno, je prišlo 22. t. m. na istem mestu do ponovnih pogajanj. Delodajalci so pristali na najnižjo mezdo po 3.75 din na uro, kar pa so zastopniki delojemalcev odklonili z motivacijo, da spoda Kranj v skupino B in mora zato najnižja mezda znašati po 4.75 din. Ker v tej točki ni prišlo do sporazuma, so še isti dan krojaški pomočniki proglasili stavko. Zahtevajo mezdo 4.75 do 6.50 din.

* **Obdarovanje šolske mladine** v Smartnem pri Litiji je ugledni tovarnar usnja g. Pavle Knaflič za Martinovo nedeljo daroval ondnotnim revnim šolarjem 81 parov čevljev v vrednosti nad 20.000 din. Pooblastil je svojega prijatelja, šolskega upravitelja g. Maksa Kovačiča, da izbere 81 siromašnih šolskih otrok za obdaritev. Delo so opravili trije šmarnski čevljarji mojstri. Obdaritev je bila prav prišrna. Celotna vrednost obdarovanja znaša okrog 20.000 din. Šolsko upraviteljstvo kakor tudi starši in otroci so darovalcu prav hvaležni.

* **Razpis zdravniške službe.** Kr. banska uprava v Ljubljani razpisuje službo zdravnika združeno zdravstvene občine Beltinci s sedežem v Beltincih. Prošnje naj se vložijo do 15. decembra.

* **Društvo Narodni dom** v Zagrebu otvori v sredo 28. novembra sezono predavanja s predavanjem Hinka Nučiča o temi: Slovencev na zagrebškem odru. Predavanje bo v društvenih prostorih na Tomislavovem trgu št. 19-II (poleg tramvajске postaje). Pričetek točno ob 20.30. Vstop prost.

Rihemberk

Vsi oni, ki so sodelovali leta 1918. v Narodni straži v Rihemberku, naj takoj dostavijo točne podatke o sebi in svojem sodelovanju ogl. odd. »Jutra« pod »Dobrovoljci«. 10139

* **Osmošolce (ke)** v šolskih letih 1928./29. in 1929./30. na državni realni gimnaziji v Ptujtu prošim, da sprostijo svoje natančne naslove, da bi se čim boljše pripravila 10-letnica mature. Mr. ph. Brilli Božidar, Litija. (—)

* **Lasten interes** vsakega bolnika, ki želi ozdraviti od astme, pljučnih in silničnih bolezni, je, da se okoristi s ponudbo tvrdke Puhلمان & Co., Berlin, 614, Müggelstrasse 25/25a, ki obstoji že mnogo let in brezplačno razpošilja poučno brošuro s slikami. Pazite na oglaš na strani 2. (—)

* **Razveljavilo lep šopek** dozorelih jagod so nam poslali z vrta g. Jožeta Krušiča v Zagrebški ulici. Rdeče in sladke so bile, kakor da so zorele v poletni vročini. G. Krušiču, milencu prirode, čestitamo, in se mu zahvaljujemo za lepo in dobro sadno posebnost, ki nam jo je poklonil v tej pusti, pozni jeseni.

* **Sava je prebila nasip** pri Bošnjanskem Brodu in povzročila silno poplavo. V vsem Bosanskem Brodu je več ko 100 hiš poplavljenih. Voda je dosegla tudi tiste hiše, ki so bile za časa najhujše poplavne katastrofe leta 1932, pod vodo S čolni so reševali žene in otroke ter njihovo najpotrebnejšo imovino. Vasi ob Bosanskem Brodu do Bosanskega Broda so večidel pod vodo. Zelo nevarno je tudi stanje pri Sremski Mitrovici, kjer je Sava dosegla 761 cm nad normalo. Tolikšna kriza je prestrašila vse prebivalstvo ob Mitrovici do Lačarja.

Odlična francoska umetnica

OBALA V MEGLI

nudi vsakemu silen užitek... dovršeno igralsko podajanje danes najznamenitejšega francoskega igralskega para JEAN GABIN, MICHELE MORGAN. Nesrečna ljubezen mladega pobeglega legionarja... Večina dejanja se vrši na morskem obali, med starimi ladjami, in dežju in viharju in predstavljajo ti posamezni višek filmske tehnike... Mojsirska režija!

KINO MATICA, tel. 22-41

Predstave danes ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Dopoldanska predstava ob pol 11.

MARLENE DITRICH in JAMES STEWART, filmski par najboljšega slovesa v velikem filmu **VAMPIR ZAPADA** KINO SLOGA, tel. 27-30

Za komične in vesele scene v tem filmu skrbita MIŠA AUER in CHARLES WINNINGER. Danes predstave ob 10.30 ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Stražarji ne prestanjo nadzorovati nasip ob Savi. V Sremski Mitrovici so že zalite bližnje ulice. Pri Kopinovu je Sava poplavlila več ko 5.000 orolov plodnega zemljišča. Reševalci so pridno na delu. Še bolj kritično je stanje na bosanski in srbski strani Save, kjer je reka že na nekaterih krajih predrla nasipe. Tudi bosanske reke nadalje poplavlja. Vrbas je narasel, Una in Sana pa sta zaenkrat na dosegačem stanju. Ob Neretvi se je stanje izboljšalo, ker je voda padla in lahko ladje že spet pristajajo v Metkoviću.

* **Utopljenko so potegnili iz Krke.** »Jutra« je že poročalo, da se je na praznik vernih duš v zgodnjih jutrnjih urah napotila v farno cerkev v Doljske Toplice užitarica M. Pelko iz Obrha in da od tedaj ni bilo o njej več sledu. Po brezuspešnem poizvedovanju pri sorodnikih, kamor je pogrešana navadno zahajala na obiske, so z vso verjetnostjo sumili, da je stara žena padla v vodo. Nad 14 dni so jo podnevi in ponoči iskali po narasli vodi, toda ves trud je bil brezuspešen. Na Martinovo nedeljo dopoldne pa je opazil kolar šetina, stanujoč v Meniški vasi blizu Krke, da plava po vodi truplo. Takoj je hitel k vodi s pripravljenim orodjem. Ko je utopjenko potegnili iz vode, je spoznal v njej pogrešano užitarico. Pokojna je bila dobra, skrbna žena, ki je kljub visoki starosti še vedno pomagala pri delu ter so se v hiši prav dobro razumeli. Ponesrečena je večkrat trdila, da so ure njenega življenja štele.

DAMSKI KRZNENI PLAŠČI
SE VEDNO V VELIKI IZBIRI pri

L.Rot
Ljubljana, Mestni trg 5.

* **Nevarnega ženičnega šeparja** sta zadnji čas iskali hrvatska in slovenska policija. O tem poročajo iz Šibenika: Pred mesec je bil v Šibeniku neki Branko Mastnak, ki se je izdal za trgovskega potnika. V Šibeniku je našel zaročenko, ki ga je vzdrževala. Nekega dne je izginil. Nato se je dognalo, da je imel tudi drugo zaročenko, ki jim je obetal ženitev. V Ivaničgradu pa je pustil ženo in tri otroke v največji bedi. Zdaj so dognali, da je bil Branko Mastnak že obsojen v Mariboru na dve leti ječe in kazen prestaja v mariborski kaznilnici.

Iz Ljubljane

u— **Rumunska kraljica** je potovala skozi Ljubljano. Na poti v Italijo je večeraj zjutraj pripotovala z ekspresnim vlakom iz Beograda v Ljubljano rumunska kraljica Helena. Na kolodvoru v Ljubljani so bila okna njenega vagona zagnjena. Na kolodvoru so bili višji policijski svetnik Gerzič, orožniški polkovnik Barič in obmejni komisar z Rakeka g. Stigar, ki je pospremljil vlak do obmejne postaje.

u— **Sprejemanje čestitk** in poklonitev 1. decembra pri g. banu. Na državni praznik zedinjenja 1. decembra bo sprejemal gospod ban dr. Natlačen od pol 12. ure dalje v banski palači poklonitev in čestitke. Kakor ureq področje »naš uspešaj« a zox letos z ozirom na sedanje težke socialne razmere odredil, da se zakuska, ki se je običajno priredila za one, ki so prišli čestitat, opusti, in je mesto tega razdelil med razna dobrodelna društva znesek din 25.000 z naročilom, da se ta znesek uporabi za obdaritev najsiromašnejših na praznik naročnega zedinjenja.

Stenografija v 6 mescih

Trgovsko učilišče Robida, Ljubljana, Trnovska ul. 15, priredi šestmesečni tečaj za stenografijo. Dnevni, večerni, začetni in nadaljevalni tečaji za strojepljše. Izredna metoda. Posebni oddelki za odrasle. Obisk vsakomur omogočen. Pričetek 2. decembra. Pojasnila v pisarni ravnateljstva.

u— **Razstava slikarja** Božidara Jakca. Danes ob 11. uri dopoldne bo otvoril razstavo svojih najnovejših del slikar Božidar Jakac. Tako bo Jakopičev paviljon spet sprejel v svoje dvorane dela, ki so značilna a ne le za samega umetnika, marveč tudi za vso slovensko umetnost. Posebno zanimivi bodo ciklusi domačih motivov, pa naj gre za slikovito ljubljansko okolico, za prekmursko ravan ali za ljubke griče Dolenske in Bele Krajine. Ni dvoma, da je Božidar Jakac eden izmed naših najboljših krajinarjev. Poleg doma-

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI. telefon 41-79

Vsebinsko prekrasen film glasbe, ljubezni in razkošja

Maria Antoinetta

V gl. vlogah: Norma Schearer, Tyrone Power

Predstave: danes ob 3., 5., 7. in 9. ter jutri ob 7. in 9. uri

Prihodnji spored: v soboto 30. XI.

Pesem zlatega zapada

Čih slik bodo zanimivi tudi motivi, ki jih je Jakac navdahnolno bivanje na Madžarskem. S tem pa še niso izčrpane zanimivosti na tej umetnostno pomenljivi razstavi priznanega slovenskega slikarja. Božidar Jakac se bavi tudi s portreti in bo razstavil v svoji kolekciji v Jakopičevem paviljonu več uspešnih primerov, ki ga kažejo kot portretista močne osebnosti in trdnega tehničnega znanja. Zato vzbujajo nova razstava Božidarja Jakca upravičeno pozornost.

Praktična Miklavževa darila za gospodinjstvo: se lepe zavesa za okna, prešite odevje v svili in klotu, izgotovljene posteljne prevleke, gradi za madrace, namizne garniture itd. Vse to dobite še po ugodnih cenah pri GORIČAK, Sv. Petra cesta.

u— Večer v Ljubljanskem klubu. Po daljšem presledku je Ljubljanski klub zopet priredil predavanje za svoje člane in po njih uvedene goste. V petek zvečer je imel klubov predsednik g. dr. Fran Windischer prijetno priložnost pozdraviti dokaj številne goste, ki so se odzvali povabilu. Bil je zopet eden tistih lepih večerov, kakršnih je Ljubljanski klub priredil že lepo število in na katerih se družabnost združuje s kulturnim užtkom. Za slednjega je obilno poskrbel odlični predavatelj, univ. prof. dr. Milan Vidmar, ki je razpravljal o svoji priljubljeni temi: o razumu v borbi z naključjem. Predavatelj je z vsakomur umiljivimi besedami orisal veliki prelom v fizikalni sliki sveta, kjer je človeško spoznanje prešlo od nekdajne trdne zakonitosti, kakor jo je zlasti utemeljil genialni um Newtona, k naravoslovno-filozofskemu relativizmu, ki odkriva v narodi kaos, ogromno igro naključij, vendar pa v množestvenih pojavih tudi neko statično pravilnost. O današnjem fizikalne slike sveta, ki jo je učeni predavatelj primerjal s kosmološkimi in metafizičnimi pojmi pred tisoč leti, je povedel poslušalce v današnji praktični svet, v svet socialnih in gospodarskih nasprotij. Bistvo je pokazal, kako se zlasti tu bori človeški razum s slepo igro naključij in ustvarja iz neurejenosti sproščenih ali ostarelih sil nov svet in nov red. Borba razuma zoper naključja in nered se bo nadaljevala dokler ne bo človek tudi na tem področju premagal narave. Izvajanja g. prof. dr. Milana Vidmarja so dejala mnoge izpodbude k razmišljanju in navzočni so jim sledili z vidnim zanimanjem ter ob koncu nagradili predavatelja z zasluženim aplavzom. Med prisotnimi gosti je vzbujal posebno pozornost novi divizionar general Stefanovič. — Po predavanju je bila klubska večerja.

PRIMERNA DARILA za društvena Miklavževanja

»Maček v vreči«

stane samo Din 2.— v katerem je vrednost tudi do Din 10.— pri Foto Touristu Lojze Šmucu LJUBLJANA, ALEKSANDROVA C. 8 in v podružnici PREŠERNOVA ULICA 9, poleg gl. pošte

u— Iz obupa v smrt. Včeraj dopoldne so mestni reševalci pripeljali v bolnišnico 29letnega Ljuba J., brezposelnega monterja s Sv. Jakobu trga, po rodu iz Gorice. V obupu je izpil večjo količino solne kisline.

REVMATIZEM

akuten takolsto kot kroničen, protin, ishias, kostne bolečine, otrplost vratu, nevralgijo in vse vrste trganja, ki so posledica prehlada, uspešno zdravi

RUSKI OBLIZ

Dobiva se v lekarnah in to v originalnih zaprtih škatlicah. — Po pošti razpošilja: dvorna lekarna BOGOJEVIČA — Skopje.

Reg. S. br. 20.112 od 19. sept. 1932.

u— **Jože Obravčič pri Abrahamu.** Danes praznuje br. Jože Obravčič, upokojeni policijski stražnik, 50letnico. Je izmed redkih mož, ki nikdar ni zatajil jugoslovenskega prepričanja. Od mladih nog je bil zvest pripadnik sokolske misli, ki ji je ostal zvest tudi v dobi, ko je bilo treba javno izpričati svoje mišljenje. Zaradi odločnega prepričanja je moral mnogo pretrpeti, junaško je prenašal vse tegobe in je danes lahko ponosen, da ni nikdar klonil. Viški Sokol in viska organizacija JNS ga štejeta med svoje odlične pripadnike. Kakor je sam zaveden Sokol, tako je vzgojil tudi svojo številno družino, ki ima v njem skrbnega očeta. Danes, ko praznuje br. Jože svoj jubilej, se pridružujemo čestitkam tudi mi z iskreno željo, naj bi mu usoda naklonila še mnogo srečnih in zdravih let. Viški Sokoli in nacionalisti pa mu kličemo krepak sokolski: Zdravo in na mnoga leta!

TEČAJ NEMŠČINE

LEKTORATA NEMŠKE AKADEMIE, Ljubljana, Bethovnova ul. 14/I. Prijave in informacije dnevno od 16.—20. ure v pisarni lektorata.

u— **Veletgovce Vekočlav Adamič.** Mnogo prerano je včeraj umrl v Ljubljani g. Vekočlav Adamič, veletgovce in poročnik v pokopju. Pokojnik je bil splošno ugledna osebnost, ne samo v Ljubljani, nego v vseh slovenskih trgovskih in gospodarskih krogih. Kdor ga je poznal, pač ni mogel slutiti, da je kal boleznih načela zdravje tega prikupnega slovenskega podjetnika. Na šentpetrski cesti si je uredil v prenovljeni hiši svoje cvetoče podjete in je bil baš v najlepših letih, da svojo trgovino le še razvije po svojih odličnih sposobnostih. Žal je usoda posegla vmes in bo ugledni pokojnik jutri, v ponedeljek, ob 15. poromal iz svojega lepega doma na Sv. Petra cesti števil. 31 na pokopališče pri Sv. Križu. Zapustil je vdovo gospo Heleno, hčerko Helico, sinove Gorka, Ivana in Stojana, mater Barbaro, brate in sestre ter širok krog prijateljev in znancev. Uglednemu pokojniku bomo ohranili časten spomin. Žalujemo naše iskreno sožalje!

Pri pojavih zastrupljenja, povzročenih po pokvarjenih jestvinah je pravočasno uporabljal naravna Franz-Josef-ova grenčica dobro sredstvo.

Reg. S. br. 15.484/35

u— **Podpornemu društvu za gluho mladih** je darovala krajevna zveza zavarovalnic v Sloveniji namesto venca blagopokojnemu g. Ivanu Robergu znesek 200 din. Najiskrenejša hvala!

u— **Požar.** Včeraj popoldne ob 14.23 so bili poklicani mestni gasilci v Korytkovo ulico 18. I. nadstropje. Vnel se je tram, a gasilec se je posrečilo, da so po triletnem gašenju nevarnost odstranili. Škode je okoli 2.000 din.

Krasne BOŽIČNE razglednice

fratporeča gg. trgovcem in trafikantom fototgovina

JANKO POGAČNIK
LJUBLJANA, Tyrseva c. 20.

u— **Nenavadnega človeka.** Senečičevo duhovito igro iz sodobnega življenja bodo ponovili v Sentečičevem gledališču drevi ob 20.15. Igra je pravi gledališki dogodek za občinstvo, ki je vselej napnilo do dna in sprejelo igro izredno toplo in jo nekajkrat pri odpiranju sceni prekinilo z navdušenim aplavzom. Sodelujejo prve moči odra. Da se izognete navali pri večerni predstavi, kupite vstopnice že v predprodaji v društvenih prostorih v Mestnem domu.

u— **Za literarni večer,** ki ga bodo priredili danes ob 20. v dvorani sokolskega doma člani Umetniškega kluba iz Ljubljane, vlada na Jesenicah veliko zanimanje, ki ga ta izredna kulturna prireditev tudi v polni meri zasluži. Na večer bodo brali iz svojih del mladi književniki Vladimir Bartol, Ladislav Klavž, Jože Kranjc, L. Mrzel, nastopili pa bo s svojimi verzmi tudi kipar Nikolaj Pirnat. Pomnožno opozarjamo najširšo jeseniško javnost, da se v čim večjem številu udeležijo zanimive prireditve, katere naravno kulturni pomen ni treba še posebej poudarjati.

Pečena gos — ocvrte piške GOSTILNA LOVŠIN

u— **Lutkovni oder Sokoia na Vleču** bo uprizoril danes ob pol 11. in ob 15. zabavno lutkovno igro »Začarani princ« v režiji br. Paternosta. Vabimo sokolsko mladino, naj poseti predstavo v polnem številu. Ker je številu vstopnic omejeno, prosimo, naj se p. n. posetniki razdelijo tako, da bodo eni posetili predstavo popoldne, drugi pa popoldne. Ker bo začetek točno ob napovedani uri, naj posetniki pridejo k predstavam točno, da s svojim prepoznavnim prispevkom ne bodo motili gledalcev in igralcev.

u— **»Iz Prešernovih dni.«** Mnogo poguma je rabiti Prešeren, da je 4 leta pred revolucijo spisal svojo »Zdraviljico«, ki jo boste ne le šlišali, temveč tudi videli in doživeli na Prešernovi proslavi, ki jo priredi Kolo jugoslovenskih sester dne 2. decembra v operi. Prešernove prekrasne pesni bosta pela iz prijaznosti gđc. Ksenija Kuševljeva in g. Roman Petrovič s spremljevanjem gđc. Kraševčeve. Čudovito lep bo tudi telovadna nastop »Luna si«, ki ga bodo po dr. Murnikovi zasnovi izvajali člani Ljubljanske Sokola. Ta večer bo tudi Prešeren poklonil svoj nesmrtni »Sonetni venec« Primčevi Juliji. Zgodilo se bo to v odlomku iz drame ge. Ike Vašteta, ki ga bo izvajal mlad igralski naraščaj v režiji g. Borka, člana ljubljanske drame. Kolo jugoslovenskih sester vas vpludno vabi na to počastitev 140letnice pesnikovega rojstva. Preskrbite si vstopnice v predprodaji.

u— **Ljudska univerza v Ljubljani.** Solun in njegovi umetniški sodelniki je naslov predavanja ki ga bo imel v naši predavalnici (Mala dvorana Filharmonije Komretni trg) v sredo 27. t. m. ob 20. un prof. dr. Franc Mesesnel.

u— **Priprave za podaljšanje subičeve** ulice so stopile v končni stadij, ker je mestna občina pravkar razpisala oddajo del za kanalizacijo te ulice in njenega okolja. Kanalizacija se bo pričela že v Nunski ulici ter bo tekla po vseh novih Kneza Pavla ulici ob novih hišah Pokojniškega zavoda nato pa z Valvazorjevega trga pred muzejem po novi subičevi ulici čez šenburško ulico ter ob Kazini

in novi Zvezdi tja doli do dvorišča, med Ovičarjevo in Svetinovo hišo, kjer bo priključena na sedanjo kanalizacijo Volfove ulice. Vsa nova kanalizacija bo veljala blizu 500.000 din. Kakor znano, bo subičeva ulica podaljšana čez sedanjo urušilnico s vrti mimo nove urušilnice gimnazije na Kongresni trg. Ta lepa, 20 m široka nova avenija bo po najkrajši poti zvezala Grad in Mestni trg z Zvezdo in projektiranim Južnim trgom ter dalje z Valvazorjevim trgom pa Bleiweisovo cesto in popolnoma na novo preurejenimi tivolskimi nasadi kjer bo od tivolskega gradu spelana nova pot v ravni črti prav na Rožnik. S podiranjem hiš ob šenburški ulici, ki se morajo umakniti podaljšani subičevi ulici, prično takoj, kakor se trgovine iz teh hiš preselijo v svoje nove prostore v sosesčini.

u— **Aranžerska razstava,** na kateri je prikazan uspeh aranžerskega tečaja, je odprta samo še danes (in jutri) v bivšem kinu Tivoli. Vabimo vse gg. trgovce, trgovske nameštence in meščanstvo, da si to razstavo ogledajo. Vstop je prost. Klub izloženih aranžerjev.

Sokol Ljubljana II. (Trnovo) priredi v proslavo narodnega in državnega praznika zedinjenja v soboto 30. t. m. točno ob 20. v svojem domu telovadno akademijo s pestrim sporedom. Vabimo sokolstvo in prijatelje na obilni pobot. (—)

u— **Tečaj za izdelavo vseh vrst kožnatih rokavic** (dopolodanski, popoldanski in večerni) se prične takoj. Vpisovanje in informacije v hotelu Metropolu. (—)

u— **Tvrdka Šinkovec Sosa nasl. Ljubljana.** Mestni trg 18, vpludno vabi cenjeno občinstvo na razstavo v nedeljo, dne 24. novembra. (—)

u— **Starši, ki žele razveseliti svoje malčke** z obiskom sv. Miklavža in njegovim spremstvom na domu v Ljubljani, naj čimprej sporoče svoj cenjeni naslov upravi »Jutra« zaradi odgovora. (—)

u— **Nadaljevanje plesnih vaj SK Grafike** v nedeljo ob 15. uri v veliki dvorani Delavske zbornice. (—)

u— **Občni zbor pomočniškega zbora Zdrženja trgovcev v Ljubljani** bo v petek 29. t. m. ob 20. v Trgovskem domu z naslednjim dnevnim redom: čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora, poročilo odbora, volitve novega odbora in slučajnosti. (—)

u— **»Obala v megli«** v kinu Mateli je izbrana, kvaliteten film francoske produkcije, ki ima tudi vse njene odlike: dovršeno pristno igralsko podajanje, močno, vedno karakteristično okolje in zgosteno dejanje, ki človeka skoz in skoz veže nase. Dvoje je treba poudariti pri tem filmu: igralski par Jean Gabin - Michele Morgan, ki si pridobiva vedno več oboževalcev in ki je danes slovi v Franciji kot najbolj prikupna dvojica. Njuna igra je tudi v tem filmu vzorna. Drugo, kar daje temu filmu so bili pri nas vedno sprejeti s priznavanjem dežja in viharjev. Večina filma se vrši v takem okolju in vendar je ton krasen, subtilen in slike jasne. Francoski filmi so bili pri nas vedno sprejeti s priznavanjem in to je eden izmed najboljših. (—)

u— **Novi začetniški plesni tečaj** za dame in gospe se bo pričel v ponedeljek 2. decembra ob 20. uri v Jenkovem plesnem zavodu Kazina-Zvezda. Informacije in vpisovanje proti legitimiranju vsak dan od 11. ure dalje. Studenti (-nje) imajo popust. (—)

u— **V šestih urah se prične vseh najvažnejših družinskih plesov** edino v Jenkovem plesnem zavodu Kazina-Zvezda. Posebne ure za dame in gospe, ki se uvečajo s pomočjo strokovne plesalke, se lahko rezervirajo dnevno od 10. dalje. (—)

u— **Plesne vaje »Zažre«** se vrše vsako nedeljo ob 15. uri v dvorani »Metropole« pod vodstvom plesnega mojstra g. Jenka. Začetniki točno ob 14. uri! (—)

u— **Vrtnarski tečaj** pri podružnici SVD Ljubljana I. se bo nadaljeval v torek 26. t. m. ob 19. v kemijski dvorani I. drž. realne gimnazije v Vegovi ulici. Predaval bo g. km. svetnik inž. Ciril Jeglič o vzgoji sledenih vrst zelenjave: špinače, kolerabe in drugega korenstva, krompirja in čebule. Vstop prost.

u— **Miklavžev večer** Vincencijeve konference M. O. za podporanje strokovno dne 5. decembra ob 19. v frančiškanski dvorani bo prvovrstna prireditev, aranžirana z nežnim čutom za otroke in odrasle. Ker je čisti dobilek namenjen za božično ubožnih družin, sodelujeta iz prijaznosti virtuozi na kitari g. Stanko Prek in poznani šalivac dr. Morello. Na sporedu je angelski nagovor Luciferjeva uvertura (kitara solo), Meštvov kuplet, slovesen prihod Miklavža in obdaritev. Cene sedežem so od 12 do 4 din. Miklavž bo obdaroval otroke po vrstnem redu, kakor bodo prihajali darovi. ki se že lahko oddajo v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasaji, kjer se tudi dobijo vse informacije. (Telefon števil. 43-63.) (—)

Iz Celja

u— **Ljudsko včrtilišče.** Jutri ob 20. bo prof. dr. Pavel Strmšček v risalnici meščanske šole nadaljeval predavanje o šmarnem okraju. Govoril bo o rogaškem in kozjanskem sodnem okraju ter predaval tudi lepe skiptične slike. Opozarjamo na to zanimivo in poučno predavanje.

u— **Savinjska podružnica AK Skale** priredi sestanek v sredo 27. t. m. ob 20. v klubski sobi v Prešernovi ulici.

P.K.R.C. priredi PLESNE VAJE DANES ob 16. v Narodnem domu. JONNY!

u— **Ukinitve štirihi vzporednice na celjskih narodnih solah.** Prosvetna uprava je ukinitla štiri vzporednice na narodnih solah v Celju. Zaradi tega bodo štiri učne moči premeščene v druge kraje.

u— **Ušoden padev.** V Kresnikah pri Teharju si je 20letna gospodinja Hermina Sikoskova v četrtke zvečer pri padcu v jarek zlomila desno nogo v gležnju. Ponesrečenko so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Radio • aparati

Radione • Telefonen • Blaupunkt • Orion • Pisalni stroji Adler in Rheinmetall (tudi na obroke)

RADIO • TOPLAK • CELJE Prešernova 5/I. nadstr. — tel. 134

u— **Otok se je smrtno ponesrečil.** V Zambercu pri Rogatu se je dveletni posestnikovi hčerki Mariji Gajkovi doma pri štedilniku vnela obleka. Deklica je dobila hude opekline po vsem telesu. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je v petek umrla.

u— **Nepošten hlapec.** Celjska policija je aretirala 29letnega hlapca Antona D. ki je bil uslužben pri neki zalogi piva. Hla-

pec je kasiral za zalogo piva od gostilničarjev 2.000 din in denar zapl. Pri zaslišanju je izjavil, da je denar ponesrečil, ker je bil v težkem gnetnem položaju. (—)

u— **Petletnega otroka je okradla.** V petek popoldne je šel neki petletni otrok s kovancem za 50 din v trgovino, da bi tam kupil blago za starše. Na ulici ga je prestrgla 52letna postrežnica Marija Š. Iztrgala je otroku denar iz rok in zbežala. Policija je žensko kmalu izsledila in jo po zaslišanju izročila sodišču.

u— **Tat v cerkvi.** Pred dnevi je nekdo vrti skozi okno v cerkev sv. Antona na Gornji Rečici pri Laškem. Odpiral je nabirnik, v katerem pa ni našel denarja. Pri svoji si je en kjuž, drugih predmetov pa se ni dotaknil. Sumijo, da je storilec eden izmed ciganon, ki čisto potujejo z vozovi skozi Rečico.

u— **Srečke za 3. razred dr. razredne** loterije so prispele. Obnovite srečke čimprej v podružnici »Jutra« v Celju!

u— **Savinjska podružnica TK Skale** bo imela redni občni zbor v soboto, 7. decembra, v klubski sobi hotela Evropa ob 20.30. (—)

Iz Maribora

u— **Lepa slavnost sodarskih obrtnikov** v Središču ob Dravi je bila v nedeljo 17. t. m., ko je obhajal g. Andrej Marčec, sodarski mojster in posestnik v Središču 60letnico rojstva in 40letnico samostojnega izvrševanja sodarske obrti. Ker je g. Marčec tudi soustanovitelj strokovnega združenja sodarjev in ves čas odbornik, je uprava združenja sklicala sejo odbora v kolodvorski restavraciji v Središču v svrhu počastitve slavljence ter mu je predsednik g. Jernej Golčer s primernim slavnostnim nagovorom izročil listino in umetno izdelano diplomlo kot priznanje in zahvalo za dolgoletno, nesebično delovanje v upravi in v pomočniški izpitni komisiji. Kako ugleden in priljubljen je g. Marčec v svojem rojstnem kraju, je najbolj pokazala številna udeležba pri slavnosti. Ob lepem poteku proslave pa je tudi prišlo do izraza splošno nezadovoljstvo obrtnikov zaradi neutemeljene razpusta več strokovnih združenj brez predhodnega sporazuma s člani. — G. Andrej Marčec želi vsi tovariši in znanci: »Še mnogo let!«

u— **Recitatorki večer dr. Branka Krefta.** Predsedničjimi je v velikim uspehom nastopil v dvorani Ljudske univerze režiser in pisatelj dr. Kref. Uvodoma je prebral esej o gledališču in odlomke iz dveh svojih dram in sicer iz komedije »Kranjski komedijanti« in iz »Velike puntarije«. V pričetku je pozdravil g. dr. B. Krefta predsednik Umetniškega kluba dr. Šnuderl.

Sokolsko društvo Maribor-matica priredi v proslavo zedinjenja v soboto, dne 30. novembra 1940 ob 20. uri **SLAVNOSTNO TELOVADNO AKADEMIJO.** Vstopnina din 10.— do din 25.—

V nedeljo, dne 1. decembra 1940 ob 11. uri popoldne **SLAVNOSTNO ZBOROVANJE.** V nedeljo, dne 1. decembra 1940 ob 20.30 **SLAVNOSTNI PLES.** Vstopnina din 15.— Vse prireditve se vršijo v Sokolskem domu. Slavnostni kroj, narodne noše, temna obleka. Predprodaja vstopnic pri Putniku.

u— **Ne v bližino vojaških objektov!** Prebivalstvo se po posebnem razglasu mestnega poglavarstva opozarja, da v lastnem interesu ne zahaja v bližino vojaških objektov in da tudi nevojaške objekte, na katerih so vedlane priprave za rušenje objektov (n. pr. mine v mostovih) pusti na miru ter jih ne kvari, ker ima vojaštvo strog nadzor, da v primeru zapaznega polkusa kvarjenja uporabi orožje. Vsako poskodovanje utegne imeti za ljudi in imovino hude posledice. Proti osebam, ki bi kaj takega polkusile, se bo postopalo strogo po zakonu in bodo prijavitelne sodišču.

u— **Popis živine in živinske vprege.** Svoječasno je bilo odrejeno, da pridevajo lastniki svojo živino in vprežna vozila k popisu in pregledu 8. decembra na dvorišče vojašnice 32. topniškega polka. Vsi dajalci pa se s tem obveščajo, da bo navedena komisija poslovala na sejmšču pri mestni klavnici ter da bo pregled živine in vozil za območje mesta Maribora 6. decembra. Pozvani bodo ponovno v mestni vojaški urad, kjer bodo glede popisa prejeli nova navodila.

u— **Kolesarji, pozor!** Vse bolj se množijo tatvine koles. Zaradi tega je priporočati lastnikom koles kar največjo paznjo. Sedaj je izgnilo kolo znamke »Steyere« tehniku Albertu Egerju, delavcu Ignacij Kuzelju iz Jenkove ulice kolo znamke »Anker«, tesarju Viktorju Šauperlu iz Pekar bodo znamke »Baltme«, zaviraču Ferdinandu Žabretu iz Rošpoha pa kolo znamke »Tribuna«.

u— **Lutkovno gledališče matičnega Sokola** v Sokolskem domu ponovi v nedeljo 24. t. m. ob 15. zadnjič v sezoni krasno lutkovno igro »Zidanje Skadra«.

u— **Večje število dekliških prikojenih** oblek ima še ženska podružnica CMD v Mariboru. Članice se naprošajo, da jih prevzamejo v brezplačno šivanje. Prijave se sprejemajo pri Saksu na Grajskem trgu.

u— **O zgodovini Srbije** bo predaval prof. Bogo Teply jutri ob 20. uri v prostorih »Zajemnosti« na Ruški cesti 7 na dvorišču.

u— **Telovadna akademija matičnega Sokola** bo 30. t. m. Tradicionalna prireditev nacionalnega Maribora bo tudi letos zbrala v Sokolskem domu vse, kar čuti sokolsko. Že ves mesec je v vseh dvorah Sokolske doma živahno vrvenje oddelkov, ki se pripravljajo za nastop. Tudi letošnja akademija ne bo zaostajala po sporedu in zunanji sliki za oddelčni nastopi vseh zadnjih let.

u— **Krznarstvo P. Semko, Aleksandrova** 12, vam nudi ceneno kožuhovino in krznarske izdelke. (—)

u— **13.500 dinarjev** je izgnilo. V stanovanje posestnice Marije Lorbekove so vrtli vlomilci in odnesli 7900 din, niso pa opazili na drugem mestu 5550 din. Posestnica Olg. Šmucgerjevi iz Metelkove ulice pa je izgnilo 5600 din.

SOKOL

Lutkovno gledališče Sokola I. na Taboru ponovi danes ob pol 16. uri krasno lutkovno igro: »Sirota v peradih« v petih dejanjih, ki je že dvakrat docela napolnila lutkovno dvorano. Igra Jurčkov jazz. Dobrodošli! (—)

Sokol I Ljubljana-Tabor pripravlja s svojimi naraščajskimi in članskimi oddelki za 30. november slavnostno akademijo ter naproša sokolsko javnost, da si ta dan rezervira za poset te prireditve. Podrobno-

sti sledi v prihodnjih dneh. Zdravot — Načelnstvo.

Sokol II opozarja članstvo in prijatelje, da proslavi letošnji praznik zedinjenja s telovadno akademijo, ki bo v soboto 30. t. m. ob 20. v Sokolskem domu v Trnovem. Vabimo društveno članstvo, starše mladine in druge društvene prijatelje, da se proslave z akademijo udeležijo v čimvečjem številu.

Sokol Ljubljana III. ponovi danes ob 20. priljubljeno Dobovškovo komedijo v treh dejanjih »Rodoljub iz Amerike«. Igra nam nudi vse polno komičnih zapletkov. Nastopijo mladi igralci, ki so lepo pripravljani. Pozivamo nacionalno javnost, da nas v čim večjem številu obišče.

Vaditeljska zborna Sokola I Ljubljana-Tabor si prizadevata doseči na slavnostni akademiji 30. t. m. z naraščajskimi in članskimi oddelki čim večji uspeh. Vse točke programa so sestavljene od domačin vaditeljev in vaditeljic ter se bodo prvič izvajale. Vsi štirje oddelki se s posebnimi točkami in na orožju marširajo pripravljajo, da bo akademija na dostojni višini. Prosimo javnost, da ne zamudi prilike in nas ta večer poseti.

Kinematografi

Bled. Zvočni kino bo predvajal drevi večer film »Pesem svobode«. Popoldne predstava odpade zaradi veselice »Kulturna prireditev v Črni mlaki«. (—)

Dolenji Logatec. Zvočni kino Sokol bo predvajal danes ob 16. in 20.15 sijajni film »S križem in mečem«. Nepozabne arije poje slavni Don Jose Mojica. Ne zamudite! (—)

Ječnice. Zvočni kino »Radio« predvaja večer film »Prilj pustolovce«. Med dodatki risana šala »Popaj« in vojni tednik. Sledi večer film »Njeno poročno potovanje«. (—)

Kranj. Kino Narodni dom prikazuje danes ob 4., pol 7. in pol 9. uri krasno francosko filmsko delo »Aloha« (»Pesem otrok«). Dodatek: Odkritje spomenika Viteškega kralja Aleksandra I. Zedmitelja v Ljubljani! (—)

Ptuj. Zvočni kino bo predvajal danes italijanski večer film »Vdovo«. V njem nastopa slavna Ema Gramatica. Predstave bodo ob pol 16., pol 19. in pol 21.

Ribnica. Sokolski zvočni kino bo predvajal danes popoldne in zvečer ob običajnih urah zabavno filmsko komedijo »Pazi, da se ne zaljubiš«. Za dodatek kratak film zabavne vsebine.

DOBU SE SAMO V KRANJU. POLEG FARNE CERKVE!

Iz Kranja

Sokolsko društvo Maribor-matica priredi v proslavo zedinjenja v soboto, dne 30. novembra 1940 ob 20. uri **SLAVNOSTNO TELOVADNO AKADEMIJO.** Vstopnina din 10.— do din 25.—

V nedeljo, dne 1. decembra 1940 ob 11. uri popoldne **SLAVNOSTNO ZBOROVANJE.** V nedeljo, dne 1. decembra 1940 ob 20.30 **SLAVNOSTNI PLES.** Vstopnina din 15.— Vse prireditve se vršijo v Sokolskem domu. Slavnostni kroj, narodne noše, temna obleka. Predprodaja vstopnic pri Putniku.

u— **Ne v bližino vojaških objektov!** Prebivalstvo se po posebnem razglasu mestnega poglavarstva opozarja, da v lastnem interesu ne zahaja v bližino vojaških objektov in da tudi nevojaške objekte, na katerih so vedlane priprave za rušenje objektov (n. pr. mine v mostovih) pusti na miru ter jih ne kvari, ker ima vojaštvo strog nadzor, da v primeru zapaznega polkusa kvarjenja uporabi orožje. Vsako poskodovanje utegne imeti za ljudi in imovino hude posledice. Proti osebam, ki bi kaj takega polkusile, se bo postopalo strogo po zakonu in bodo prijavitelne sodišču.

u— **Popis živine in živinske vprege.** Svoječasno je bilo odrejeno, da pridevajo lastniki svojo živino in vprežna vozila k popisu in pregledu 8. decembra na dvorišče vojašnice 32. topniškega polka. Vsi dajalci pa se s tem obveščajo, da bo navedena komisija poslovala na sejmšču pri mestni klavnici ter da bo pregled živine in vozil za območje mesta Maribora 6. decembra. Pozvani bodo ponovno v mestni vojaški urad, kjer bodo glede popisa prejeli nova navodila.

u— **Kolesarji, pozor!** Vse bolj se množijo tatvine koles. Zaradi tega je priporočati lastnikom koles kar največjo paznjo. Sedaj je izgnilo kolo znamke »Steyere« tehniku Albertu Egerju, delavcu Ignacij Kuzelju iz Jenkove ulice kolo znamke »Anker«, tesarju Viktorju Šauperlu iz Pekar bodo znamke »Baltme«, zaviraču Ferdinandu Žabretu iz Rošpoha pa kolo znamke »Tribuna«.

u— **Lutkovno gledališče matičnega Sokola** v Sokolskem domu ponovi v nedeljo 24. t. m. ob 15. zadnjič v sezoni krasno lutkovno igro »Zidanje Skadra«.

u— **Večje število dekliških prikojenih** oblek ima še ženska podružnica CMD v Mariboru. Članice se naprošajo, da jih prevzamejo v brezplačno šivanje. Prijave se sprejemajo pri Saksu na Grajskem trgu.

u— **O zgodovini Srbije** bo predaval prof. Bogo Teply jutri ob 20. uri v prostorih »Zajemnosti« na Ruški cesti 7 na dvorišču.

u— **Telovadna akademija matičnega Sokola** bo 30. t. m. Tradicionalna prireditev nacionalnega Maribora bo tudi letos zbrala v Sokolskem domu vse, kar čuti sokolsko. Že ves mesec je v vseh dvorah Sokolske doma živahno vrvenje oddelkov, ki se pripravljajo za nastop. Tudi letošnja akademija ne bo zaostajala po sporedu in zunanji sliki za oddelčni nastopi vseh zadnjih let.

u— **Krznarstvo P. Semko, Aleksandrova** 12, vam nudi ceneno kožuhovino in krznarske izdelke. (—)

u— **13.500 dinarjev** je izgnilo. V stanovanje posestnice Marije Lorbekove so vrtli vlomilci in odnesli 7900 din, niso pa opazili na drugem mestu 5550 din. Posestnica Olg. Šmucgerjevi iz Metelkove ulice pa je izgnilo 5600 din.

Naše gledališče

D R A M A
Nedelja, 24. ob 15.: Mali lord. Mladinska predstava. Izven. Izven. Ob 20.: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 25.: zaprto.

Nedelja v dram. Igra, ki slovi zaradi svoje vzgojne vrednosti, je Burnettove »Mali lord«, ki ga imamo v dramatičnem prevodu Minke Govekarjeve. Starši naj ne zamudijo za otroki obiska te predstave, ki je zelo prikupna in prisrčna. Na-

5958

Z NIŽALISMO CENE

DA VKLJUB DRAGINJI OMOGOČIMO NAKUP VSAKOMUR!
PRED NAKUPOM ZAHTEVAJTE NAŠO PONUDBO
OBRTNIKI, TRGOVCI IZREDAEN POPUST!

Ž I M E

POHITITE DOKLER TRAJA ZALOGA

NEVESTAM SAMO PRAKTIČNO DARILO!

»ŽIMA« - TYRŠEVA 37 LJUBLJANA

Maliglas

Ponudbam na šifre ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od
Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpisovati v pisnu obremen s naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih
oglasov, je naslavljanjati na: Oglasni oddelak
»Jutra«, Ljubljana.

CENE MALIM OGLASOM
Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopolni in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Kampa, kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Gostilna Martine,

Zg. Šiška
tople sobice za manjše družbe. Ob nedeljah igra v dvorani prvovrstni plesni orkester.
31569-18

Gostilna Rahne,

Moste
Vabi danes na zabavo! — Igra Kokalov šramel. Dobra jedila fine pijače!
31567-18

Kdor hoče

pristno dalmatinsko črno in belo ter dolenski cvetki piti še po 12 din, mora danes na Glince k Mikliču priti. Domače kolone po nizki ceni.
31577-18

Ne pozabite

in pridite še danes v gostilno k Panju. Vsega ul. 10. Vesela zabava, fina vina, dobra jedila itd. Zato vsi in vse na veselo svidenje v gostilni pri Panju.
31642-18

Pri Putrichu

danes vesela zabava s plesom. Točilo se izbira vina gorka in mizla jedila.
31722-18

Službo išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din

Natakarica

prvovrstna moč, čedna zunanost, vešča strokovna, splošnošolska in perfektno nemškega jezika, z dobriimi spricavali, se sprejme. Naslov v vseh posl. Jutra.
31410-1

Monterja

ki je perfektna v montiranju brez avtomat. skih tehnik, iščem v stalno zaposlenje z dobro plačo. Tvorica, Vagabunda, Subotica.
31403-1

Maldo čedno dekle

ki je vajena nekoliko kuhinjskih del, se sprejme. Predpogoji poštenosti. Naslov v vseh posl. Jutra.
31361-1

Delovodja,

podjetje za izkop porcelanske gline išče paznika. Ponudbe na ogl. odd. Jutra z navedbo zahtev pod šifro »Samoostojen«.
31258-1

Čevlarskega

pomočnika
boljše moč, sprejem takoj za stalno. Cesar Ivan, Domale 59.
31464-1

Mehanika za

pisalne stroje
z odsluženim vojakom rokom z nekaj znanja italijanskega jezika, izučena, išče na novo podjetje v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mehaničar«.
30896-1

Brivsko-frizerska

pomočnika
ali pomočnik dobi službo takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
31427-1

Orodnarja

(Werkzeugmacher) za matrice ključavničarske stroje, mlašeja, iščem. Plača po dogovoru. Javiti se na: M. Lukar, Nova Gradiška.
31418-1

Gospodično

do 28 letno s 30.000 din, ki bi bila zmožna voditi gostilniško ali kako drugo obrt, iščem. Ponudbe na podružnico Jutra Jesenice pod »Družabnice«.
31411-1

Samostojne delavke

ženskega perila z znanjem samostojnega krojenja, sprejme Ruža Maier, Beograd, Terazije 5.
31308-1

Plačilni natakar

za kavarno in restavracijo rutinarni, mlaša moč s kavcijo se išče. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Letošnje namestitve«.
31386-1

Več čevlarskih

pomočnikov
sprejme takoj Gorenjak Konrad, Celje, Gosposka 28.
31341-1

Oskrbnica

veščega tudi vinogradništva iščem za manjše posestvo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Delavne«.
31727-1

Krojaškega

pomočnika
hitrega za boljše damsko delo sprejme takoj Korinček, Trdinova 7.
31501-1

Za vodstvo

zdrženih poslovalnic se sprejmejo zainteresirane osebe. Pogoji enostopenjske knjigovodstvene prakse. Informacije dobite osebno ali pisмено. Numska 3 pritičje desno. Priložite spričevala.
31504-1

Pekovskega

pomočnika
mladeža, ki bi ob enem raznašal kruh s koleškom, sprejem takoj v službo. Fr. Rosina, pek. mojster, Zagorje ob Savi.
31472-1

Ščetarski

pomočnik
samostojen in dober delavec se takoj sprejme pri Ignac Simenc, ščetkar, Celje.
31460-1

Gozdarski

pomočnik
s strokovno šolo (srednje tehnično ali gozdarsko), z nekaj let samostojne prakse, mlašeja (po možnosti oženje z ženo), agilnega lovca, sprejem takoj za samostojno upravljanje gozdnega veleposessva in žage z nekaj ekonomskimi. Ponudbe s priporočili in zahtevki je poslati na ogl. odd. Jutra pod »Blizu železnice«.
30922-2

Fotopomočnika (-ca)

ali učeno, pošten, sposoben za vsa fotografirska dela, posebno retuš, sprejem takoj v stalno službo. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra pod »Fotograf«.
30799-1

Hišnico

samsko, sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro: »Hišnica«.
31510-1

Kamnoseškega

pomočnika
brusar za marmor in granit sprejme Kunovar Fr. Ljubljana.
31515-1

Pošteno dekle

z veseljem do gostilne, staro nad 20 let, sprejem s 1. decembrom. Komidar, Vodnikova 35, Šiška.
31514-1

Hišnik

brez otrok se takoj sprejme. Žena bi pomagala kot postrežnica. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro: »Postrežnica«.
31531-1

Gostranski zaslužek

nujimo strokovnjaki za ročno dela z brezhibnim prenavljanjem nemških opisov ročajev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljivost 1941«.
31525-1

Torbarskega

pomočnika
potrebujem. Samojlov VI., Kersnikova 5.
31719-1

Ključavničarja

veščega, varjenja in struženja. Osebo se predstavi s poslovnico knjižico pri »Tehna«, Šmartinska c. 64.
31734-1

Postrežnico

ki zna kuhati, sprejem od 7. do 3. pop. Resljeva 4a IV. nadst.
31796-1

Mlajši mlinar

Industrijsko podjetje v Ljubljani sprejme mlašeja, po možnosti vojaškega prostega mlinarja, ki je vajen dela s kamni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro: »Mlajši mlinar«.
31468-1

Frizerka

mlaša, dobra moč, se takoj sprejme, v 1. decembrom. Stane Straus, frizer, Šostanj.
31501-1

Dekle z dežele

vešča kuhinjske sprejme. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ljubljana 1111«.
31546-1

Več dobrih

ključavničarjev
iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
31581-1

Kolarskega in

sedl. pomočnika
za obdelovanje smuči odnošno lakiranje sprejme B. Kolb, St. Vid, Vižmarje.
31582-1

Zavarovalne

zastopnike
za mesto Ljubljano in šifro okolice, kakor tudi za vse ostale kraje v dravski banovini, sprejem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalen dohodek«.
31635-1

2 mizarska pomočnika in vajenca

za stavbeno in pohištveno delo sprejme takoj mizarstvo »Triglavca, Pintar Jože, Čirčič, Kranj.
31636-1

Krojaškega

pomočnika
za velike komade sprejme Počivšek, Igrška 14.
31623-1

Fotopomočnik (-ca)

marljiv, pošten, sposoben za vsa fotografirska dela, posebno retuš, dobi stalno službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Fotograf«.
30799-1

Krojaške

pomočnike
za damsko in moško dela sprejme v stalno službo »Soblačnica« Dolinšek, Tržič, Gorenjsko.
31787-1

Dva urarska

pomočnika
išče za takoj A. Janko, urar, Maribor, Jurčičeva 8. Tedenska plača din 400 do 500.
30291-1

Služkinjo

ali postrežnico za ves dan, pridno in pošteno, iščem za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
31718-1

Iščemo

strojnega inženirja ali tehničarja, verziarja in prodajalca strojev, potnika. Vpeljane v tehničen orodju; uradno z znanjem nemščine in korespondence. Ponudbe z navedbo dosedanjega delovanja na ogl. odd. Jutra pod »Delniška družba Tinex«.
31749-1

Boljšje pošteno dekle

ki kuha, išče dvočlanska družina. Naslov v vseh posl. Jutra.
31753-1

Plačilni natakarico

s kavljo sprejem. Po navedbi na ogl. odd. Jutra pod »Podružnica Jutra v Mariboru«.
31783-1

Natakarica

prvovrstna moč, ki je že služila v večjih restavracijah in ki govori slovensko, nemško, dobi takoj službo. Pisarne ponudbe je poslati na ogl. odd. Jutra, podružnica Maribor, pod šifro »Natakarica serviska«.
31784-1

Kuharica

srednjega let, pridna in poštena, zmožna samostojnega gospodinjstva, se sprejme takoj k dvočlanski družini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sposobna«.
31786-1

Službe išče

vsaka beseda 30 par za dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 15 Din

Knjigovodja

z dolgoletno prakso išče namestitve. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Jurnale«.
31356-2

Ženska

redljiva, vešča vsa gospodinjstva in si vanja, ki govori perfektno nemško, išče mesto kot gospodinja ali dojenčicu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestna«.
31307-2

Gospodična

z malo maturo, gospodinjstvo šolo in enoletno prakso šivanja, želi namestitve najraje pri malih otrocih. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra Maribor pod šifro »Ljubim otroke«.
31463-2

Trgovski pomočnik

izkušen avtomobilist in pri upravljanju koles, vešč tudi diel motorja, želi službo v trgovini ali delavnici. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Agilna«.
31430-2

Gospodinjstvo

popolnoma verzirana z dolgoletno prakso, išče službo na veleposessvu, v vilii ali večjem mestnem gospodinjstvu. Gre tudi k udeležu z otroci. Prosti 1. jan. 1941 ev. preje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Verziranja«.
31423-2

Brivski pomočnik

star 26 let, išče namestitve v boljši delavnici. Mesto lahko nastopi takoj. Plača po dogovoru. — Stepan Zebetič, brivski pomočnik, Zagreb, P. Radića ul. 8.
31416-2

Prodajalka

veststarna zanesljiva zmožna samostojnega vodstva trgovine z mehanim blagom bi rada prenesta službo s 1. januarjem 1940. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
31522-2

Trgovski pomočnik

mlaša, vojašine prost, z dobro prakso v veletrgovini želi namestitve. Dopolni na ogl. odd. Jutra pod šifro »Sposoben 79 kajivca«.
31417-2

Mlado dekle

želi v službo v pomoč gospodinj. Nastopi po 1. decembru. Esih Jožeta, p. Loka pri Zid. mostu.
31374-2

Lesni manipulant

z večletno prakso v večjem zagarskem obratu, vešč v vseh manipulacijah in pisarniških delih, išče službo v lesni ali kak drugi stroji. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
31409-2

Mlado dekle

vajena gostilne, želi mesta natakarice, kamorkoli. Najraje ena deželo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
31348-2

Ključavničarski

pomočnik
išče službo k kakemu avtopodjetju. Kuleto Jože, p. Loka pri Zid. mostu.
31343-2

Kuharica

perfektna, išče službo na deželo k samostojni gospod. ali gospodu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro: »Postenost«.
31263-2

Instalater

za vodovode in centralno ogrevanje, vojašine prost, k mladi, zanesljiva moč išče namestitve. Naslov: Rojc Viktor, Zavodna 36, Celje.
31342-2

20letni fant

s 3 gimnazijami, izkušen foto-obrti, išče kakršnokoli službo za začetno zaposlitev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Priden in pošten«.
31326-2

Šivilja

z okusom se priporoča ceni. damam za kostume, plašče, obleke. Za otroke tudi perilo. Grem tudi na dom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
31509-2

Brivski delavec

Dobro moč, išče službo. — Spoljarič Ivan, Zagreb, Radićeva ul. 26.
31456-2

Iščem zaposlitev

pri krojačih za šivanje na roko ali stroj. Natrije v Celju, Javiti na: M. Voljak, Loče-Poljčane.
31461-2

Kemik dr. rer. nat.

absolvent naravoslovne fakultete vsučišča v Pragi išče mesto kemika za industrijsko delo. Naslov na ogl. odd. Jutra pod »Dr. kemija«.
31458-2

Trgovski pomočnik

star 17 let s šoleziščarja verziran v vseh panogah, išče zaposlitev kjerkoli. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mlaša dobra moč«.
31446-2

Izprašana maserka

išče zaposlitev v popoldnem urah. Pride na dom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Masaža«.
31439-2

Natakarica

stara 25 let, kavlje zmožna, želi službo v boljšem lokalu takoj ali za 1. dec. Vzame samo na račun. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
31541-2

Frizerski pomočnik

išče službo najraje v Ljubljani. Nastop takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
31523-2

Trgovska pomočnica

22 let stara s popolnim znanjem nemščine, dobra prodajalka, želi prenesti službo v kakšni večji manufakturni trgovini. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hvalna pomočnica«.
31496-2

Dva mizarska

pomočnika
mlaša, takoj in stalno sprejme. Čučnik Karl, mizar, Senovo 59 Rajhenburg.
31498-2

Žagar,

mlaša moč, išče zaposlitev najraje v vencijski, naslednje službo v boljši. Vprašati Franc Kovač, Sela, Škofja Loka.
31469-2

Strojniki

za parne žage, izprašan za vse parne stroje, izkušen ključavničar, železostrojar, vešč popravkov gater in vseh strojev na žagi, dober brusar, trezen, zanesljiv, išče službo. Zarkovič, Krško.
31489-2

21 letno

trg. naobrazeno, pridno in pošteno dekle, išče mesta natakarice, vajena gospodinjstva, zmožna kavlje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.
31568-2

Pekovski pomočnik

mlad, dober predpeditnik, išče službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Dobro peka«.
31536-2

Dekle

pridna in poštena, ki zna dobro šivati, želi službo pri boljši družini kot sobarica. Nastop takoj ali 1. januarjem. Naslov poslati v ogl. odd. Jutra, da se osebno zgodi.
31466-2

Sofer

trezen, zanesljiv, z dve in pol leta prakse, želi prenesti službo k osebnemu ali tovrstnemu avtu na bencin. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Toč

Prazno sobo
veliko, solčno, s sopo-
mo kopalnice, oddam
Strossmayerjev ul. vseh po-
slovalnicah Jutra.
31634-23

Kabinet
opremljen, poceni oddam.
Kolezijska ul. 17, pritličje.
31631-23

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom, čisto,
zračno in solčno, z lepim
razgledom oddam s prav
dobro domačo hrano. Stari
trg 28/III., levo, Sturm.
31619-23

Opremljena sobica
se odda. Mestni trg 5. I.
31652-23

Sostanovalec
k solidnemu gospodu
sprejemem z vso oskrbo
s 15. jan. Souporaba kopa-
lnice. Ravnotam sprejem
m 2 gospoda na vso oskrbo.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Sostanovalec«.
31653-23

Lepo solčno sobo
se odda z 1. dec. Poseb-
ben vzhod, belkoni, mož-
nost priključka telefona
na kopalnico, lift. Igriš-
ka ul. 3-II, vrata 7.
31660-23

Boljšega gospoda
sprejemam na hrano in
stanovanje. Naslov v ogl.
odd. Jutra.
31649-23

Sostanovalec
sprejemam. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra.
31760-23

Dve sobi
opremljeno in prazno, s
brano, oddam. Vsaka pose-
ben vzhod. Uporaba kopa-
lnice Svetčeva 4.
31769-23

Lepo prazno sobo
event. opremljeno, s poseb-
nim vzhodom, solčno, oddam
za 1. decem. Api-
hova ulica 19/I. Bežigrad.
31697-23

Opremljeno sobo
lepo, s posebnim vzhodom
oddam gospodu Cesta 29.
oktobra 13, pritl., levo.
31687-23

Sobo
čisto, zračno, v centru, oddam
1. decembra. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
31690-23

Prazno sobo
s strogo separiranim vho-
dom in souporabo kopalni-
ce oddam takoj. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
31708-23

Prazno sobo
mansardno, oddam samski
mimni oseb. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra.
31714-23

Lepo prazno sobo
s posebnim vzhodom, čisto,
zračno, solčno, oddam.
Marjetič. Poljska
cesta 77.
31664-23

Opremljeno sobo
elegančno, s centralno kur-
javno, v naistožnem centru
oddam. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra.
31671-23

Opremljeno sobo
s strogo posebnim vho-
dom, oddam eni ali dve-
ma osebama. Vprašati
samo v nedeljo. Pred
Škofijo 19. I. nadst. 2.
31747-23

Opremljena soba
se odda eni ali dveh
osebama s 1. decem-
brom. Ogljed od 10.
14. ure. Bezrukov, Mest-
ni trg 17-III.
31688-23

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom, oddam
s 1. decembrom v bližini
centru mesta. Naslov v
vseh posl. Jutra.
31757-23

Soba s kito
vsaka beseda 50 par za
stanovanje oasova 5 Din
najmanjši znesek 15 Din
31698-23

Opremljeno sobo
s uporabo kopalnice in po-
strežbo rabi soliden rospod
za 1. decem. v bližini
sodnihi ali Tabora. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra pod
»Solidena«.
3142-23a

Opremljeno sobo
lepo, čisto s posebnim
vzhodom, ishem za 1. decem-
ber. Sv. Petra okraj. Po-
možnosti z uporabo kopa-
lnice in vse oskrbe. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra pod
»Oficir«.
31438-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom ishem
s 1. dec. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Točen
plačnik 15«.
31433-23a

Išem stanovanje
s popolno oskrbo za diaka
trgovske šole. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Pod
strogim nadzorstvom«.
31425-23a

Zračno sobo
svetlo, zračno, ishem s 1.
decembrom v Mariboru gos-
podinje mirnega vedenja za
ves dan, po možnosti tudi
s hrano. Le resne ponudbe
pod šifro »Celodnevna upo-
raba na podružnico Jutra
Maribor«.
31388-23a

Sobo
prazno ali opremljeno,
v bližini Šmartinskega
Masarykove ali Jerglič-
ve ceste ishem. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Prazna soba«.
31538-23a

Opremljeno sobo
čisto, svetlo, opremljeno
s posebnim vzhodom ter
praznim kabinetom ali
kuchinjo ishem uradnika
za stalno za nas tri,
eventuelno s hrano.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Solidna
gospodinja«.
31550-23a

Opremljeno sobo
s postrežbo in perilom v
centru mesta ali vsaj v bli-
žini centra, ishem starejši
gospod upokojeni višji čast-
nik. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Častnik«.
31512-23a

Soliden gospod
ishe lepo opremljeno sobo
s posebnim vzhodom v bli-
žini Sv. Kristofa sodišča,
učiteljska ali Tabora. Ce-
niene ponudbe z navedbo
cene naj se pošljejo na
ogl. odd. Jutra pod šifro:
»Soliden 1111«.
31542-23a

Prazno sobo
s strogo posebnim vzhodom,
ne predaleč od centra, se-
verno, lahko mansardno —
ishem za decem. ali po-
zneje. Ponudbe na oglašni
odd. Jutra pod »Torec«.
31698-23a

Gospa z otrokom
ishe opremljeno sobo v
šeststopenjski ali poljskem
okoliščini. Ponudbe na oglaš-
ni odd. Jutra pod »Najrajši
priljučje«.
31675-23a

Svetlo sobo
s pečko samo za čez
dan, za študiranje, ishem
gospoda, event. vzame od
gospoda ki je čez dan
odstoten. Ponudbe pod
»Snažba« na ogl. odd. Jutra.
31681-23a

Sobo ali garsoniero
s strogo separiranim vho-
dom ishe starejši uradnik.
Ponudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Soba«.
31795-23a

Informacije
Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Popolno duševna
preusmeritev
Vas reši neuspehov, skr-
bi, strahu, nervoznosti,
duševnih bojev, raznih
kompleksov in obolenj
saj, delamirni, občut-
kov, manjvrednosti, itd.
Zagladite se pri strokov-
njaku Martinu Kolcu v
hotelu »Metropole«. Ljub-
ljana od 17. do 18. ali
po dogovoru.
31443-31

Dama
katera se je vozila v Zetr-
bi, vlakom ob 10. uri
iz postaje Lesce-Bled —
Ljubljana s črnim kočevkom
mali znak na nosu, se vjdno
prosi za naslov ali mo-
goče sestaneč v Kranju.
Dopise na ogl. odd. Jutra
pod »Diskretna zadeva v
Ljubljani«.
31499-31

Grafološka pisarna
Globočnik Feliks
grafolog, Ljubljana, Praž-
kova 11, izdeluje analize,
ekspertize, dokazila itd. ter
sprejema stranke dnevno od
9-11 in od 15-17.
31709-31

Izgubljeno
Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Izgubila sem
sport crom uro v petek zve-
čer na poti Aleksandrove,
Bleisovce do Trgovske
akademije. Najdite jo na
prosta, da jo vrne proti na-
gradni. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra.
31518-28

Izgubil se je ovčjak
pes, slihi na ime Afri, št. 329
— 1940/41. Kdor ga
prijde v gostino pod
Skalco na Mestni trg 11,
dobi nagrado.
31673-28

Dražbe
Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Dražba lesa
Šumska uprava razlaga
nih gozdov v Straži pri
Novem mestu bo prodala
na javni usteni
dražbi dne 10. dec. 1940
ob 11.30: 400 plm buko-
ve hlodovine na panju.
Pogoje, pojasnila in ti-
skovine so na razpolago
pri gornji upravi.
31560-32

Javna dražba
Dne 30. XI. 1940 ob 9.
uri bo v Optičnici javna
dražba pohištva, posode, ob-
leke, perila itd. ter tovor-
nega avtomobila Opel-
Blitz.
31471-32

Prodajo se konji,
trije bele barve, eden rdeč
barve, na javni sodni draž-
bi 28. XI. t. l. ob 12. uri
na Jesenicah, Kr. Petra c.
10.
31545-32

Glasbila
Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Dve klavirski
harmoniki
popolnoma novi, znamke
Magi, Italia 48—120 basov
z registrom ugodno prodam.
Vzajem tudi v račun rabe-
lene ali kromatike, me-
niam tudi za motor 200
cm. Karol Gnidica, gostil-
na, Beljaška 34.
31761-26

Ugodno prodam
dobro ohranjen kratek
klavir, Mursec, Sv. Jurij
ob j. z.
31772-26

Stroj
Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Akumulator
prodam, ker jih imam več.
Rženčnik, Mengel.
31396-29

Pisalni stroj
dobro ohranjen, znamke
»Ideal«, prodam. Naslov
v vseh poslovalnicah Jutra.
31397-29

Žago cirkularno
na krogiščnih ležajih, lesen
podstavek, tu priključna
na transmisijo, vse v novem
stanju, napravljen. Vprašati:
Vjekoslav Halužan, Varaž-
din.
31401-29

Prda se iz proste
roke
dobro ohranjena lokomobi-
la 15.3 m2 ogrevne plošče
predkuženim in pregreva-
čem ter polj. dimnikom 21
m višine. Istotam je na
prodaj kompl. valjčni mlin
od stalni vodi, event. se
odpada le opra posuši ali
skupno. Pojasnila daje
Drago Pust, Trbovlje II
št. 25.
31482-29

Električno črpalko
za vodovod z rezervorjem,
kupim. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Hišni vo-
dovod«.
31426-29

Dobavljam
kratkoročno Chaping-
stroja z ali brez elektro-
motorja. Takoj dobavim
dva Chaping stroja z di-
mozornim elektro pogon-
om, dvaj 400 in 500
mm. Oskar Klein, Pra-
žakova 8, tel. 35-54.
31552-29

Prodaj
Metnega čistokrvnega zdra-
silnega istrijskega braka.
Ciril Knez, Tišče.
31473-27

Psa volčjaka
privrženega čuvaja —
starega 2 leta, prodam.
Dejak, Zablja vas, Novo
mesto.
31586-27

Konja
srednje teškega, 10 let sta-
rega, dobrega voznika
prodam. Sostro št. 14, pošta
Dobrunje.
31576-27

Pes španijel
»istokrvni« rojnovnik,
star 3 mesecev, bel,
lo črn, napravljen. Po-
nude na ogl. odd. Jutra
pod »Pes«.
31751-27

2 kobili
ena za vprego (mlajša),
druga za ježo in vprego
(starejša) ugodno napra-
dla. Ponudbe pod »Pri-
lika« na ogl. odd. Jutra.
31685-27

Mačka
velika, črnbela, dolgo-
diaka, je ušla. Oddati jo
je proti nagradi Galluso-
vo nabrežje št. 13-1.
31741-27

Mlada dama
samostojna, ishe dobro situ-
irana starejša intelligen-
ta za prijatelja. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
šifro »Čedna«.
31797-27

Pridelje
Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Večja količina
moke
0/G, ta la, se prodaja po
maksimalni ceni. Na-
slov v vseh posl. Jutra.
31399-33

Slivovko staro
nudim gostinčarjem od
5 l dalje s popustom.
— Gostilna pri »Sodčiku«,
Zabjek št. 6.
31333-33

Krompir
zdrav, odbran, jedilni po-
stavljen, 1. oddaja
dokler traja zaloga A. Volk,
Ljubljana, Resljeva c. 24.
31705-33

Kupim
dva rabljena in dobro ohr-
njena elektromotora, PS 60
do 65 ter PS 3—5, napetost
220x380. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Elektromo-
tore«.
31483-29

Šivalni stroj
salonski omarični, lep par
mesec rabljen, poceni
prodam. Poizve se pri Ma-
kuc, Tyrševa 87.
31566-29

Anker šivalni stroji
za šivilje krojače, čevljarje,
tudi za entanje, z dvema
iglama, malo rabljene, z
okroglimi čolnicami ima
vedno na zalogi in prodaja
Triglava, Resljeva 16.
31579-29

Se en mizarski stroj
univerzalni stroj »Standarde
610 mm skobelne širine je
na potu iz Nemčije po stari
valuti nemške marke.
Ljudvik Ilerski, Ljubljana,
Cesta 29. oktobra 13. Tele-
fon št. 37-54.
31629-29

POZOR!
Več provizornih šivalnih
strojev različnih znamk,
novih in rabljenih je poceni
napravljen pri »Prometu«, v
Ljubljani, nasproti križan-
ski cerkve. Tel. 43-90.
31615-29

Zick-zack
šivalni stroj
za večji obrat ugodno pro-
dam. — Nova trgovina,
Tyrševa 36, nasproti Go-
spodarske zveze.
31694-29

Dva pisalna stroja
(Standard-Importable) naj-
novejše tipe, popolnoma
nova radi likvidacije zelo
poceni prodam. Kovarčič,
Cigaletova 11.
31788-29

Krojaški
šivalni stroj
znamke Singer dobro ohr-
ranjen, ugodno prodam. —
Nova trgovina, Tyrševa 36
nasproti Gospodarske zveze.
31693-29

Šivalne stroje
znamke Phoenix, najbolj-
ši material, krasna izdel-
ava, se vedno ugodno
kupite v Novi trgovini,
Tyrševa 36. Nasproti Go-
spodarske zveze.
31695-29

Kupim stroje
rabljene za netanje (Niet-
maschine), stroj za upo-
bijanje (Biegemachine) in
stroj za rezanje (Passep-
te). Ponudbe na (Samojlov-
Kersnikova ul. 5.
31720-29

Živali
Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Dva pša
ovčarja - čuvaja
kupimo. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod
»Ovčar - čuvaj«.
31378-27

Pekarno
v Ljubljani vzajem v naj-
em event. postavim peč
na prometni točki. Ponud-
be na ogl. odd. Jutra pod
šifro »Peke«.
31420-27

Prodaj
Metnega čistokrvnega zdra-
silnega istrijskega braka.
Ciril Knez, Tišče.
31473-27

Psa volčjaka
privrženega čuvaja —
starega 2 leta, prodam.
Dejak, Zablja vas, Novo
mesto.
31586-27

Konja
srednje teškega, 10 let sta-
rega, dobrega voznika
prodam. Sostro št. 14, pošta
Dobrunje.
31576-27

Pes španijel
»istokrvni« rojnovnik,
star 3 mesecev, bel,
lo črn, napravljen. Po-
nude na ogl. odd. Jutra
pod »Pes«.
31751-27

2 kobili
ena za vprego (mlajša),
druga za ježo in vprego
(starejša) ugodno napra-
dla. Ponudbe pod »Pri-
lika« na ogl. odd. Jutra.
31685-27

Mačka
velika, črnbela, dolgo-
diaka, je ušla. Oddati jo
je proti nagradi Galluso-
vo nabrežje št. 13-1.
31741-27

Mlada dama
samostojna, ishe dobro situ-
irana starejša intelligen-
ta za prijatelja. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
šifro »Čedna«.
31797-27

Pridelje
Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Večja količina
moke
0/G, ta la, se prodaja po
maksimalni ceni. Na-
slov v vseh posl. Jutra.
31399-33

Slivovko staro
nudim gostinčarjem od
5 l dalje s popustom.
— Gostilna pri »Sodčiku«,
Zabjek št. 6.
31333-33

Krompir
zdrav, odbran, jedilni po-
stavljen, 1. oddaja
dokler traja zaloga A. Volk,
Ljubljana, Resljeva c. 24.
31705-33

Za rejo prešičev
oddaja novo koruzo, koru-
zo v stroh, zdrobljeno ke-
ruzo, koruzno krmlivo mo-
ko A. VOLK, Ljubljana,
Resljeva cesta 24.
31706-33

Sadje
Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Jabolka
Sv. Miklavž, pa tudi
Božiček bosta kupila le-
pa namizna jabolka v
trgovini Štular, Tyrševa
c. 37 B.
31754-34

Dopisi
Beseda 1 Din, davek 3
Din, za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Simpatična gospa
inteligentna, želi znati
prav takim dobro situir-
nim gospodom do 50 let.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Usoda 34«.
30551-24

Obrotnik
z lastno hišo, brez otrok s
stalno službo, ležna na
nesrečnega zakona, želi po-
znanstva s pošteno in zve-
stno ženo. Ponudbe na po-
družnico Jutra v Mariboru
pod »Zvezda«.
31389-24

Mlad gospod,
športnik
lepe zunanosti, v stalni
službi, želi spoznati primer-
no gospodinjico iz bolje hi-
še. Dopise po možnosti s
sliko poslati na ogl. odd.
Jutra pod »Resnec«.
31350-24

Mlada uradnica
vitka, blondina, želi znanja
z inteligentom. Slika za-
ležena. Dopise na ogl. odd.
Jutra pod »Narava«.
31369-24

Starejši lesni
trgovci
želi gospodinjico z malim ka-
pitalom ali dohodki. Ponud-
be je poslati na podružnico
Jutra Maribor pod »Sreča«.
31305-24

Čakam
6. uri Union.
P. T.
31513-24

Novomeščanke
prijamam vsak mesec poslo-
vo v Novo mesto, ter želim
upoznati diskretno prija-
telico. Zenitev ni izklju-
čeno. Ponudbe s sliko na
ogl. odd. Jutra pod šifro:
»Diskretni izžine«.
31532-24

Pridem v torek
ob 10. pred pošto.
Franca
31503-24

Mlad student
želi spoznati damo, ki bi
mu pomagala iz denarne
stiske. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Petek 13«.
31548-24

Z ljublim dekletem
ki goli petje se želim se-
znati. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Prije-
ten glas«.
31686-24

Posestnik
z gotovino 18.000,
srednjih let, želi spozna-
ti dobro gospodinjico s
posestvom ali gotovino.
Dopisi na podr. Jutra v
Celju pod »Gospodinj-
stvo«.
31778-24

Tiha sreča 27
Dvigajte pismo prošim.
31793-24

Ženitve
Vsaka beseda 2 Din da-
vek 3 Din za šifro ali dajanje
naslova 5 Din. Najmanjši
znesek 20 Din

Obrotnik - trgovci
s kapitalom, želi poznan-
stva s trgovko ali obrt-
nico, ki želi ima obrt, ra-
di udeležbe na skupnem
imenu ali ustvariti po-
stojanje podjetja. Pozor! bi-
ti mora resna in razum-
na, trgovsko usposobljena,
dobra gospodinja, srčno
oblikana, ne pod 35 let.
Slika zaželjena a ni po-
goj. Samo resne ponud-
be podružnici Jutra v
Mariboru pod »Skupno
in složno delo — za la-
men uspehe«.
31781-25

Gospod
na vodilnem položaju večje
tovarne, želi spoznati
čisto preteklosti, mirne-
ga in podjetnega značaja,
ishe v svrhu takojšnje ženi-
te gospodinjico v starosti 20
do 30 let, ki ima veselje
do vzornega življenja in le-
ga doma. Le resne ponud-
be z opisom življenja. Sli-
ka zaželjena, ki jo je po-
slati na podružnico Jutra
Celje pod »Srečna in lepa
bodočnost«.
31355-25

VILO v Ljubljani

KUPIM. Ponudbe pod šifro »Tako 500«
na oglasni oddelek »Jutra«.

Iščemo tovarniška zastopstva

za Beograd

tehnične kemijske stavbene stroje.
Ponudbe na Publicitas d.d., Zagreb
pod »Tehnemijaz«.

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem dragim sorodnikom, znancom in onim, ki so
mojo drago nepozabno soprogo, gospo

Nelly Alexandrovits

roj. Podkrajšek

spremlili na njeni zadnji poti. Posebno izrekam svojo globoko občuteno,
srčno zahvalo vsem darovalcem vencev in cvetja in prosim vse, da mi
oprostite, ker se jim valed boleznimi ne morem osebno zahvaliti.

Hvaležni

ALEXANDROVITS ANTON, major v pokoju

Kdor živi od pisanja
in čitanja ..

dela velike pri umetni svetlobi.
Če se pri tem oči hitro utrudijo ali celo
bolijo, pomagajo ZEISS-Uro-Punktal
stekla. Ublažijo neznosno ultra-rdeče
izsevanje umetne luči in store svetlobo
podobno dnevalni svetlobi. Te ogaja oči
in svila njihove delovne sposobnost.

ZEISS
Uro-Punktal
ugaja očesu pri umetni svetlobi.

Dobijo se v strokovnih optičnih trgovinah. Izbrani
prospekt »Uro-Punktal« pri Carl Zeiss - Jena ali
M. Pavlović - Beograd - pošiljati predal 411.

Krojači!

Iskate je knjiga modernih
moških krojev s 50 ali-
karni raznih konstrukcij,
tabel in navodil. Lahko
umiliv oplo izdelate.
— Neobhodno potrebna
vsem krojačem, ki žele,
da se izpopolnijo v mo-
dernih krojih.
Cena knjige din 50.—
Kdorko pošlje denar na-
prej, dobi knjigo fran-
co. Razpečava:
»RUBEN«
umj. nakladni zavod,
Zagreb, Tomićeva 4
(Bregovite) 10036

brezplačno pošt. v igračnicah
MEINEL-HEROLD
druž. zahtevanje glasb.
MARIBOR št. 101

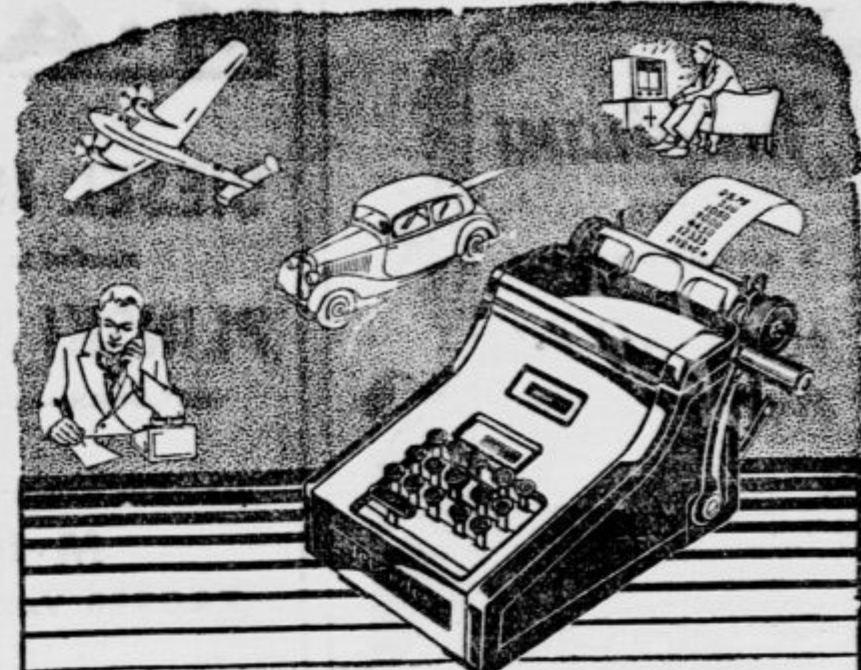

Od Vas
je odvisno,
da imate
obleko
vedno
kot novo
zato jo pustite redno
kemično čistiti ali
barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Potjanski nasip 4-6
Pralnica Svetioličnikarice

OKAMA MAZILLO
iz zdravilnih sestav. Ču-
dovit uspeh pri raznih,
opetljivih, ozlejenjih,
volku, surin in vnetih
id. na nogo dojenčkov,
pri kožnem vnetju, izpu-
ščajih in brastah na to-
menu, za razpoke na
sne bradavice. Dobi se
v vseh lekarnah in dro-
gerijah.

**SREBRNO,
DRAGE KAMNE**
in vsakovrstne
ZLATO
kupuje
po najvišjih cenah
JOS. EBERLE
Ljubljana, Ljubičeva
našča hotela »Slon«

Zakaj računate še vedno v glavi?

Moderni človek si stori olajšanje kjerkoli si more.
Imamo telefon, avtomobil, zrakoplov — a zakaj se
toliko še mučijo z računanjem v glavi? Nihče ne more
delj časa seštevati in odštevati ne da bi napravil po-
mote. Posledica tega je izguba časa in denarja. Za vse
one, ki morajo v poslovanju ali doma računati, je
MERCEDES ADIR stroj prava rešitev! On seštevava
in odštevava hitro in točno ter piše vsa števila istočasno
jasno in čisto. Stroj teži samo 6½ kg in se lahko
postavi na vsako mizo.

Izvolite nam poslati dolnji odrezek.

MERCEDES
Sisamiški stroji

J. Glad-Mercedes

Zagreb, Nikoličeva 14 / Pošt. predal 49

Želim spoznati brez stroškov in ne da bi bil primoran za nakup
Mercedes računski stroj. — Pošljite mi ponudbo — Pred-
vedite mi enkrat stroj — Pošljite mi prospekt.

(Neželjeno črtati!)

Ime: _____
Naslov: _____ 8

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji,
prevozni tricikli, pnevmatike. — Ceniki franco!
TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovška 4

Mizarji! Lesne industrije!

Pri nabavah za Vaše podjetje zahtevajte brezobvezne ponudbe
za razne stroje in njih dele in orodje pri zastopstvu

»ELHOMA«

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA št. 3 — TEL. 25-31.

Pri nas dobite vse stroje, ki prihajajo v poštev v lesni stroki,
Izdelki samo prvovrstni in to brez konkurence tako v ceni kakor
v tehnični dovršenosti. — Mnogo reference na razpolago.
STROJE DOBITE TUDI NA ODPLAČILO IN TO POD ZELO
UGODNIMI POGOJI.

Zahtevajte ponudbe, ki so brezobvezne, dobava točna in
kratkoročna.

Za takojšnjo dobavo iz skladišča v Ljubljani so na razpolago
in to še po stari ceni in starem tečaju sledeči stroji:

- 1 reskalni stroj brzo tekoči z 3—6—900 obratov v minuti,
z motorjem 5 KS, z vsem potrebnim pomožnim orodjem,
in reskalnimi pripravami.
- 1 poravnalni stroj 400 mm širine s krožno žago in vrtnalo
pripravo kakor brusilni aparat za brušenje nožev z vsem
priborom.
- 2 universalna stroja 6 krat kombinirana z vsemi pomožnimi
pripravami, kompletnim orodjem s pridelanim motorjem
5 KS. Dobava takoj iz tovarne.

Vsa tozadevna pojasnila in ogled brezobvezen pri
zastopstvu

»ELHOMA« SLEJKO

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA 3.

LEPA ZAROTNICA

Detektivski roman

32

»Dafna, že včeraj sem ti rekla, da moram odpoto-
vati. Ali me Gordon lahko zapelje na postajo, preden
bodo drugi spodaj?«

Bilo je še zgodaj jutraj in Dafna si je zavzeto
pomnela oči, ko je Karolina s tem vprašanjem stopila
v njeno sobo.

»Ali, dragica, to vendar ne gre! Zdaj hočeš od-
potovati, ko je ves nemir za nami?«

»Moram,« je rekla Karolina; »nerada bi čakala,
da drugi vstanejo. Poslavljanje je zmerom takšna
priskutna reč. Si boš že izmislila kakšno opravičilo
zame, Judyji pa reci, da ji bom pisala.«

Dafna jo je gledala in ugibala, kaj bi utegnilo
biti vzrok tega nenadnega, malo da ne skrivnega
odhoda.

»Vera se odpelje po zajtrku,« je dejala. »Le zakaj
hočeš stran? Saj vsakdo ve, zakaj si to storila. Go-
spodje so vsi navdušeni, ker si bila tako pogumna
in si nam vsem pomagala iz zadrege.«

Karolina je vedela, kaj misli prijateljica: da se
odpravlja iz nekakšnega sramu, ker je odkrila tatu
in ležala v Billovi postelji.

»To ni tisto, dušica. Zdaj ti ne utegnem razlagati,
a če me imaš količkaj rada, mi pomagaj, da pridem
odtod.« Zvok njenega glasu je odbijal vsako uteme-
ljevanje ali pregovarjanje.

»Če se moraš po vsaki ceni odpeljati, ti rada po-
magam, toda žal mi je strašno. Premisli, koliko
hvali sva ti dolžna s Patom!«

»Ali kaže da bo prišla naša zadeva v red?«

»Zanesljivo se nadejam,« je odgovorila Dafna, ki

je bila predražestna na pogled. Lica so ji žarela na
beli blazini in oči so se ji svetile, ko je govorila o
zarotencu. »Papa se še ni določno izrazil, a rekla
sem mu, da morava Pata prositi, naj še ostane pri
nas, in mi ni odbil.« Pomolčala je in čez trenutek
nadaljevala: »Vsaj do konca tedna ostani, brez tebe
bo tako pusto.«

»Ne gre. Odtod moram, prej ko mogoče.«

»Voza nimaš s seboj, kaj ne, da ne?«

Ne, Karolina je bila pustila svoj voz v Londonu,
kajti bil je prvo, kar je hotela žrtvovati novi ure-
ditvi svoje življenja. »Upala sem, da me boš dala
po Gordonu zapeljati na postajo,« je dejala. »Za
Vero bo še dovolj zgodaj spet doma. Zajtrka ne
potrebujem.«

A Dafna je vztrajala pri tem, da mora prijateljica
pred odhodom vendarle nekaj použiti. Nato je za-
peljal Gordon z malo limuzino pred vhod ter naložil
njeno prtljago. Karolina je razdelila napitnine kakor
običajno, da bi do konca ohranila gosposki videz.
Nato se je s poljubom ločila od mlade gostiteljice
in solze so ji zalile oči, ko se je dokončno poslovila
od razkošnega življenja, ki ga je bila toliko časa
živela.

Služničad jo je imela tu od nekdanj rada, zato je
privoščila Gordonu prijazen nasmeh, ko se je bila
ugneznila na zadnjem sedelu in ji je pogrnil odejo
čez kolena. »Boste danes spet igrali?« ga je vpra-
šala.

»Ne, gospodična, danes popoldne bom morda sod-
nik.« To rekel je s pravil na voziški sedež in po-
gnal motor. Molče sta zdrčala mimo kriketnega igri-
šča, ki ga bodo čez uro ali dve napolnili vneti igralci
in navdušeni gledalci. Po dolgi, vijugasti poti sta
vozila skozi krasni park. Žive duše ni bilo videti.
Vrata parka so bila še zaprta. Gordon je stopil z
voza in odprl izhod. Nato sta zbrzela venkaj, v hlad-
no poletno jutro.

Karolina je zrla predse na cesto, ne da bi pazila
na lepoto pokrajine. Njene misli si bile pri Petru
Greyu, ki bo pri zajtrku opazil, da je odpotovala.
Nikoli več mu ne bo priti pred oči. A tudi izpovedo-
vati se mu ni treba ničesar, ko že nekaj dni vse ve.
Ni si mogla zamisliti, kako je bilo to mogoče, toda
imenoval jo je bil Robina Hooda, in to je dokazovalo
vse. Poznal je vso zvezo med dogodki in vendar ni
ni bil ničesar ukrenil, da bi jo kaznoval za njeno
ravnanje. To jo je skoraj še bolj poniževalo. A zdaj
je mogla vsaj z mirno vestjo reči Nancyji, Buntiji
in Judyji, da se jim ni več ničesar bati in da ne
more polomija — ali zločin — ki so sega udeležile,
napraviti njim in njihovim bodočim možem nobene
škode več. Ostala je bila samo ona, Karolina, ki se
je zmerom štela za srečnico.

Nato se je mahoma zbrala. »Ne bodi strahopetna,«
si je zaklicala v mislih. »Kaj izgubljaš pogum? Mar
ni na svetu tisoč in tisoč deklet, ki se morajo same
boriti in same skrbeti zase? Zakaj se ne bi posrečilo
tudi tebi?«

Potem se je ozrla na svojo zapestno uro: zala dra-
gotina je bila. Kako kmalu bo morala iti z ostalim
lišpom vred isto pot kakor voziček! Bilo je pozno,
bolj, nego je mislila. Gotovo je dolgo časa sanjara.
Okolica, po kateri sta zdaj vozila, se ji je zdela tako
neznana. Saj bi morala biti zdavnaj na postaji, čez
osem minut odide vlak!

Pogledala je po cesti, ki se je širila pred njima
v neskončnost. Nikjer še ni bilo videti hiš.

»Ali bova za časa na postaji, Gordon?« je vpra-
šala in se nagnila proti voznikovu sedežu.

»Za časa,« je bil odgovor.

Vozila sta zelo naglo in Karolina se je napeto ozi-
rala po plinskih rezervoarjih in drugih znamenjih,
da je mesto blizu. Mahoma je voz zavil na stransko
pot, ki je bila tako ozka, da so veje grmov in seči
opletale po vozu.

»Gordon, to vendar ne more biti prava pot. Kam
me vozite?«

»Pot je docela prava,« je rekel mož za volilom.

Glas se ji je zdel tako čuden in vendar tako znan.

Z zagonetno težkim srcem se je Karolina nagnila
naprej in pogledala v obraz, ki se je dotlej skrival.

Prav tedaj se je tudi vozač ozrl proti nji. Bil

je Peter Grey! Vozila se je z možem, ki mu je hotela

uiti. Odkod se je bil vzel. Kaj je bilo z Gordonom?

Saj je še prej govorila z njim. Za hipec ni vedela,

pri čem je.

»Gospod Grey, kaj naj to pomeni?« S pridruženim

glasom je spravila te besede iz sebe.

Peter je še nekoliko zmanjšal hitrost, da bi laže

govoril z njo. »To pomeni,« je rekel, »da je Peter

pameten dečko, ki ve, da bankovec za pet funtov ni

od muh.«

»Podkupili ste ga!«

»Ali ne bi sedli naprej, semkaj k meni, da vam

laže razpovem vso stvar?«

»Ne, prosim, zapeljite me na postajo.«

»Vlak je zdavnaj odšel.«

»Toda počakam prihodnjega.«

»To lahko storite, a dotlej je še mnogo časa, in

najprej se moram pomeniti z vami.«

»Čeprav ne,« je rekla Karolina. »Rada bi prišla

na postajo, to je vse, kar hočem.«

»Na postaji se je tako nerodno razgovarjati.«

»Saj se vobče ne maram razgovarjati z vami.«

Namesto odgovora je spet nekoliko pogljal avto-

mobil. Prišla sta na širšo pot, po kateri je bilo laže

voziti. V Karolinini glavi je bilo vse narobe. Vsa

iz sebe je bila, ker je z njo tako ravnal, in ni si

mogla razložiti, kako je bilo vse to sploh mogoče.

Toda imela je trden namen, da ga ne bo izpraše-

vala, da mu pa tudi ne bo več odgovarjala. Prej ali

slej jo bo vendarle odložil tam, kamor se želi pri-

neljati. Vožnja je postajala spet počasnejša in na-

zadnje je voz komaj še lezel naprej.

Funghans
URE
Z ZNAMKO ZVEZDE

so že 80 let
svetovno znane

Dobijo se v vseh boljših trgovinah z urami

M.A.N.
MASCHINENFABRIK AUGSBURG - NÜRNBERG - A.G.

DIESEL MOTORJI
stabilni in broski

PLINSKI MOTORJI
SAUGGAS — na sesalni plin

Zahtevajte ponudbe od zastopnika!
M.A.G.
ZAGREB Varšavska ul. 11

IME
Suxor

pomeni na trgu nalivnih
peres največje mojstrstvo.
Kdor piše z »LUXOR«
GRAND VISIBLE ima pri tem veliko za-
dovoljstvo. Je lep in dober,
njegovo skrbno izdelano
zlato pero drži gladko po
papirju.
Če torej kupujete nalivno
pero, tedaj kupite svetovno
znano »LUXOR« nalivno
pero, katero dobite v vsaki
boljši strokovni
trgovini

Boljše brije in dalje
traja ...

Alcose
533 BEST QUALITY
Made of finest Swedish Steel

0.10 mm
0.08 mm
0.06 mm

Zahtevajte povsod britvico
ALCOSO

»SERVIS BIRO«
Postrežna pisarna

Prepisi, prevodi, razmnoževanja in korek-
ture. Sestavljanje pism in vlog v raznih
jezikih. Opravljanje vseh potov in poslov,
katerih stranke same ne znajo ali ne mo-
rejo opraviti. Preskrba raznih listin, na-
sveti in pomoč v najrazličnejših vprašanjih.

»SERVIS BIRO«, Ljubljana
Sv. Petra c. 27/I — Tel. 2109

MOŠKI!
Pri spolni nesposobnosti, pri spol-
ni slabosti, poskusite hormone
HORMO-SEKS.

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30
pilul 84 din, 100 pilul 217 din, 300
pilul 560 din. Zahtevajte samo
prave in originalne HORMO-SEKS
pilule! Po pošti diskretno razpo-
šilja.

Lekarna Bahovec, Ljubljana.
Glavno skladišče: Farm. kem. la-
boratorij »VIS-VISIT« Zagreb.
Lanjski trg 3.
Ogl. reg. št. 5646-33

Ugodno se odda
plašč delniške družbe
nominalne 750.000 din

prva emisija din 500.000 že izdana, 7500
delnic na prinosca d. 100, tudi v kumula-
tivnih komadih, delnice in pravila tiskana,
brez pasiv garantirano in dokazljivo. —
Vprašati dr. J. Iva Benkovića, odvetnika v
Ljubljani, Beethovnova 14, palača Dunav,
tel. 20-02. 10141

KUPIMO
ekshaustor,
nov ali rabljen — večjega obsega.
Brata VERBIČ — Tržišč.

SABA RADIO
PRECIZNOST IN KVALITETA!
SODOBNI APARAT
Z NAJPOPOLNEJŠIM GLASOM!

Generalno zastopstvo in skladišče:
RADIO BREMEC — CELJE
Zastopniki:
I. C. Kotar, Ljubljana, Miklošičeva ul. 13,
Radio Lušicki, Maribor, Koroška 11,
Radio Zupan, Mojstrana,
Edward Fischbacher, Trbovlje.

Posteljno perje
po din 10.—, kemično očiščeno din 14.—, čehano in kemično
očiščeno din 29.—, 39.—, 60.—. Belo in sivo gosje perje in puh
dobite najugodnejše pri »LUNA« — MARIBOR, samo
Glavni trg 24-a. VZORCI BREZPLACNO!

Otomane modroce vrhnje in spodnje — ima
najceneje na zalogi
SEVER, Marijin trg 2

**IZDELOVANJE
HARMONIK**

JOS. FLEISS
LJUBLJANA
TYRŠEVA C. 35
ZAHTEVAJTE CENIK

Strojno podjetje
ing. Borštnar
Ljubljana, Sv. Jerneja
ulica 18
izdeluje
**VODNE
TURBINE**
žage, mline trans-
misije, dvigala itd.

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljjen: **Zgodbe brez groze**
Klabund: **Piotr-Rasputin**
Ravljjen: **Črna vojna**
Thompson: **Sivko**
Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5

Vsakovrstne strojne in električne
naprave projektira in dobavlja

JUGOŠKODA
A. D.
ZAGREB, Boškovičeva 32-1
Telefon 63-06

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE
IN BREZOBVEZEN OBISK V STALNI ZALOŽI
INŽENIRJA!

**ŽOLČNI
KAMENČKI**

Znani **SALVAT CAJ** proti
žolčnim kamenom in bole-
nim žolčnega mehurja se
dobi pri glavnem zastopniku
Lekarna pri Sv. Ivanu, Za-
greb, Kaptol 17. — Zastonj
posiljemo prospekte o zdrav-
ljenju.
O. a. št. 27870-1936 Ra 3487

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLACNI CENIK

Inserirajte v »Jutru«!

Usoda ljudi!

Znameniti grafolog F. T. Karmah se je
odločil izdelati Vam horoskop. Njegova
priznana sposobnost videti prihodnost v
življenju drugih ljudi, meji na čudovitost.
Grafolog F. T. Karmah Vam pove po resnici
vso Vašo usodo, kdaj lahko dosežete uspeh
ali najdete srečo tako v pogledu ljubezni,
trgovine, loterije itd.

Njegov popis minulih, sedanjih in bodo-
čih dogodkov vzbudi Vaše začudenje in
presenečenje. Ne bodite otožni, ne jadikujte,
kajti vse se o pravem času obrne na bolje.
Sporočite mi Vaš naslov in povem Vam
o Vaši bodočnosti, sedanjosti in preteklosti
več nego bi smatrali za zmožno. Kupci
knjige »Naš život in okultne tajne« dobijo
vse gori omenjeno brezplačno. Pošljite še
danes natančen naslov in rojstne podatke
ter v naprej 30.— din za knjigo »Naš život in okultne tajne« na
čekovni račun 17455, na točno in stalno addresso:

F. T. Karmah, Zalec

Lastnikom parnih kotlov in rezervoarjev

vijudno naznanjam, da izvršujem vsa v to stroko spadajoča
popravila, kakor: razpoke, korozije itd. strogo strokovnjaško in
po najnižji ceni. — Prepričajte se! — Se priporoča

JOSIP BEZICA,

pooblaščen mojster za popravila parnih kotlov,
LJUBLJANA—MOSTE — Pokopališka št. 14.

Uspešno oglaševanje le v »Jutru«

ZAHVALA

Ob prebridki izgubi mojega nenadomestljivega moža, skrbnega očeta,
brata, strica in svaka, gospoda

Joška Juvana

posestnika in gostilničarja

izrekamo iskreno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo častiti duhovščini,
učitelstvu, gasilski četi, Sokolu in orožništvu, vsem darovalcem za po-
klonjeno cvetje in vsem, ki so našega draga spremlili k večnemu po-
čitku.

LITIJA — KRANJSKA GORA, dne 22. novembra 1940.

Žalujoča žena, otroci, brat in sestre ter ostalo sorodstvo.

ALFONZ VERLI

režiser hrvatskega narodnega gledališča v Zagrebu

v četrtek 21. novembra ob 1½ popoldne po dolgi in težki bolezni v 49. letu
življenja mirno v Gospodu preminul.

Truplo nepozabnega pokojnika bomo prenesli v nedeljo 24. novembra
ob 10. uri dopoldne iz mrtnišnice na Mirogoju in ga položili v Mirogojski
kapelici k večnemu počitku.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v torek 26. novembra ob 9. uri
v župni cerkvi sv. Marka.

V ZAGREBU, dne 22. novembra 1940.

Počivaj v miru Božjem!

IVANKA VERLI-RADIČEVIĆ — mati; TEODORA in KRISTIJAN
— otroka; MAGDA VERLI roj. RADIČEVIĆ — soproga.